

Revista ECONOMICA

Biblioteca Prof. Brucel
SALA DE LECTURĂ

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**REALIZAREA OBIECTIVELOR
PRIMULUI AN AL NOULUI CINCINAL**

**MUNCA
CREATIVITATE
EFICIENȚĂ**

88

6266 L

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU LA COMPLEXUL EXPOZIȚIONAL DIN PIAȚA SCÎNTEII

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, a analizat, împreună cu cadre de conducere și specialiști, stadiul finalizării acțiunii de tipizare a materialelor și elementelor de construcții și instalații, pentru realizarea în condiții de maximă eficiență a obiectivelor prevăzute în planul pe 1981 și pe întregul cincinal 1981-1985.

MOBILIZAREA EFORTURILOR PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR PRIMULUI AN AL NOULUI CINCINAL

PLANUL NAȚIONAL unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1981 marchează intrarea țării noastre într-o nouă etapă, calitativ superioară, a procesului de înfăptuire a societății socialiste multilateral dezvoltate. În cele șase cincinale precedente economia românească a înregistrat progrese remarcabile în dezvoltarea forțelor de producție, în creșterea avuției naționale, în ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a populației, a gradului de progres și de civilizație al întregii societăți. O mărturie de netăgăduit a acestor prestigioase rezultate o constituie ritmurile înalte de creștere realizate la toți indicatorii ce caracterizează dezvoltarea economico-socială a țării, în acești ani și îndeosebi în ultimele trei cincinale.

Obiectivele înscrise în noul plan cincinal sint menite să asigure continuitate procesului de dezvoltare și să asigure, totodată, condițiile cele mai bune pentru ridicarea pe noi cote calitative a rezultatelor. Aceste obiective au fost stabilite prin analize aprofundate — desfășurate la inițiativa și sub îndrumarea permanentă a secretarului general al partidului — în care s-a urmărit găsirea celor mai bune soluții pentru rezolvarea problemelor legate de dezvoltarea eficientă a economiei. Sarcinile de dezvoltare pentru anul 1981 au fost dimensionate luându-se în calcul și efectele de constrângere și perturbare ale crizei mondiale (îndeosebi cea petrolieră și de materii prime) care afectează, într-o anumită măsură, și economia noastră. Aceste elemente și-au găsit expresie sintetică într-o concepție nouă asupra dezvoltării economico-sociale potrivit căreia în etapa viitoare accentul se va pune pe consolidarea acumulărilor cantitative din anii precedenți, prin afirmarea unei noi calități în întreaga economie. Asemenea orientări vădesc caracterul realist al obiectivelor propuse, evidențiază faptul că traducerea lor în viață este pe deplin posibilă și că aceasta depinde numai de munca depusă de fiecare om al muncii, în sectorul său de activitate.

SĂ DESPRINDEM, în continuare, elementele principale ce caracterizează planul național unic pe anul 1981, elaborat în concordanță deplină cu hotărârile Congresului al XII-lea al P.C.R. Se impune subliniat dintru început faptul că, prin sarcinile și obiectivele prevăzute, planul proiectează dezvoltarea economiei naționale în ansamblu, a principalelor sale ramuri și subramuri în condițiile economisirii tuturor resurselor, creșterii gradului de valorificare a materiilor prime, combustibilului și energiei, concentrării investițiilor pentru punerea mai rapidă în funcțiune a fondurilor fixe, sporirii eficienței economice, a beneficiilor, realizării programului de creștere a nivelului de trai al întregii populații.

Ritmurile de creștere stabilite pentru acest an, mai ponderate, sînt fundamentate pe necesitatea imperioasă de a consolida puternic realizările din cincinalul precedent, fapt care reclamă acțiuni ferme și energice în direcția accentuării laturilor calitative în toate sectoarele de activitate. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta în cuvîntarea rostită la plenary C.C. al P.C.R. din octombrie 1980: „Am avut în vedere că în deceniul 1970—1980, în cincinalul pe care îl încheiem, am

înaintat pe un front larg, am parcurs o distanță foarte lungă în dezvoltarea noastră și că acum este necesar să consolidăm ceea ce am realizat, asigurînd o bază trainică pentru continuarea ofensivei de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate”. Prin urmare, reducerea, într-o anumită măsură, a ritmurilor de creștere cantitativă a consumului factorilor de producție va fi compensată de o accentuare considerabilă a acțiunii factorilor intensivi ai creșterii.

Chiar și în aceste condiții însă, fapt care se impune a fi subliniat, prevederile planului pe anul 1981 asigură în continuare ritmuri susținute de dezvoltare în comparație cu ritmurile medii anuale realizate de alte țări în ultimii zece ani, care sînt sensibil mai mici, atît în ce privește venitul național cît și producția industrială.

O atare strategie de dezvoltare își află puternice temeiuri în realitatea economiei noastre. Dezvoltarea susținută, în cincinalele anterioare, a forțelor de producție, amplificarea resurselor atrase în circuitul productiv, creșterea complexității activității economice au determinat ca, practic, corespondentul în plan material al fiecărui procent de creștere a venitului național să sporească continuu. Volumul factorilor de producție consumat pentru realizarea unui procent de valoare nou creată devine tot mai mare. Tocmai de aceea, luându-se în calcul și implicațiile crizei energetice, de materii prime, în special a petrolului, ce se manifestă pe plan mondial, pentru înfăptuirea creșterii economice stabilite planul pe 1981 prevede o creștere mult mai lentă a consumurilor în raport cu volumul producției. Astfel, la o creștere a venitului național cu un procent, cheltuielile materiale vor trebui să sporească numai cu 0,87 procente, iar la o creștere a venitului național cu 7 la sută, energia electrică distribuită în economie va fi mai mare cu numai 4 la sută față de anul 1980. Planul prevede, de asemenea, ca cel puțin 35 la sută din sporul producției industriale să se obțină pe seama creșterii gradului de valorificare a materiilor prime. Aceasta impune aplicarea și amplificarea la nivelul tuturor unităților economice a măsurilor ce urmăresc accelerarea procesului de gospodărire rațională și de prelucrare superioară a tuturor resurselor.

ATENȚIA ce se acordă asigurării bazei materiale face ca în planul pe acest an să se prevadă, de asemenea, măsuri de intensificare în continuare a cercetărilor geologice, de valorificare în cît mai mare măsură a fondului național de rezerve de substanțe minerale utile. În ce privește energia electrică, resursă vitală a dezvoltării, este de subliniat că planul pe anul 1981 are în vedere ca întreg sporul de producție față de anul 1980 să se realizeze pe seama resurselor hidro și a cărbunilor inferiori. Se prevede, de asemenea, recuperarea într-o proporție mult sporită a resurselor energetice secundare, accentuarea preocupărilor pentru dezvoltarea surselor de energie neconvențională (solară, geotermală, eoliană, biogaz) și continuarea cercetărilor științifice în acest domeniu.

Față de eforturile tot mai mari ce se întreprind pentru dezvoltarea bazei proprii de materii prime și resurse energetice în scopul asigurării necesarului economiei naționale, planul con-

ține prevederi care obligă la măsuri hotărâte de reducerea substanțială a consumurilor specifice. Pentru aceasta, prin plan, s-au prevăzut norme de consum strict dimensionate, în proporție de 100 la sută la combustibili, energie electrică, fire de lână și bumbac, de 97 la sută la consumul de laminare finite pline din oțel, de 84—93 la sută la ciment, cauciuc natural și alte materii prime de importanță deosebită. Drept urmare, în acest an se impune, la nivelul tuturor unităților economice, luarea unor măsuri energice pentru gospodărirea resurselor materiale și accentuarea la maximum a eficienței economice în ce privește utilizarea lor.

Planul pe anul 1981 conține prevederi cu privire la folosirea cât mai bună a fondurilor fixe, atât prin încărcarea completă cu utilaje a suprafețelor de producție construite, cât și prin sporirea indicilor de utilizare a mașinilor și instalațiilor. În mod concret, aceasta se va realiza cu deosebire pe seama reducerii întreruperilor nejustificate în funcționarea utilajelor, efectuării la timp și în bune condițiuni a reparațiilor și respectării disciplinei tehnologice.

La investiții noi se va recurge numai după ce au fost epuizate toate posibilitățile de creștere a producției pe baza potențialului existent. Ținând seama de cerințele sporirii eficienței în domeniul investițiilor, planul prevede ca în acest sector să se acționeze potrivit unei concepții cu totul noi. În aceste condiții frontul de investiții pentru anul 1981 este mai restrâns, iar programul de investiții din acest an, care se ridică la 220 miliarde lei (practic egal cu cel din anul 1980) este conceput să orienteze resursele materiale și financiare în așa fel încât să fie create toate condițiile pentru ca obiectivele aflate în faza de execuție să fie puse în funcțiune într-un termen cât mai scurt. În acest sens este semnificativ faptul că din volumul total de investiții, circa 95 la sută reprezintă lucrări în continuare și numai 5 la sută obiective noi.

Planul pe anul 1981 conține prevederi importante și cu privire la numărul personalului muncitor și ridicarea productivității muncii, la contribuția care trebuie să o aducă factorul uman la creșterea economică a țării. Este de subliniat în acest sens că întreaga creștere economică pe acest an urmează să se realizeze în condițiile sporirii personalului muncitor cu numai 50 mii persoane — față de 200—250 mii persoane cât s-a realizat în medie anual pînă în prezent. Iată deci că în acest an, ținând seama de numărul de personal prevăzut, precum și de mijloacele tehnice acumulate în decursul anilor, se impune acordarea unei atenții deosebite folosirii judicioase a resurselor de forță de muncă. Corespunzător, planul prevede o creștere importantă a productivității muncii — de 7 la sută în industrie și 8 la sută în construcții. Aceasta va face ca peste 80 la sută din sporul producției industriale să se realizeze pe seama productivității muncii.

Evident, îndeplinirea sarcinilor prevăzute în acest domeniu este condiționată de aplicarea programelor de măsuri cu privire la sporirea gradului de mecanizare și automatizare, de perfecționarea organizării producției și a muncii în întreprinderi, secții și ateliere, de îmbunătățirea normelor de muncă și asigurarea unei corelări optime a acestora cu dotarea tehnică, promovarea mai largă a acordului global, respectarea riguroasă a normativelor stabilite pe categorii de personal și corespunzător pregătirii profesionale, încît să se asigure un raport cât mai judicios între personalul productiv, personalul indirect productiv și personalul funcțional. Aceste acțiuni vor trebui coroborate cu respectarea întocmai a programelor de calificare și ridicare a calificării, precum și cu întărirea disciplinei în muncă.

DEZVOLTAREA INDUSTRIEI pe un plan calitativ superior în anul 1981 este reflectată simțitor prin creșterea mai rapidă a valorii producției nete (8,1 la sută) comparativ cu creșterea producției marfă (7 la sută). Trebuie arătat că ramurile de bază, purtătoare ale progresului tehnic în întreaga economie, vor înregistra ritmuri de dezvoltare superioare mediei pe ansamblul industriei. În cazul ramurilor prelucrătoare se prevede creșterea prioritară a grupelor de produse și a produselor cu un grad ridicat de prelucrare. În industria metalurgică, de exemplu, prevederile de plan se referă în special la îmbunătățirea structurii sortimentale, în sensul că se vor în-

registra creșteri mai accentuate la producția de table și din oțel inoxidabil și refractar, benzi electrotehnice, bare, blocuri forjate din oțeluri de scule etc. În industria construcțiilor de mașini sînt prevăzute ritmuri mai mari la echipamente de electronică industrială (14,5 la sută), mijloace de automatare electrotehnice și electronice (14,4 la sută), mecanică optică și echipamente hidropneumatice (22,5 la sută), mașinile unelte așchietoare și de prelucrat metale prin deformare plastică (33,4 la sută). În industria chimică, o altă ramură purtătoare a progresului tehnic, sînt prevăzute sporuri însemnate la produse de mare necesitate pentru economia națională, care pot fi realizate cu consumuri de materii prime și energie reduse, cum sînt cele din sectorul chimiei de sinteză fină și tonaj. În industria ușoară și alimentară planul conține prevederi care urmăresc creșterea gradului de prelucrare și valorii care superioară a materiilor prime, diversificarea sortimentală și îmbunătățirea calității, astfel încît să se asigure în bune condițiuni satisfacerea cerințelor populației.

În anul 1981 agricultura se înscrie cu valențe în procesul dezvoltării economice, înregistrînd unul dintre cele mai înalte ritmuri între indicatorii de bază ai creșterii (9 la sută). Urmărește ca agricultura să aibă asigurate condițiile necesare satisfacerii în cît mai mare măsură a cerințelor de aprovizionare a economiei cu materii prime, cu alimente necesare consumului populației în condițiile dimensionării acestui consum pe baze riguroase științifice. În acest sens, în primul an cincinalului se prevede alocarea unor importante fonduri de investiții pentru agricultură, concretizate în fonduri fixe productive, importante îmbunătățiri funciare, precum și orientarea mai hotărâtă pentru creșterea eficienței în acest domeniu prin modernizarea structurii producției.

În planul pe acest an o atenție deosebită se acordă comerțului exterior: obiectivele stabilite urmăresc să asigure pe de o parte o participare mai activă, cu eficiență sporită a țării noastre la circuitul mondial de valori, iar pe de altă parte, corelarea strictă a importurilor cu mijloacele de plată ce se pot obține prin export și alte operațiuni valutare, astfel încît să se realizeze o balanță comercială excedentară.

Capitol de bază al planului, care concretizează preocuparea permanentă a conducerii partidului nostru pentru om, pentru asigurarea unor condiții cât mai bune de împlinire a sa în plan material și spiritual, **ridicarea nivelului de trai** al populației va înregistra noi progrese în acest an. În condițiile generale ale țării majorării retribuțiilor întregului personal încă în anul care a trecut și al menținerii în acest an a actualelor prețuri de desfacere cu amănuntul, se asigură o creștere substanțială a retribuțiilor și veniturilor reale, a nivelului de trai al întregului popor. Totodată, dimensionarea consumurilor de bunuri alimentare ale populației pe baza unor criterii științifice riguroase determinate — în condițiile în care volumul de produse este prevăzut să înregistreze progrese substanțiale — va asigura o alimentație sănătoasă pentru toți oamenii muncii, contribuind nemijlocit la îmbunătățirea stării lor de sănătate. Tot pe linia creșterii continue a nivelului de trai planul național prevede sporirea volumului de desfacere a mărfurilor nealimentare, creșterea fondurilor sociale de consum, construirea a mii și mii de locuințe noi care oferă un nivel mai înalt de confort deopotrivă cu extinderea rețelelor de unități sanitare, de învățămînt, a unităților culturale.

Înceind această trecere în revistă a celor mai importante trăsături și obiective prevăzute pentru primul an al acestui cincinal, trebuie să relevăm importanța deosebită pe care o vor avea pentru întreaga activitate a anului 1981 legile recent adoptate de Marea Adunare Națională. Aceste prevederi vin să completeze cadrul legislativ cu caracter economic al țării noastre în domenii de mare însemnătate, ceea ce va permite aplicarea cu rezultate mai bune a noului mecanism economic, în spiritul hotărîrii adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978. Realizarea planului pe anul 1981, în condiții de eficiență ridicată, de afirmare a calității în toate compartimentele de activitate impune o amplă mobilizare de forțe, participarea plenară a fiecărui om al muncii, întrucît de modul în care își desfășoară activitatea fiecare cetățean al patriei este condiționată creșterea avuției naționale, temelia unică a bunăstării.

Toma MELINTE

METALURGIA ROMÂNEASCĂ

în fața unor exigențe calitative sporite

Neculai AGACHI

ministru industriei metalurgice

AMPLOAREA și profunzimea prefacerilor ce au dăltuit de-a lungul ultimilor ani chipul modern al economiei noastre, își găsesc expresie în creșterea și modernizarea producției, în sporirea permanentă a venitului național, în creșterea unor condiții tot mai bune pentru continua ridicare a nivelului de trai al întregului popor. Dar ceea ce a caracterizat în mod deosebit activitatea desfășurată în perioada 1976—1980 a fost îmbinarea preocupărilor pentru creșterea potențialului tehnic cu cea pentru perfecționarea calitativă a activității economice, pentru îmbunătățirea susținută a raportului între cheltuieli și realizări, pentru obținerea de rezultate maxime de la fiecare leu cheltuit.

În tabloul marilor înfăptuiri obținute de poporul nostru în anul cincinalului recent încheiat, sub conducerea înțeleaptă a partidului, se înscriu și realizările industriei metalurgice, care sunt cunoscute dinamică puternică, ascendentă. Pe baza fondurilor de investiții alocate au fost construite noi unități productive, s-au amplificat și modernizat marile platforme siderurgice existente, fapt ce a contribuit în mod hotărâtor la dezvoltarea acestei ramuri de bază a industriei românești. În fața de nivelul anului 1965, cind s-au produs 3.4 mil. tone de oțel, în 1980 s-au realizat peste 13 mil. tone ceea ce reprezintă o creștere de aproape 4 ori, sau altfel spus, **producem pe locuitor circa 600 kg**, ceea ce situează România, din acest punct de vedere printre primele țări ale lumii. Prin construirea de noi obiective metalurgice și amplasarea acestora în 23 din 39 județe ale țării, metalurgia participă activ la transpunerea în practică a politicii P.C.R. de dezvoltare economico-socială susținută și echilibrată a tuturor județelor țării.

Creșterea capacității productive

ÎN PERIOADA 1976—1980 industria metalurgică a crescut într-un ritm mediu anual de circa 10%, sporul total al producției de oțel fiind de aproape 4 milioane tone; aceste realizări au fost obținute atât prin folosirea mai bună a capacităților existente, cât și prin punerea în funcțiune a 11 cuptoare electrice de mare capacitate la Hunedoara. Oțelul Roșu, Tîrgoviște, Călărași și Cimpia Turzii, precum și a celei de a treia oțelării cu convertizoare cu oxigen de 3 mil. tone/an la C.S. Galați.

Corespunzător creșterii producției de oțel a fost dezvoltată și producția de fontă, într-un ritm mediu anual de 7%, atât prin intensificarea procesului tehnologic și creșterea indicelui de folosire a volumului util al furnalelor existente, cât și prin punerea în funcțiune a furnalului de 2700 mc la Galați, a primului furnal de 1000 mc la Călan, urmînd ca tot aici, în scurt timp, să intre în producție al doilea furnal de 1000 mc și, în fine cel mai mare și modern furnal din țară, cel de 3500 mc de la Galați. Au fost puse, de asemenea, în funcțiune două baterii noi de cocsificare la Galați, alte două baterii la Călan și urmează cea de a 7-a baterie la Galați. Producția de cocs s-a dezvoltat într-un ritm mediu anual de 7%, iar cantitatea de cărbuni indigeni folosiți în șarjă a crescut, în această perioadă, la 40—50%. Producția totală de laminat finite **pline din oțel** a sporit în acest cincinal de 1,4 ori, într-un ritm mediu anual de circa 7%, accentul fiind pus pe creșterea producției la unele sortimente deficitare, cum sînt semifabricatele

pentru țevi, produsele plate din oțeluri aliate și alte mărci cu destinații speciale. În aceeași perioadă producția de țevi a sporit cu peste 30% atît prin folosirea mai bună a capacităților existente cât și prin construirea și punerea în funcțiune a unor noi linii moderne de țevi sudate și extrudate la Roman, Zimnicea, București și Zalău.

Față de o producție sporadică de feromangan realizată în trecut în furnale, în noua uzină de la Combinatul metalurgic Tulcea, intrată în funcțiune la începutul cincinalului 1976—1980, se realizează în prezent, practic, întreg necesarul de feromangan și ferossiliciu, precum și în mare parte necesarul de alte feroaliaje.

În sectorul de produse refractare producția fizică a crescut în cincinalul încheiat cu 18%, în paralel fiind asimilată și dezvoltată corespunzător producția de cărămizi refractare aluminosilicioase, ușoare și ultraușoare, diverse sorturi de mortare și betoane refractare, plăci și pulberi antiretasură. Industria metalurgică neferoasă s-a dezvoltat îndeosebi în direcția creșterii gradului de prelucrare a aluminiului, sporirii și diversificării producției de folii din aluminiu. Producția de aluminiu, ale cărei prime capacități au fost puse în funcțiune în anul 1965, a crescut în acești 15 ani de circa 24 ori, acoperind integral necesarul economiei și asigurînd importante cantități pentru export, în timp ce producția de laminate profilate și plate, inclusiv foliile, a crescut, numai în acest cincinal, cu 82%.

Modificări în structura producției

PARALEL cu creșterea cantitativă, în această perioadă s-au produs o serie de modificări structurale, care au contribuit la creșterea eficienței producției, la prelucrarea cît mai avansată și valorificarea superioară a metalului produs. În acest cadru trebuie să menționăm faptul că oțelurile aliate se ridică la peste 10% din totalul producției, iar peste 52% reprezintă oțelurile carbon de calitate și slab aliate. Din cantitatea totală de laminat profilat, 31% sînt profile mijlocii și mici și 16% sîrmă laminată pentru trefilare.

Un important salt calitativ s-a realizat și în domeniul tehnologiilor de producție. Producem în mod curent o gamă largă de table groase pentru construcții navale, recipienti sub presiune, coloane de distilare sau sinteză, benzi din oțeluri silicioase și inoxidabile, benzi pentru caroserii auto, sîrme din aliaje rezistive, laminate de înaltă puritate din oțeluri retopite sub zgură, cord metalic, produse tubulare din oțeluri inoxidabile, burlane pentru forajul petrolifer de mare adîncime, folii din aluminiu etc. A sporit producția de țevi deformate la rece, cu diametre mici și pereți subțiri din oțeluri inoxidabile, cea a produselor destinate unor tehnici de vîrf pentru industria aeronautică, electronică și electrotehnică, ceea ce contribuie, în mare măsură, la diminuarea unor importuri și asigurarea balanței de metal a țării.

La rezultatele menționate, un rol deosebit l-a avut **activitatea de cercetare și proiectare** din metalurgie, care a fost orientată mai eficient — corespunzător programelor-directivă adoptate la Congresul al XII-lea al P.C.R. — spre valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor din țară, readu-

cerea în circuitul economic a unor subproduse, recuperarea metalelor, creșterea coeficientului de scoatere a metalului, recuperarea resurselor energetice refolosibile etc. În această direcție sînt de menționat cercetările pentru utilizarea în șarje de cocsificare a cărbunilor energetici indigeni, valorificarea dolomitelor și argilelor din țară, a fierului din zgurile de convertizor și oțel Martin, prafurilor rezultate la fabricarea feroaliajelor etc. S-au extins cercetările și în acțiunile privind recondiționarea sculelor, a pieselor de schimb, ansamblelor și subsansamblelor și, în special a cilindrilor de laminor, precum și a utilajelor de turnare, activitate care a fost realizată la unități cu ateliere specializate în recondiționare, ceea ce a condus la creșterea volumului recondiționărilor de la 4 600 tone în 1976, la 14 200 tone în 1980. De asemenea, s-au organizat ateliere pentru valorificarea capetelor de laminate, fie prin sudură cap la cap, fie prin confecționarea bilelor necesare morilor de măcinat etc., măsuri care asigură creșterea coeficientului de scoatere a metalului din oțelul lingou cu efecte directe asupra reducerii costurilor de producție.

Unitățile de cercetare-proiectare din centrale au contribuit și la reducerea consumurilor specifice de materii prime, combustibili, energie și recuperarea resurselor energetice refolosibile. Astfel, pentru reducerea consumului de cocs s-a acționat pentru pregătirea și omogenizarea avansată a încărcăturii, creșterea ponderii aglomeratului, însuflarea de gaze reducătoare, creșterea temperaturii aerului de combustie și însuflarea de combustibili înlocuitori. Pentru reducerea consumurilor energetice au fost modernizate unele furnale vechi și au fost construite furnale de mare capacitate, de mare randament, iar în domeniul oțelărilor, în același scop, s-a restrîns de la 53% în 1975 la circa 37% în 1980 ponderea oțelului Martin, în timp ce ponderea oțelului de convertizor a crescut de la 40,2% în 1975 la 47,0% în 1980, iar a oțelului electric de la 6,8% în 1975 la circa 18% în 1980.

Un capitol important a fost consacrat cercetărilor și proiectărilor de instalații moderne, care să asigure recuperarea resurselor energetice refolosibile, cum ar fi: valorificarea gazelor de la fabricarea cocsului și semicocsului, a gazului de furnal, utilizarea căldurii din gazele de ardere de la cuptoare, a căldurii fizice a laminatelor. Pentru folosirea mai rațională a capacității laminoarelor, cercetătorii și proiectanții, împreună cu producătorii și beneficiarii, au continuat și aprofundat acțiunile de tipizare și utilizare rațională a oțelurilor care au condus în 1980 la reducerea de circa 4 ori a numărului de mărci de oțeluri și de circa 8 ori a numărului de sortotipodimensiuni față de anul 1976. Ca rezultat al activității depuse de cercetători și proiectanți, în prezent circa 90% din volumul total al investițiilor în ramură se realizează pe baza lucrărilor de cercetare-proiectare proprii, deci fără import de tehnologii sau licențe de fabricație.

Pentru a întregi tabloul realizărilor, menționăm că, paralel cu dezvoltarea bazei tehnice a producției, s-a dezvoltat și baza de pregătire a cadrelor. Astfel, față de 1975, la nivelul anului 1980 a crescut numărul sălilor de clasă și laboratoarelor cu 64%, numărul atelierelor cu 56%, forța de muncă pregătită în acest cîncinal a fost de 80 mii muncitori, dintre care peste 30 mii sînt absolvenți de școli profesionale și licee.

Cu toate rezultatele bune obținute, trebuie subliniat că datorită și unor neajunsuri apărute în activitatea unor centrale sau întreprinderi, s-au înregistrat rămîineri în urmă în realizarea integrală a producției fizice la unele sortimente datorită, în principal, neîntrării sau intrării cu intîrziere în funcțiune a unor noi obiective; de asemenea, s-au manifestat lipsuri în asimilarea unor tehnologii și în realizarea unor programe prioritare, îndeosebi pentru produsele necesare industriei electrotehnice și electronice, care s-au realizat într-o proporție insuficientă.

Coeficientul de scoatere a metalului, obiectiv esențial al metalurgiei, este încă inferior sarcinii și posibilităților reale ale ramurii, în special, datorită neutilizării integrale a capacităților de turnare continuă existente la Galați și Oțelul Roșu și întîrzierilor la punerile în funcțiune a unor instalații noi. Consumurile specifice de combustibil convențional și energie electrică la principalele produse s-au redus față de 1976 cu 9,4% la aglomerat, cu 5,1% la fontă, cu 9,3% la oțel Martin, cu 39,6% la oțel de convertizor, iar la energia electrică, în aceeași perioadă, cu 5,0% la aglomerat, cu 7% la fontă, cu 21,8% la oțel Martin și cu 7% la oțel electric. În 1980 se înregistrează însă unele depășiri de combustibil la alumina calcinată, laminate etc., iar la consumul de energie electrică — la oțel electric, alumina electrolitic și altele, datorită nerealizării integrale a măsurilor stabilite în cadrul unităților metalurgice.

Opțiuni și priorități pentru realizarea planului pe 1981

ANALIZELE EFECTUATE au scos în evidență că există posibilități tehnice pentru eliminarea neajunsurilor manifestate în perioada 1976—1980, și să se realizeze mai bine sarcinile mătorului cincinal. Obiectivele stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R. pentru cincinalul 1981—1985 pun în fața metalurgiei sarcini deosebite, în special de ordin calitativ. În 1981, corespunzător planului, țara noastră va produce 14,6 mil. tone oțel, și o cantitate pe deplin realizabilă. Corespunzător orientărilor stabilite în plan, metalurgia va asigura dezvoltarea mai accentuată a producției de oțeluri speciale, aliate și înalt aliate, astfel încît să se asigure integral, din resurse interne, inclusiv prin schimburi echilibrate de sortimente cu alte țări, cerințele mereu crescînde ale economiei noastre. O atenție deosebită se va acorda definitivării unor tehnologii privind elaborarea oțelurilor și fabricația tablourilor și benzilor trafo, a produselor laminate și forjate necesare centralelor nucleare-electrice, a rezervoarelor la temperaturi foarte scăzute, cisterne pentru gaze lichefiate etc.

În vederea reducerii consumului de metal se va urmări extinderea procedurii de turnare continuă (care în 1981, va avea o pondere de peste 30% din producția de oțel, iar la sfîrșitul cincinalului va atinge 36,4%), folosirea plăcilor și prafurilor termogene la turnarea oțelului, creșterea ponderii oțelului necăminat, precum și aplicarea măsurilor rezultate din acțiunea de tipizare a produselor feroase cu influențe directe asupra randamentului laminoarelor și asupra utilizării raționale a oțelurilor. De asemenea, în cincinalul actual sînt prevăzute a fi introduse pe scară largă tehnologii neconvenționale ca: instalații tehnologice pentru metalurgie în oală sub vid la Hunedoara, Galați, Tîrgoviște, Cîmpia Turzii etc., instalații tehnologice pentru pregătirea materialelor pulverulente și introducerea lor, în special al feroaliajelor, în metalul lichid la toate marile unități metalurgice din țară, instalații pentru desulfurarea fontei și oțelului, instalații de reopire sub zgură etc., ceea ce va contribui la realizarea sortimentelor necesare și, implicit, la eliminarea importului de produse metalurgice. Pentru toate acestea s-au stabilit programe prioritare de asimilare pe grupe de produse cu etapele de cercetare-asimilare și dotările necesare.

Eforturi deosebite se vor depune pentru îmbunătățirea indicilor de utilizare a capacităților și instalațiilor metalurgice, factor hotărîtor în realizarea sarcinilor de plan. În acest sens se va urmări stabilirea judicioasă a planurilor de reparații și revizii și, îndeosebi, pregătirea și asigurarea tehnico-materială a acestora, folosirea integrală a capacităților proprii de piese de schimb, mai buna întreținere și reparație a utilajelor.

Un obiectiv de prim ordin îl va constitui reducerea, în continuare, a consumurilor energetice, metalurgia fiind o industrie energointensivă. Totodată, se are în vedere aplicarea, în continuare, a unor tehnologii neconvenționale de recuperare la maximum a energiilor refolosibile rezultate din procesele metalurgice și, în acest sens, s-au prevăzut tehnologii noi de elaborare a oțelului în afara cuptoarelor metalurgice și de laminare finală din căldura primară a semifabricatelor. De asemenea, se prevede extinderea mai accentuată a calculatoarelor, în special de proces, pentru optimizarea conducerii proceselor metalurgice, paralel cu dotarea în toate sectoarele de producție cu aparatură de analiză și control care să permită asigurarea unei calități superioare a întregii producții metalurgice.

În domeniul investițiilor în acest an se are în vedere restrîngerea numărului de șantiere, concentrarea forțelor constructorului pentru terminarea lucrărilor începute și scurtarea duratelor de execuție la obiectivele restante care sînt prevăzute cu producție în anul în curs. Totodată, se vor executa lucrări noi de investiții numai dacă sînt îndeplinite condițiile prevăzute de lege privind asigurarea documentațiilor, utilajelor, materialelor de construcții și a forței de muncă. Fondurile de investiții alocate vor conduce la terminarea obiectivelor prevăzute pe platforme și, în acest sens, se vor lua măsuri ca planul de construcții-montaj la unele unități să fie redus, iar la altele să fie majorat, corespunzător volumului lucrărilor prevăzute pentru închiderea integrală a platformelor începute.

Există programe bune și experiența necesară pentru realizarea în primul an al noului cincinal a unui salt calitativ: îndeplinirea acestor programe necesită o preocupare constantă a tuturor cadrelor, care sînt chemate să acționeze permanent pentru soluționarea cu operativitate a tuturor problemelor impuse de buna desfășurare a proceselor de producție, de obținere a unei înalte eficiențe economice.

Criteria științifice la baza determinării și asigurării unui consum rațional

REALIZAREA obiectivului fundamental al societății noastre socialiste — asigurarea bunăstării materiale și spirituale a tuturor membrilor săi, dezvoltarea și manifestarea plină a aptitudinilor lor creatoare — presupune, printre altele, satisfacerea cât mai înaltă a nevoilor de bunuri și servicii, consumul populației constituind una din sferele cele mai cuprinzătoare de transpunere în practică a scopului fundamental al societății socialiste.

Consumul de bunuri și servicii al populației este după cum se știe, un proces deosebit de complex. El este rezultatul unei multitudini de factori, fiind determinat, pe de o parte, de sistemul nevoilor populației cu toate elementele sale definitorii, iar pe de altă parte de posibilitățile de satisfacere a acestora oferite de producția socială, de dimensiunea și structura producției de bunuri de consum și servicii, precum și de formele de repartitie a acestora.

În urmărirea realizării scopului suprem al societății socialiste o importanță deosebită are armonizarea, în cadrul fiecărei etape concrete de dezvoltare, a parametrilor ce caracterizează dimensiunea, variabilitatea și dinamismul sistemului nevoilor populației cu posibilitățile reale ale economiei, pe fondul respectării corelațiilor fundamentale pe care le impune dezvoltarea continuă și echilibrată a societății. Una din premisele și, totodată, o consecință a realizării acestui proces o constituie, în condițiile țării noastre, determinarea, planificarea și realizarea unor niveluri și structuri de consum raționale. Consumul rațional al populației apare astfel ca o noțiune complexă deopotrivă în plan teoretic și practic. Ea se leagă direct de condițiile social-economice pe care le întrunește societatea socialistă în evoluția sa ascendentă, orientată spre satisfacerea tot mai deplină a nevoilor materiale și spirituale — științific determinate — ale tuturor membrilor societății și spre asigurarea premiselor necesare formării și manifestării depline a personalității umane în cadrul fiecărei etape de dezvoltare a forțelor de producție. În acest context

se conturează principalele criterii în funcție de care se poate defini consumul rațional și realizarea sa practică.

Determinarea și satisfacerea științifică a nevoii sociale de consum

ACEASTA IMPLICĂ, în primul rând, cunoașterea gradului de satisfacere a sistemului nevoilor de consum ale populației, fapt care oferă parametrii necesari în legătură cu evaluarea a ceea ce s-a realizat și ceea ce urmează a se înlăptui în continuare în acest domeniu, în concordanță cu cerințele legii economice fundamentale a socialismului, cu obiectivele umaniste ale societății socialiste. O premisă esențială pe care o impun evaluările necesare legate de aplicarea acestui criteriu în definirea și, respectiv, asigurarea consumului rațional al populației se referă la cunoașterea sistemului nevoilor populației, a elementelor sale componente, respectiv la determinarea științifică a dimensiunilor biofizice, tehnice, psihosociale etc., ca și la determinarea economică a acestora în cadrul fiecărei etape a evoluției economico-sociale.

În al doilea rând, recunoscând principiul conform căruia nu putem consuma mai mult decât producem, că trebuie asigurate premisele necesare realizării reproducției socialiste largite care presupune o repartizare optimă a venitului național pentru dezvoltare și pentru consum, se detașază un alt criteriu important care stă la baza conceperii și aplicării consumului rațional și anume influența pe care dimensiunea și structura resurselor economiei și societății, modul lor de utilizare le au asupra nivelului și structurii consumului populației, în satisfacerea în continuare a nevoilor tuturor membrilor societății. În legătură cu aceasta, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a subliniat în nenumărate rânduri teza fundamentală care stă la baza asigurării condițiilor necesare pe care le cere reproducția largită și pe această bază creșterea în continua-

re a bunăstării poporului: **faptul că nu putem consuma mai mult decât producem, că dezvoltarea în ritmuri înalte a economiei noastre cere stabilirea unui raport just între acumulare și consum.** Subliniem în acest context că nivelul și structura consumului populației nu trebuie privite numai ca efect, rezultat sau utilizare finală a producției, ci și ca premisă, factor al sporirii acesteia. Satisfacerea tot mai deplină a nevoilor populației presupune deci o creștere necesară a producției sociale în concordanță cu aceste nevoi și cu posibilitățile reale ale economiei naționale. Înțelegerea corectă a dependenței consumului populației de dimensiunea și structura resurselor disponibile în economie și societate în cadrul fiecărei etape drept un criteriu al consumului rațional pune clar în evidență necesitatea creșterii producției, îmbunătățirii structurii și calității ei, respectiv multiplicarea resurselor în raport cu nevoile, astfel încât posibilitățile viitoare ale economiei să fie în concordanță cu nevoile sociale, inclusiv cu nevoile populației.

Societății socialiste nu-i este însă indiferent modul de satisfacere a nevoilor de consum ale populației, respectiv efectul acestui proces pe plan social-uman, ca și pe plan economic. Acest proces trebuie conceput astfel încât — societatea socialistă dispunând de toate pîrghiile și mijloacele pe care le conferă caracterul planificat al dezvoltării economico-sociale — să aibă drept consecință **dezvoltarea personalității umane, amplificarea capacităților creatoare ale tuturor membrilor societății.**

Deci aici apare un al treilea criteriu în funcție de care se poate aprecia caracterul rațional al consumului, criteriu exprimat de **măsura în care consumul populației asigură amplificarea capacităților creatoare ale omului, dezvoltarea și manifestarea personalității sale.** De altfel, sînt bine cunoscute efectele negative pe care consumul caracteristic societății de consum, în special prin dezechilibrele pe care le crează, le are îndeosebi asupra părților marginale ale societății, ca de altfel și asupra situației economice în ansamblu.

Consumul rațional — expresie a obiectivului umanist al societății

ACESTE CRITERII generale permit, pe de o parte, formularea principalelor cerințe ale consumului rațional în ansamblul său și, pe de altă parte, delimitarea, pe măsura cunoașterii științifice, a parametrilor cantitativi și calitativi ai acestuia. De altfel, conținutul noțiunii de consum rațional diferă de la un element al consumului la altul în funcție de subsistemul de nevoi căruia îi corespunde, de locul și rolul fiecăruia în desfășurarea vieții și activității omului — toate acestea determinând criteriile și coordonatele specifice consumului rațional, amplitudinea dimensiunilor acestuia.

Unele sînt, de pildă, criteriile consumului alimentar rațional — criterii impuse cu deosebire de caracterul fiziologic al acestei nevoi de consum — și altele sînt cele care corespund consumului rațional care exprimă satisfacerea nevoilor de instruire, cultură, utilizarea timpului liber. În forma sa cea mai generală consumul rațional al populației se caracterizează prin parametrii calitativi și cantitativi, de nivel, structură și tendințe care exprimă satisfacerea deplină a sistemului nevoilor populației; nevoi generate

și amplificate de progresul neîntrerupt al societății, de caracteristicile și specificul muncii, de condițiile concrete de muncă și viață, de tradițiile de consum ale poporului nostru — în concordanță cu posibilitățile în continuă creștere ale economiei naționale, care să contribuie la dezvoltarea capacităților creatoare ale omului, la dezvoltarea și manifestarea personalității umane, să asigure premisele unui mod de viață sănătos și civilizat.

În legătură cu necesitatea realizării unui consum rațional, determinat științific, al populației din țara noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Aceasta presupune să ținem seama de caracteristicile și specificul poporului nostru, de tradițiile statornicite în țara noastră, precum și de ceea ce se produce la noi, orientînd consumurile în raport cu posibilitățile economiei românești... Cînd pun problema unui consum rațional, determinat științific, am în vedere necesitatea de a se satisface cerințele oamenilor muncii în raport cu eforturile lor, cu munca pe care o depun, dar excluzînd risipa, ducînd o luptă hotărîtă împotriva consumului de dragul consumului”. Avînd în vedere elementele care caracterizează consumul rațional al populației și criteriile care-l determină subliniem faptul că acestea au un caracter dinamic, confe-

rit îndeosebi de faptul că pe măsura dezvoltării economico-sociale, pe de o parte, nevoile populației cresc și se diversifică, modificîndu-se nu numai parametrii lor cantitativi și calitativi, ci și ierarhia acestora, prioritățile în satisfacere și, pe de altă parte, posibilitățile economice se multiplică, creîndu-se pe această bază condiții tot mai bune de satisfacere a lor deplină.

Realizarea practică a cerințelor consumului rațional este, în societatea noastră în etapa actuală, și o condiție esențială de care depinde îndeplinirea principiilor eticii și echității socialiste în domeniul nivelului de trai, asigurarea pentru toți membrii societății, prin intermediul repartizării fondului de consum, a mijloacelor necesare acoperirii ansamblului nevoilor lor și în primul rînd a nevoilor de consum socialmente recunoscute ca fundamentale pentru toți cetățenii de pe întreg teritoriul țării.

Societatea socialistă, prin natura relațiilor sale de producție, dispune de un ansamblu de mijloace și instrumente de dirijare a evoluției consumului populației astfel încît pe toate treptele sale să se stabilească și să se îndeplinească cerințele consumului rațional în concordanță cu gradul de dezvoltare a forțelor de producție. Posibilitatea practică de realizare a cerințelor consumului rațional în evoluția sa dinamică în societatea noastră este dată de efectele pe care le are direcționarea conștientă a consumului prin intermediul mecanismului economic, prin utilizarea corespunzătoare a mijloacelor proprii politicii în acest domeniu, prin implementarea în comportamentul și motivațiile de consum ale populației a principiilor consumului rațional.

Această posibilitate este susținută și de faptul că etapa pe care o parcurge în prezent societatea noastră în acest domeniu, este o etapă în care, acumulările cantitative sînt însoțite de importante modificări de calitate pe toate planurile, permițînd dirijarea consumului în concordanță cu legitățile evoluției sale și într-o direcție care să exprime armonizarea deplină între nevoi și mijloace și nu corectarea unor tendințe ce se pot forma în exclusivitate în raport cu inclinațiile individuale, tendințe ce pot fi într-o anumită măsură în discordanță cu cerințele consumului rațional, sau care contravin unui mod de viață sănătos, civilizat.

Consumul rațional al populației apare astfel ca o materializare a obiectivului umanist al societății noastre de satisfacere a sistemului nevoilor tuturor membrilor societății în condiții date de dezvoltare economică și socială fiind în același timp o concepție cu privire la modul de satisfacere a nevoilor de consum și care îmbină în mod armonios criteriile economice cu cele sociale.

Maria POENARU

Institutul de economie socialistă

Alimentația rațională — premiu unei vieți mai îndelungate

Chiar cu alimente de calitate, omul se poate hrăni prost. Este o problemă care ține de domeniul a ceea ce nutriționiștii numesc „tip de consum”. În Franța și S.U.A., de pildă, tipul curent de alimentație pune în evidență consumul excesiv de dulciuri și grăsimi. Or, creșterea consumului de carne grasă, băuturile gazoase dulci și cremele glazate, atît de agreate de copii, provoacă, de la o vîrstă fragedă, cazuri de obezitate, ca și apariția unor afecțiuni coronariene, care prezintă o amenințare categorică pentru sănătate. În Franța, de exemplu, consumul de dulciuri — cu o creștere de 10 la sută pe an — este pe punctul de a ajunge din urmă nivelul din Statele Unite, unde 30 pînă la 40 la sută din adulți pot fi clasificați ca obezi și unde bolile provocate de excese în alimentație preocupă din ce în ce mai mult lumea medicală.

Efectele acestor stări de lucruri asupra sănătății publice sînt grave: dacă în 1900 maladiile infecțioase constituiau, pe plan general, cauza cea mai frecventă a mortalității, astăzi cauzele ei cele mai curențe au la origine modul de alimentație; numai bolile vasculare, considerate

separat, provoacă 49 la sută din numărul deceselor. O îmbunătățire concertată a alimentației poate duce la o scădere însemnată a mortalității. Unii savanți apreciază că, exceptînd eventualele „străpungeri” pe frontul cancerului, aproape nimic nou nu mai e de așteptat din partea medicinei curative și că singurul domeniu susceptibil în mare măsură de a reduce mortalitatea este acela al studiilor asupra nutriției.

Studii realizate în S.U.A. relevă că datorită numai unor simple schimbări în regimul alimentar (cu 57 la sută mai puține grăsimi animale și o reducere cu 23 la sută a tutunului, în perioada 1963—1975) curbe socotite ineluctabile au fost frînte. Bolile de inimă au bătut în retragere: în 1950 — 50 de decese la 100 000 de persoane între 25 și 40 de ani; în 1975 — doar 34. 530 morți în cazul celor avînd vîrste între 45 și 64 de ani, în 1950, și 410 în 1975. Nu e ceva spectaculos, dar reprezintă un indiciu, un început demn de atenție. Problema care se pune de acum înainte este aceea a popularizării principiilor unei nutriții sănătoase.

Din „Figaro”

Acțiuni hotărâte pentru transpunerea în viață a programului de aprovizionare a populației

PROGRAMUL de aprovizionare a populației în trimestrul IV 1980 și semestrul I 1981 a constituit obiect de dezbateri în cadrul Plenarei C.C. al P.C.R. din 16—17 decembrie 1980 și apoi în sesiunea recentă a Marii Adunări Naționale, adoptându-se măsuri importante pe linia asigurării de bunuri de consum necesare populației, în conformitate cu prevederile planului de dezvoltare economico-socială a țării.

O comparație între creșterea veniturilor reale în actualul cincinal cu circa 29 la sută (după ajustarea cu indicele de creștere a prețurilor și tarifelor și incluzând veniturile realizate prin crearea a circa 1 000 000 de noi locuri de muncă) și creșterea desfacerilor de mărfuri prin comerțul socialist cu peste 50 la sută în 1980 față de anul 1975 exprimă existența pe piață a unui important fond de marfă, capabil să asigure transformarea în bunuri de consum a veniturilor bănești ale populației.

Realizările obținute în acest cincinal în dezvoltarea economică generală a țării au permis ca și consumurile fizice de bunuri materiale—alimentare și industriale — să crească cu peste 30 la sută în 1980 față de 1975. În același timp au crescut cu peste 45 la sută volumul prestațiilor de servicii și cu 34 la sută prestațiile în alimentația publică, numai în primii 4 ani ai cincinalului.

Astfel, la nivelul anului 1980 față de 1975 desfacerile au crescut la principale produse alimentare cu 60% la carne și produse din carne, cu 33% la lapte și produse lactate, cu 35% la unt și ulei, cu 42% la zahăr, cu 26% la brânzeturi, cu 29% la legume, cu 42% la cartofi, cu 32% la fructe. De asemenea, la grupa de mărfuri nealimentare s-au înregistrat creșteri ale desfacerilor în 1980 față de 1975 cu 54% la tricotațe, cu 45% la confecții, cu 57% la mobilă, cu 35% la frigider, cu 84% la mașini de spălat rufe, cu 25% la radioreceptoare, cu 76% la autoturisme.

Programul de aprovizionare toamnă-iarnă, elaborat sub directa îndrumare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, reunește într-o formă unitară sarcinile tuturor factorilor cu atribuții pe linia aprovizionării populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum, fiind expresia preocupării și griii permanente a partidului și statului nostru pentru transpunerea cu fermitate în viață a programului de creștere a nivelului de trai.

FORUL SUPREM al puterii de stat, Marea Adunare Națională, analizând modul de îndeplinire a programului de aprovizionare a populației în trimestrul IV 1980 și semestrul I 1981, a constatat că pe baza acestuia se vor asigura produse alimentare și bunuri de consum în cantități mai mari

și de calitate superioară față de perioada corespunzătoare a anului trecut.

În trimestrul IV 1980 și semestrul I 1981 se asigură nivele ale desfacerilor de produse agroalimentare superioare perioadei similare din 1979—1980 cu următoarele cantități: carne și produse din carne — 55 300 tone, pește — 22 300 tone, grăsimi animale și vegetale — 8 300 tone, zahăr și produse zaharoase — 27 200 tone, legume — 248 000 tone, cartofi — 59 400 tone, fructe — 19 500 tone.

Prin Hotărârea Marii Adunări Naționale din 19 decembrie 1980 guvernul a fost însărcinat să ia măsuri ca Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Industriei Ușoare, Ministerul Economiei, Forestiere și Materialelor de Construcții, Ministerul Comerțului Interior, cooperația, consiliile populare, toate organele cu sarcini în domeniul producerii și desfacerii mărfurilor către populație să livreze integral, ritmic și de calitate corespunzătoare mărfurile prevăzute în program.

Cele 3 condiții ce se cer îndeplinite în respectarea disciplinei contractuale au, fiecare în parte, o deosebită importanță pentru buna aprovizionare a populației.

Livrarea integrală a cantităților de mărfuri contractate, la locul indicat prin contracte va permite distribuția omogenă în teritoriul a fondului de marfă, pentru toate orașele unui județ. În același timp se are în vedere că în cadrul fiecărei localități să se asigure de către direcțiile comerciale, consiliile populare o repartizare proporțională, echitabilă între cartiere și zone.

În al doilea rând, **ritmicitatea** privește eliminarea pe cât posibil a tendinței unor furnizori de a livra de preferință în decadele a II-a și a III-a ale lunii fondul de marfă contractat, de asemenea neritmic în cadrul săptămânii, al trimestrului, ceea ce poate crea ruperi de stoc la unele articole de consum curent, la mărfuri de sezon.

Cea de a treia condiție, enunțată în Hotărâre, **asigurarea unei calități corespunzătoare a mărfurilor** capătă o deosebită importanță mai ales în cazul fabricării lor pe baza unor resurse limitate. Grijă pentru asigurarea calității corespunzătoare trebuie să se manifeste începând cu condițiile de însilozare a recoltei — selecție, păstrare, aerisire, pentru a reduce perisabilitățile și a menține un conținut cât mai ridicat în substanțe nutritive. În al doilea rând, de mare importanță este modul în care se face prelucrarea industrială a acestor materii prime. Este un lucru binecunoscut faptul că randamentul de utilizare a materiilor prime agroalimen-

tare în industria alimentară pentru a obține preparate culinare este mult mai mare decât utilizarea acestor materii prime în gospodăria casnică. Rezultă că pe măsură ce calitatea acestor produse industriale va satisface în tot mai mare măsură exigențele consumatorilor, se va putea asigura o valorificare superioară a materiilor prime. Un argument suplimentar în acest sens îl constituie faptul că cele circa 1 milion de locuri noi de muncă create în cincinalul 1976—1980 semnifică o puternică migrație, din agricultură, în special către celelalte ramuri: industrie, construcții, transporturi etc. De cele mai multe ori această migrație este inclusiv rezidențială, alimentând procesul de urbanizare. În mod obiectiv în aceste condiții dispăre posibilitatea autoconsumului, de unde presiunea sporită asupra pieței produselor agroalimentare.

Iată de ce este necesară o **revitalizare a autoconsumului** de produse agroalimentare prin utilizarea productivă a fiecărei suprafețe de teren atît de la sate cît și de la orașe, prin cultivarea de legume și fructe, prin creșterea de animale pentru carne și lapte.

Valorificarea superioară a materiilor prime disponibile trebuie să aibă în vedere că o parte a cererii este satisfăcută prin intermediul cantinelor, unităților de alimentație publică, turism, unde o producție culinară proprie diversificată, rațională, utilizând larg legumele, fructele etc. poate contribui la valorificarea superioară a materiilor prime, concomitent cu mai buna satisfacere a cerințelor populației. Reciclarea resturilor alimentare prin gospodării anexe acestor forme de consumuri colective se impune, de asemenea, ca o cale de potențare a ofertei de produse agroalimentare, de funcționare eficientă a acestor unități.

EXPERIENȚA unor comune periurbane arată că hărnicia și spiritul gospodăresc în utilizarea unor suprafețe agricole modeste poate aduce venituri importante prin livrări către fondul de stat și piața orașelor de produse agro-alimentare. Hotărârea arată că toți locuitorii din mediul rural și urban care dețin terenuri agricole trebuie să ia măsuri pentru valorificarea cât mai deplină a potențialului productiv al pămîntului, pentru creșterea continuă a producției vegetale și animale în vederea acoperirii nevoilor proprii de consum și contribuirii la fondurile centrale ale statului pe calea contractărilor și achizițiilor. De mare importanță în realizarea acestor surse suplimentare de aprovizionare a pieței, prevăzute în program, este modul de organizare și desfășurare a sprijinului ce va fi dat

de organele specializate agricole, în unele și material semințer, puietii etc.

În actualul cincinal se constată o tendință de creștere mai accelerată a desfacerii de mărfuri nealimentare, care a înregistrat un ritm mediu anual de 8,9% (în primii 4 ani ai cincinalului) față de 7,6% ritmul mediu anual de creștere a desfacerii de mărfuri alimentare. Se poate presupune deci că treptat se va produce o plafonare a ritmului de creștere la grupa mărfurilor alimentare, determinată de consumul fiziologic rațional, sporind în schimb mai rapid desfacerea la grupa de mărfuri nealimentare. Desigur că acest echilibru al pieței va fi influențat de diversificarea gamei de bunuri de folosință îndelungată, de realizarea de noi aparate electrocasnice care să contribuie tot mai mult la ușurarea muncii în gospodărie, prin creșterea ofertei de articole de îmbrăcăminte și încălțăminte cu grad ridicat de înnoire și calitate superioară, prin creșterea consumului de servicii, inclusiv culturale, turism etc. Atractivitatea tot mai mare a acestor mărfuri și servicii va stimula economisirea în vederea procurării lor.

Programul de creștere a nivelului de trai în perioada 1981-1985 prevede mărirea gradului de dotare a populației (la 1 000 de locuitori: cu aparate de radio de la 247 buc. la 300 buc., cu televizoare de la 203 buc. la 245 buc., cu frigidere de la 157 buc. la 220 buc., mașini de spălat de la 100 buc. la 153 buc., cu autoturisme de la 28 buc. la 57 buc.). De asemenea, se prevede creșterea în 1985 cu peste 50% a volumului prestațiilor de servicii față de 1980. Oferta de servicii turistice în stațiuni balneo-climaterice va crește cu circa 36 la sută în viitorul cincinal, astfel că și cheltuielile turistice, ce prezintă o mare receptivitate la creșterea ofertei, vor înregistra ritmuri rapide de creștere, reflectând modificări structurale în concepția de consum, o nouă calitate a vieții. O mare parte din locuințele ce se vor

construi în viitorul cincinal sînt destinate vânzării către populație, astfel că și acest capitol de cheltuieli va înregistra o pondere sporită în balanța de venituri și cheltuieli ale populației.

Pentru satisfacerea dezideratului: „marfă potrivită la locul potrivit, la timpul potrivit și la prețul potrivit” se cere din partea organelor comerciale un mare efort organizatoric pentru distribuția sistematică, ritmică a fondului de marfă pe teritoriu.

ESTE UN FAPT real că la nivelul actual de dezvoltare a industriei producătoare de bunuri de consum, la numărul de sortimente și volumul de marfă ce se cere manipulat, rezultatele și eficiența activității de circulație a mărfurilor este tot mai dependentă de performanțele sistemelor informaționale utilizate. În condițiile în care întreprinderile comerciale cu ridicata, cu amănuntul, mergînd pînă la nivelul marilor magazine ar dispune de „tablouri de bord” actualizate zilnic sau chiar mai des, situațiile de apariție a rupturilor de stoc, ca și a stocurilor de mărfuri cu mișcare lentă sau fără mișcare ar putea fi cu ușurință și suplețe evitate. În același timp ar putea fi lichidată dependența consumatorului de bunul plac al unor gestionari, ce nu pun în totalitate mărfurile în vânzare existînd pentru întreprindere în orice moment posibilitatea de control asupra concordanței aprovizionat-vîndut.

Promovarea principiului autogestunii și autoconducerii la nivelul fiecărei localități se exprimă în domeniul activității comerciale prin coordonarea de consiliile populare a distribuției cît mai echitabile a fondului de marfă reparatizat, prin asigurarea unei capacități și structuri corespunzătoare rețelei comerciale, prin asigurarea autoaprovizionării planificate ca și prin exercitarea unui control riguros al activității comerciale. Pentru a-și putea realiza sarcinile sporite prevăzute de program se

cer mai multă inițiativă, responsabilitate față de consumatori și exigență în controlul propriei activități din partea consiliilor oamenilor muncii din întreprinderile comerciale, din partea întregului personal TESA din comerț, inclusiv a șefilor de magazin, care să participe direct la activitatea de vânzare.

În măsura în care la planificarea fondului de marfă pe localități se au în vedere norme raționale de consum iar modul de manifestare a cererii depășește aceste consumuri, desigur că pot apărea dereglări în activitatea comercială. Iată de ce promovarea educației de masă privind principiile alimentației raționale, după care se orientează în activitatea lor și planificatorii, constituie o necesitate obiectivă, în beneficiul tuturor.

În același timp formarea de stocuri de alimente în locuințele cetățenilor, pe lîngă faptul că produce dereglarea ritmului de aprovizionare normală în rețeaua comercială cu amănuntul, provoacă pagube importante, risipă la nivelul de societate prin deteriorarea calității nutritive a alimentelor păstrate în condiții de depozitare improprie.

Și în sectorul circulației mărfurilor, prin măsurile adoptate recent se urmărește eliminarea pierderilor și perisabilităților pe întregul circuit al mărfurilor de la producător la depozitele comerțului și în continuare pînă la consumator.

Consiliile populare, alături de organele comerciale din subordine, sînt chemate să acționeze cu fermitate în vederea unei mai bune organizări a distribuției mărfurilor, unei gospodării chibzuite a fondului de marfă, acordîndu-se prioritate centrelor urbane și muncitorești.

Gh. TEODORAȘCU
Consiliul aprovizionării

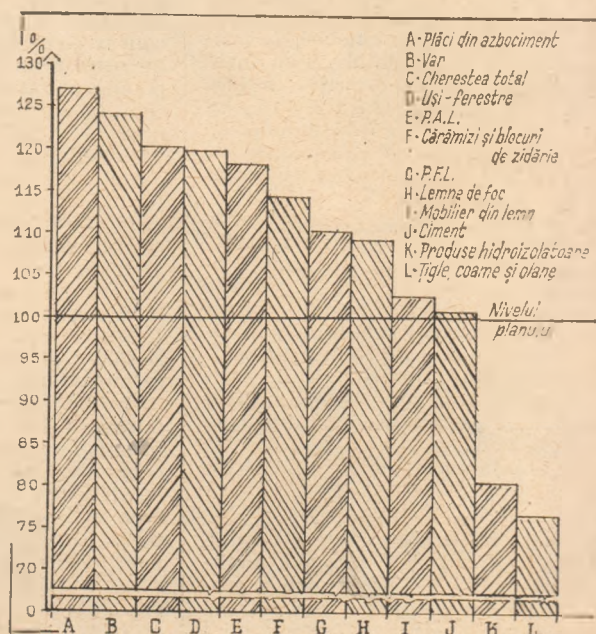
COMENTARIU LA UN GRAFIC

Realizarea planului de livrări la fondul pieței a materialelor de construcții

ÎN PROGRAMUL privind aprovizionarea populației cu materiale de construcții, s-au prevăzut pentru 1980 cantități sporite față de anul trecut la majoritatea sortimentelor, astfel încît să se asigure acoperirea cît mai bună a cererilor. Din analizele privind realizările înregistrate în anul trecut, rezultă că livrările au decurs satisfăcător, atît cantitativ, cît și sortimental. La principalele materiale de construcții, planul de livrări pe 11 luni din 1980 a fost realizat și depășit, asigurîndu-se un plus substanțial fondului pieței. Astfel, depășiri importante s-au realizat la livrările de ciment (+ 12 mii tone), var (+ 25 mii tone), cherestea (+ 14,3 mii mc), PAL (+ 409 mii mp), PFL (+ 2,5 mii tone), uși-ferestre (+ 117 mii mp),

cărămizi și blocuri de zidărie (+ 47 mil. buc.), plăci de azbociment (+ 1847 mii mp), căzi de baie (+ 1,5 mii buc.) ș.a. Totodată, au fost depășite livrările la mobilier de lemn cu 164 mil. lei, ceea ce va îmbunătăți aprovizionarea la acest produs.

Alături de aceste realizări, s-au înregistrat și unele restanțe față de planul de livrări pe 11 luni, ca de exemplu la țigle, coame și olane (nerealizare de 21,6 mii buc.), la produsele hidroizolatoare (nerealizare 6 mil. mp). Este necesar ca în noul an în care am intrat, unitățile de producție ale M.E.F.M.C. să depună eforturi de a realiza integral sarcinile de livrare către fondul pieței recuperînd restanțele pentru a se evita situația în

care stocurile din rețeaua comercială, nealimentate la timp goluri nejustificate în desfacerea produselor respective, chiar se epuizează, creînd astfel

Cadru eficient pentru realizarea la termen a noilor obiective de investiții

ÎN ANSAMBLUL măsurilor de perfecționare a legislației economice în concordanță cu principiile autoconducerii muncitorești și autogestiuunii economico-financiare, Marea Adunare Națională a adoptat la finele anului 1980 **Legea investițiilor**. Elaborată în spiritul indicațiilor și sub conducerea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, **Legea investițiilor** reflectă politica consecventă a partidului de consolidare și dezvoltare a unei puternice baze tehnico-materiale a societății noastre socialiste, creșterea accelerată a forțelor de producție, plasarea lor echilibrată în toate județele țării, crearea economiei moderne, pentru ridicarea gradului de civilizație și bunăstare al întregului popor. Această lege constituie un act normativ de mare importanță pentru perfecționarea continuă a întregii activități de investiții, potrivit principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiuunii economico-financiare, un instrument perfecționat de transpunere în viață a politicii de investiții a P.C.R., care slujește interesele fundamentale ale oamenilor muncii.

Prezentind o deosebită actualitate și importanță pentru întreaga activitate de construcții, **transpunerea în practică a prevederilor Legii investițiilor a și constituit, în ziua de 24 XII a.c. obiectul unui amplu și fructuos dialog de lucru al secretarului general al partidului cu cadre de conducere din ministerele economice și alte organe centrale**. Cu acest prilej au fost examinate în profunzime stadiile acțiunii de tipizare a materialelor și elementelor de construcții și instalații, prevedere de maximă însemnătate a noii legi a investițiilor, stabilindu-se măsuri de deosebită însemnătate pentru îmbunătățirea continuă a activității de construcții.

Exigente sporite la înscrierea în plan

SINTETIZÂND experiența de peste 3 decenii în realizarea unor ample programe de investiții, noua lege, un adevărat cod al investițiilor, unifică, clarifică și simplifică prevederile a numeroase acte normative apărute în ultimii ani în acest domeniu, punându-le în concordanță cu cerințele etapei actuale de dezvoltare a economiei noastre și stabilind noi exigențe în vederea luării unor decizii eficiente pentru utilizarea judicioasă a fondurilor materiale, aplicarea unui regim sever de economii, întărirea ordinii și disciplinei în toate fazele de realizare a investițiilor, legea tratează pe parcursul a 8 capitole și pe 12 secțiuni întregul proces investițional pe faze, de la conceperea investiției și pînă la realizarea parametrilor ei proiectați, ceea ce asigură reglementarea

complexă a acestui vast domeniu al activității economico-sociale.

1 O atenție aparte se acordă **perfecționării activității de planificare a investițiilor**, domeniu în care legea prevede câteva principii de însemnătate majoră pentru creșterea eficienței fondului național de dezvoltare economico-socială. Astfel, înscrierea în plan a obiectivelor de investiții se face numai pe baza unei riguroase fundamentări tehnico-economice, a unei analize temeinice a posibilităților de desfacere a a producției către beneficiarii interni și la export. Noile prevederi ale planului de investiții vor trebui să contribuie la asigurarea cu prioritate din producția internă a materiilor prime, materialelor, energiei și combustibililor, mașinilor, utilajelor și instalațiilor, necesare economiei, la utilizarea deplină a capacităților și suprafețelor existente, dezvoltarea și modernizarea capacităților în funcțiune, în primul rînd prin amplasarea mașinilor și utilajelor în spațiile și suprafețele existente, a eşalonarea realizării lucrărilor astfel ca volumul de investiții rămas de executat la sfîrșit de an, la obiectivele în continuare să nu depășească volumul de investiții prevăzut pentru anul următor.

2 **Expresie a accentuării controlului riguros al societății asupra modului în care se utilizează fondurile pentru investiții**, legea prevede, ca o noutate, că notele de fundamentare tehnico-economică, care se prezintă de către beneficiarii pentru înscrierea obiectivelor în planul cincinal de investiții trebuie să fie însușite de organele de planificare, finanțare și aprovizionare tehnico-materială, respectiv C.S.P., Ministerul Finanțelor și cel al Aprovizionării. O altă noutate constă în faptul că legea stabilește în mod concret elementele pe care trebuie să le conțină notele de fundamentare tehnico-economică — în principal necesitatea, oportunitatea și eficiența obiectivului de investiții — și enumeră studiile și cercetările care trebuie să stea la baza întocmirii acestora (prognoze, studii de dezvoltare, de piață, de sistematizare, de tehnologie etc.).

Preocuparea legiuitorului pentru creșterea eficienței în utilizarea fondurilor de investiții se concretizează și în reglementarea, pentru prima dată în mod complet și la nivel de lege, a duratelor de realizare a investițiilor — de la deschiderea șantierelor și pînă la punerea în funcțiune.

3 În ceea ce privește planul anual de investiții, legea aduce anumite inovații care conduc la **întărirea controlului organelor competente prealabil introducerii în planul anual a fiecărui obiectiv și categorie de cheltuieli de investiții și întemeierea prevederilor de**

plan pe contracte, eşalonarea acestora în concordanță cu graficele de realizare a investițiilor și limitarea stocurilor de utilaje conform necesităților; este vorba de o importantă perfecționare a planificării investițiilor, conferind planului o expresie mai puternică de realism și eficiență.

Tipizarea — factor major de scurtare a duratei de execuție

ÎN NOUA lege, în raport cu legislația anterioară, **tipizarea** — cale de scurtare a duratei de realizare a obiectivelor de investiții și de creștere a eficienței acestora — este reglementată ca un principiu de bază al întregii activități de inginerie tehnologică și de proiectare, care se concretizează în faptul că:

- proiectarea construcțiilor se face pe bază de proiecte-tip, aprobate potrivit legii
- se trece la elaborarea de proiecte-tip de capacități mici, considerate capacități modul, care să se poată folosi ca atare sau prin asamblare pentru realizarea de obiective de diferite mărimi, după necesitățile de adaptare operativă a producției la cerințele pieții
- se intensifică folosirea de tehnologii moderne tipizate, rezultate din cercetarea proprie, care să asigure consumuri reduse de materiale, combustibili și energie ș.a.

În spiritul reglementărilor cuprinse în **Legea investițiilor**, analizind stadiul finalizării în practică a acțiunii de tipizare a materialelor și elementelor de construcții și instalații — **în cadrul preocupării ca activitatea de tipizare să se contureze în țara noastră într-o nouă concepție și formă organizatorică — secretarul general al partidului a stabilit, la analiza privind stadiul finalizării acțiunii de tipizare a materialelor de construcții și instalații, efectuată cu prilejul recente vizite la expoziția amenajată la complexul din Piața Științei, o serie de măsuri de o deosebită însemnătate pentru îmbunătățirea continuă a activității de construcții**. În fața specialiștilor din metalurgie a fost pusă sarcina realizării unei game mai restrinse de tipodimensiuni de profile, țevi, plasă de sîrmă și alte produse siderurgice, în chimie s-a relevat necesitatea ca — concomitent cu micșorarea numărului de produse destinate activității de investiții — să se înlocuiască acele materiale folosite în construcții pentru producerea cărora se utilizează ca materii prime produse petroliere, lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini le revine sarcina re-proiectării unor sortimente îndeosebi contactoare, corpuri de iluminat etc., care în prezent sînt supradimensionate, iar în domeniul construcțiilor energetice s-a cerut găsirea de soluții în

vederea reducerii înălțimii halelor termostentralelor.

Legea investițiilor prevede și alte orientări importante în domeniul întocmirii documentațiilor tehnico-economice, menite să asigure creșterea eficienței. Este vorba astfel de elaborarea de noi soluții constructive prin utilizarea de materiale și elemente de construcții ușoare, obținute din resurse locale, cu cheltuieli reduse și consumuri minime de energie și combustibili, limitându-se folosirea materialelor energointensive, reducerea gabaritelor și greutateii utilajelor și în consecință și a dimensiunii construcțiilor, micșorând ponderea acestora în totalul investițiilor, eliminarea fundațiilor grele, amplasarea utilajelor în aer liber ș.a.

Față de reglementarea anterioară, legea precizează că documentațiile tehnico-economice pentru investiții sînt: nota de comandă și proiectul de execuție. În ceea ce privește nota de comandă, aceasta se elaborează cu respectarea prevederilor din planul cincinal și se fundamentează pe studiile și prognozele care au stat la baza deciziei de introducere a obiectivului în planul cincinal, desigur actualizate.

O importanță simplificată față de prevederile anterioare o constituie sistemul actual al proiectelor de execuție și anume:

- pentru obiectivele ale căror note de comandă s-au aprobat prin decret, proiectele de execuție se aprobă de Consiliul de Miniștri după însușirea de către Consiliul de coordonare a activității de investiții;

- pentru celelalte obiective, ai căror indicatori tehnico-economici s-au aprobat prin decret pe bază de listă, proiectele de execuție se aprobă de organele de conducere colectivă din ministere, celelalte organe centrale, consiliile populare județene și al municipiului București, centrale și întreprinderi, dacă se încadrează în indicatorii aprobați prin decret.

Legea modifică și termenii de comunicare a avizului unic de către organele de sinteză pentru obiectivele ce se aprobă prin decret și de către băncile finanțatoare pentru celelalte obiective: 15 zile pentru notele de comandă și 20 de zile pentru proiectele de execuție. De asemenea, pentru sporirea operativității în avizare, stabilește la 15 zile de la primirea cererilor, termenul pentru comunicarea acordurilor cu privire la amplasament, utilități, materii prime, combustibili și energie, utilaje, desfacerea produselor, cai ferate, drumuri, ocuparea terenurilor ș.a. de la organele obligate să dea asemenea acorduri.

Modificările privind aprobarea documentațiilor tehnico-economice, termenii de avizare și de dare a acordurilor contribuie la întărirea controlului prealabil includerii în plan a obiectivelor, la creșterea operativității în transmiterea acordurilor, trecerea mai devreme la declanșarea acțiunilor de pregătire și execuție a investițiilor și, implicit, la creșterea eficienței acestora.

EXPERIENȚA acumulată în edificarea peisajului industrial al economiei a impus necesitatea introducerii în actuala legislație a unor reguli de conduită în faza realizării investițiilor, menite să ridice gradul de eficiență al întregului proces investițional. Dintre acestea, se cere menționat accentul deosebit pus pe pregătirea te-

meinică a fiecărei investiții, ca o condiție hotărâtoare a executării și punerii în funcțiune în timp scurt a noilor obiective. Astfel, se prevede:

- să se realizeze o concentrare a capacităților de execuție pe un număr restrins de șantiere, ceea ce asigură folosirea utilajelor de construcții, mijloacelor de transport și forței de muncă la întreaga capacitate și execuția obiectivelor în durate minime de timp;

- trecerea la realizarea oricărei investiții să se facă numai dacă aceasta este prevăzută în plan, dacă are asigurată documentațiile de execuție, utilajele tehnologice și toate celelalte condiții necesare realizării și punerii în funcțiune la termenele planificate, inclusiv aprobările pentru demolări sau dezafectări de fonduri fixe, utilizarea de combustibili, scoateri de terenuri din circuitul agricol sau din fondul forestier, precum și alte aprobări prevăzute de lege.

Pentru prima dată se reglementează la nivel de lege obligația beneficiarilor de a preda constructorilor detaliile și devizele de execuție pînă cel mai târziu la sfîrșitul semestrului I al anului anterior celui de plan — la obiectivele de investiții care continuă din anul precedent și cu cel puțin 6 luni înainte de data începerii execuției — la obiectivele noi.

Interesantă de semnalat apare și preocuparea pentru protecția mediului ambiant, conform căreia în lege este prevăzută obligația pentru beneficiari și constructori ca odată cu probele tehnologice și punerea în funcțiune să se dea în folosință și stațiile de epurare a apelor sau alte instalații de protecție a mediului.

În vederea întăririi ordinii și disciplinei și în ceea ce privește utilizarea rațională a fondurilor fixe existente, întreținerea și repararea instalațiilor, mașinilor și agregatelor complexe, în lege s-a introdus un capitol special referitor la reparațiile capitale, în care sînt reglementate, în spiritul indicațiilor exprese ale secretarului general al partidului, probleme ale planificării, finanțării, pregătirii și execuției acestora.

Pentru transpunerea în practică a programelor de investiții ale viitorilor ani, pentru aplicarea tuturor măsurilor de perfecționare a procesului investițional, o atenție deosebită se acordă exercitării controlului — de către organele financiar-bancare — privind utilizarea fondurilor de investiții, pentru ca lucrările să se execute potrivit planului și documentației aprobate, iar cheltuielile să fie efectuate cu respectarea riguroasă a legislației în vigoare.

Prin faptul că este completă, clară și precisă în tratarea tuturor laturilor activității de investiții, legea capătă și un puternic caracter de instrument al organizării și conducerii activității de investiții din țara noastră. Cunoașterea temeinică a prevederilor sale și punerea lor în practică cu exigență sînt o condiție de bază a creșterii eficienței însemnatelor fonduri alocate de țara noastră pentru dezvoltare.

Gh. RUSCANU

RECUPERARE REFOLOSIRE EFICIENȚĂ

- Trestia de zahăr, cultură foarte răspîndită în Cuba, devine furnizoare de materie primă pentru o altă ramură industrială decît cea alimentară. Pe baza unui proiect elaborat de specialiști sovietici, se află în construcție o fabrică de celuloză care va valorifica deșeurile de la prelucrarea trestiei.

- Din 1973, prețul pe piața mondială al propilenei s-a dublat, iar al etilenei s-a triplat. Pentru cauciucul natural, care s-a scumpit cu numai 50%, se întrevăd utilizări mai pretențioase — de pildă, ca aditiv pentru ridicarea cifrei octanice a benzinei. Industria de anvelope auto se vede, astfel, confruntată cu probleme dificile în asigurarea materiilor prime necesare. Este firesc, în aceste condiții, interesul pe care l-a trezit procedeele de reciclare pus la punct de firma americană Goodyear. Cauciucul din pneurile uzate este devulcanizat prin ruperea legăturii chimice cu ajutorul energiei microundelor. Materialul este apoi prelucrat sub formă de foi de cauciuc nou, gata de reutilizare. Ciclu granulare-devulcanizare-reciclare se desfășoară în aceeași zi, într-o instalație de mici dimensiuni, iar recuperarea se face aproape integral.

- La institutul indian de tehnologie din Kanur a fost creat un liant din cenușă de coji de orez, var și un aditiv ușor de procurat. Mortarele preparate cu acest material sînt mai plastice, mai puțin rugoase și mai lesne de aplicat decît cele pe bază de ciment Portland (la a cărei fabricare se consumă o cantitate importantă de combustibil, energie electrică și oțel). În afară de zidărie, tencuiei și substraturii de pardoseală, acest mortar — a cărui structură fină îi conferă o bună impermeabilitate — își extinde domeniul de aplicare și asupra rezervelor de apă și pereților pentru canale de irigație. Principalul utilaj folosit la fabricarea cimentului de cenușă este o simplă moară cu bile, în care se macină componentele.

- Stația de epurare a uzinei petrochimice de la Botlek, Olanda, a fost dotată cu o instalație tip carusel care accelerează procesul de oxidare, de către microorganisme, a hidrocarburilor conținute în apele uzate. Se recuperează astfel un cfluent valoros care servește la producerea de oxigen, hidrogen, azot și abur.

- Uniunea întreprinderilor de aparatură electrică din Ungaria a introdus o nouă tehnologie de recuperare a aurului din semiconducătorii și lămpile de radio uzate. În 1980, cantitatea de metal prețios astfel obținută s-a ridicat la 8 kg.

- O tehnologie elaborată în Suedia permite ca gunoii menajer să fie reciclat în brichete avînd puterea calorică egală cu cea a cărbunelui. Ele sînt ușor de transportat și pot fi deșezitate timp îndelungat, iar arderea se face fără dificultăți. În localitatea Helsingborg se construiește o instalație care, prin această metodă, va produce anual 9 000 t de brichete, cores-punzînd cu 4 000 mc de combustibil lichid.

Reducerea cheltuielilor materiale, element esențial al creșterii eficienței economice

ÎN ANII CINCINALULUI RECENT ÎNCHEIAT oamenii muncii din țara noastră au obținut succese remarcabile în dezvoltarea și modernizarea producției, în promovarea pe o scară mai largă a proceselor intensive în economie, în creșterea eficienței economice. Este concludent să amintim în acest context faptul că în ultimii cinci ani s-au obținut aproape 138 miliarde lei economii din reducerea costurilor, din care circa 112 mld. în industria republicană. În industrie economiile obținute numai din reducerea cheltuielilor materiale pe unitatea de produs se cifrează la peste 65 miliarde lei. Peste 45% din economiile obținute pe seama reducerii cheltuielilor materiale provin din accentuarea proceselor de valorificare a materiilor prime și materialelor, din reducerea normelor de consum și recuperarea și re folosirea unor materiale și piese de schimb.

Generalizarea aplicării noului mecanism economico-financiar de la 1 ianuarie 1979 a determinat ca preocupările pentru realizarea indicatorului producție netă să se împletească strâns cu cele privind reducerea nivelului costurilor materiale la 1 000 lei producție-marfă, fapt ce demonstrează rolul stimulator orientat spre laturi calitative, al indicatorului ce măsoară aportul întreprinderilor în procesul de creare a venitului național.

Nivelul costurilor pe produs

ÎNTRE INDICATORII ce caracterizează procesul dezvoltării economice un rol aparte revine venitului național, a cărui masă trebuie să crească susținut, astfel ca la nivelul anului 1985 să reprezinte circa 35 000—37 000 lei pe un locuitor. Creșterea venitului național depinde de dezvoltarea producției, dar în același timp și de nivelul costurilor materiale cu care se realizează această producție.

Cît de importantă este acțiunea de reducere a costurilor materiale se desprinde din situația că în anul 1981 măsorarea cu 1% a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social total reprezintă un spor de 13,1 miliarde lei. Dirijat spre fondul de dezvoltare economico-socială acesta ar permite realizarea a trei mari întreprinderi de mașini-unelte cu o producție anuală de 2 mld. lei, un venit net de aproape 800 mld. lei și a 5 500 noi locuri de muncă, precum și a 2 fabrici de țesături integrate cu 3 000 noi locuri de muncă, 4 spitale, 15 000 apartamente convenționale de locuit și 100 grădinițe pentru copii. Dirijată spre fondul de consum această sumă reprezintă echivalentul a 20 milioane perechi de încălțăminte, 150 000 garnituri de mobilă, 3 mil. metri stofă de lână, 150 000 frigider, o cantitate similară de radioreceptoare și televizoare și alte bunuri de consum. Sînt cifre care atestă marea semnifi-

cație economică a reducerii cheltuielilor materiale.

Reducerea costurilor materiale pe unitatea de produs reprezintă, în același timp, un aport concret în economisirea muncii sociale, în asigurarea bazei materiale a dezvoltării noastre economico-sociale, în slăbirea presiunii asupra unor materii prime și materiale importate cu prețul unor importante eforturi valutare sau realizate în industria noastră minieră în condiții mai dificile de exploatare. Totodată, reducerea costurilor materiale pe unitatea de produs conduce la micșorarea nivelului costurilor totale ale producției, implicit la creșterea rentabilității și a masei venitului net al statului. Toate acestea arată clar că activitatea pentru reducerea costurilor materiale pe unitatea de produs este o activitate de ordin calitativ, endogenă proceselor intensive, obiectiv necesară în această etapă de dezvoltare a economiei naționale.

Recent, în conformitate cu hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R., Marea Adunare Națională a adoptat Legea pentru actualizarea prețurilor de producție și de livrare a produselor către unitățile socialiste, astfel încît această categorie de prețuri, care vehiculează cea mai mare parte a produsului social total, să oglindească mai bine consumurile reale de muncă socială din țara noastră. Această operație are loc în contextul amplificării pe noi coordonate a proceselor de economisire a muncii sociale, de reducere mai accentuată a costurilor materiale pe unitatea de produs. La nivelul anului 1981, trebuie să se obțină economii suplimentare de 5 mld. lei prin reducerea costurilor materiale peste cele prevăzute în planul național unic (10 mld în industrie, circa 15 mld. pe total economie).

Amplificarea efortului de reducere a costurilor materiale în perioada 1981—1985, începînd chiar cu acest prim an din actualul cincinal, impune măsuri cu totul deosebite în întreprinderi și centrale, cu accent puternic pe soluțiile tehnice și tehnologice, pe modernizarea structurilor producției, pe organizarea ireproșabilă a producției și a muncii.

Modalități de reducere a costurilor

UNA DIN PRINCIPALELE căi de reducere a costurilor materiale pe unitatea de produs o constituie creșterea proceselor de valorificare a materiilor prime și materialelor. Accentuarea acestor procese presupune ca din aceeași cantitate (fizică) de materiale să se obțină valori de întrebuințare superioare, producție suplimentară, o masă mai mare de venit național și venit net pentru societate și pentru unitatea economică respectivă.

În întreprinderile din țările dezvoltate din punct de vedere economic, utilizarea indicilor de valorificare face parte integrantă din tehnicile curente de conducere. Se operează larg în domeniul cu așa-numitul **coeficient tehnic al producției**, care reprezintă raportul dintre consumul intermediar și produsul final în unități fizice.

(Ex. $K = \frac{\text{cărbuine}}{\text{energie electrică}}$).

Ideea de bază a acestui indice este aceea de a comensura consumul de materii prime și materiale necesar pentru obținerea unei valori de întrebuințare utilă fazelor ulterioare de prelucrare. Astfel de coeficienți analizați în dinamică scot în evidență rezervele ce pot exista în direcția creșterii randamentelor, în valorificarea mai eficientă a materiilor prime. Sintem de părere că astfel de indici vor trebui să intre în sfera analizei și preocupărilor consiliilor oamenilor muncii din unitățile noastre economice.

O atenție și mai mare decît pînă în prezent trebuie acordată metalului și produsului cum este gospodărit acest material pentru care economia națională face importante eforturi valutare. Creșterea coeficientului de scoatere a laminatelor finite pline de oțel reprezintă unul din factorii de primă importanță pentru reducerea costurilor produselor siderurgice. Măsurile tehnice, economice și organizatorice adoptate în cincinalul 1976—1980 au condus la creșterea coeficientului de scoatere de la 76,2% în 1975 la circa 82,5% în 1980. Ca urmare, s-au economisit în această perioadă circa 3 250 mii tone oțel și semifabricate din oțel, materializîndu-se într-o producție netă de circa 4 miliarde lei. Creșteri substanțiale ale coeficientului de scoatere au fost înregistrate la Combinatul siderurgic Galați (8,1%) și Combinatul siderurgic Reșița (8,8%). Sporirea cu numai un procent a coeficientului de scoatere la nivelul anului 1981 permite economisirea a circa 160 mii tone oțel și semifabricate sau obținerea unui beneficiu suplimentar de peste 200 mil. lei.

În industria constructoare de mașini, prin re-proiectarea unor produse depășite sub aspectul parametrilor tehnico-economici, reducerea gabaritelor și greutateii pe unitatea de valoare de întrebuințare, utilizarea unor procedee tehnologice moderne, consumul de metal la 1 mil. lei producție a scăzut în 1980 față de 1975 cu 21%. De asemenea, în industria lemnului dintr-un metru cub de masă lemnoasă s-au obținut produse cu o valoare mai mare de aproape 58%.

Cu toate acestea, atît în ramurile industriale menționate, cît și în alte ramuri (ușoară, alimentară, materiale de construcții etc.) procesele de valorificare se vor afla în continuare în centrul atenției. În industria alimentară, unde din necesitatea apărării calității produselor rețetele de fabricație trebu-

le strict respectate, o sursă importantă de valorificare o constituie **creșterea randamentelor**. Desigur, aceasta impune un efort mai mare în agricultură pentru selecționarea semințelor, pentru efectuarea unor lucrări agricole corespunzătoare, pentru recoltări și depozitări care să ducă la evitarea pierderilor. Calculele arată că dacă în 1981 ar crește cu 1% randamentul la sfecla de zahăr. Centrala industriei zahărului ar obține o economie de 300 mil. lei (respectiv 40 lei/1 000 lei producție-marfă) și ar da zahăr suplimentar echivalând cu aproape 600 000 tone sfeclă zahăr la conținutul din anul 1980. La Centrala uleiului creșterea cu 1% a randamentului la semințele de floarea-soarelui ar conduce în 1981 la o economie de circa 70 mil. lei (14 lei/1 000 lei producție-marfă), echivalând cu 25 000 tone semințe. Problema randamentelor se pune în industria alimentară și la alte produse.

Reducerea normelor de consum de materii prime, materiale, combustibil și energie a constituit, de asemenea, un domeniu important de economisire a resurselor materiale. Menționăm însă că în anul 1980 unitățile energetice și-au depășit consumurile proprii tehnologice, unele unități din industria siderurgică și din industria chimică având la rândul lor depășiri de consumuri de combustibili și energie electrică față de plan. O analiză critică a distanței dintre normele de aprovizionare tehnico-materială și normele tehnologice și dintre consumurile materiale reale ce se regăsesc efectiv în produse, sintem de părere că va trebui efectuată sistematic în întreprinderi, în așa fel încât să se identifice soluții care să conducă la economii de materii prime și materiale.

Un alt factor de mare influență asupra nivelului costurilor materiale pe unitatea de produs îl reprezintă **soluțiile tehnice și tehnologice, precum și calitatea proiectării**. Concepția modernă privind nivelul cheltuielilor materi-

ale arată că reducerea acestora trebuie abordată din faza de proiect tehnic, de elaborare a soluțiilor tehnologice. Proiectul tehnic, documentația tehnică trebuie să „stoarcă” tot ce e posibil în faza de cunoaștere respectivă, sub aspectul reducerii consumurilor materiale, a utilizării înlocuitorilor, a-efectului util la beneficiar, al competitivității produsului. Orice proiect tehnic care prezintă mari rezerve în execuție nu a îndeplinit exigențele de calitate corespunzătoare. De aici răspunderea cadrelor tehnice pentru nivelul costurilor materiale ale produselor, de aici grija deosebită pentru o informare prealabilă și o documentare eficientă a „omului de la planșetă”.

Promovarea de soluții tehnico-economice eficiente

REDUCEREA COSTURILOR MATERIALE nu poate fi, practic, realizată decât cu soluții tehnice și tehnologice eficiente. Câteva exemple pot fi edificatoare în acest sens. La întreprinderea „Electroputere”-Craiova, prin asimilarea produsului nou „transformator de interconexiune pentru stații de 400/110 kW de 250 MVA”, se prevede la nivelul anului 1981 a se realiza economii de peste 6 mil. lei, din care peste 4 mil. lei economii la costurile materiale. La întreprinderea de utilaj greu „Progresul”-Brăila, prin asimilarea „draglinei hidraulice de 120 CP cu cupe de 1,2 m³ tip D.H. 1201 U” se asigură economii de aproape 0,5 mil. lei, din care 0,3 mil. lei la costurile materiale. Astfel de exemple sînt numeroase, demonstrând rolul important al soluțiilor tehnice și tehnologice în reducerea costurilor materiale și pledind pentru o **legare mai organică a planului tehnic de planul reducerii costurilor de producție**.

Un alt factor ce intră în sfera cheltuielilor materiale — și care trebuie

inclus în analiza critică legată de nivelul acestora în unitățile economice — îl constituie **evoluția cheltuielilor de amortizare**. Creșterea susținută a capacităților de producție industriale, sporirea gradului de înzestrare tehnică a locurilor de muncă, obligă la îmbunătățirea indicilor de utilizare a acestor capacități, la folosirea maximă a potențialului de producție. Altfel, cheltuielile cu amortizarea pe unitatea de produs au tendință de creștere și grevează cheltuielile materiale de producție. Pentru o activitate eficientă și sub aspectul reducerii costurilor materiale, indicele de creștere al amortizării se impune să fie inferior indicelui de sporire a producției marfă. Solicitățile de investiții ale unor întreprinderi în vederea lărgirii producției și creșterii gradului de înzestrare tehnică sînt raționale numai în măsura în care în circuitul economic intră o producție marfă corespunzătoare.

În zona cheltuielilor materiale se inscriu o multitudine de consumuri ce se fac în grupa „cheltuielilor cu întreținerea și funcționarea utilajelor”, în grupa „cheltuielilor comune ale secțiilor de fabricație” și în grupa „cheltuielii generale ale întreprinderii”. Aceste cheltuieli indirecte au pondere mare în unele întreprinderi și analiza lor critică se impune de la sine. Costul reparațiilor de toate genurile al transporturilor interne uzinale, al serviciilor prestate de diferiți terți etc. reclamă examene atente urmate de măsuri concrete în interesul reducerii costului material pe unitatea de produs.

Problematica reducerii costurilor materiale este largă și complexă, necesitînd, în continuare, aprofundări și, mai ales, acțiuni în întreprinderi care să contribuie la creșterea substanțială a eficienței atît în anul 1981, cît și în întreaga perioadă a noului cincinal 1981—1985.

Gh. SICA
director în C.S.P.

Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești

Instalație de săpat șanțuri

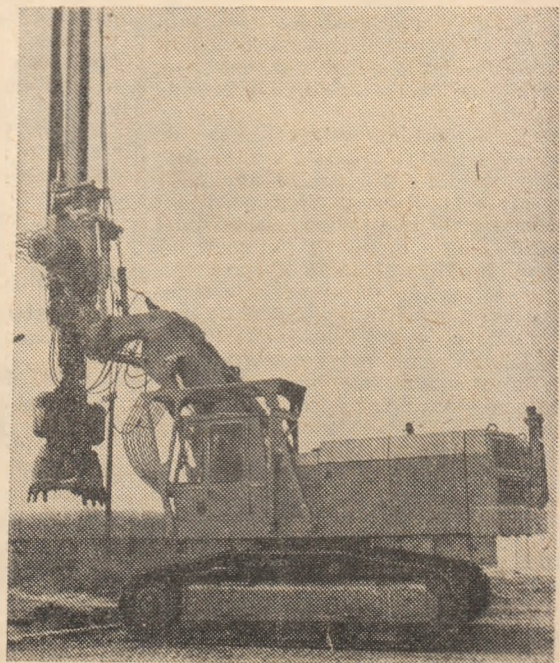
ÎN VEDEREA ADAPTĂRII, în scurt timp, a excavatorului pe șenile S 3062 la o serie de lucrări specifice, întreprinderea de utilaj greu „Progresul” din Brăila a introdus în fabricație noi utilaje de înaltă tehnicitate.

Unul dintre aceste utilaje — care poate fi văzut lucrînd pe șantierul de construcții al metroului din Capitală — este instalația de săpat șanțuri pentru ecrane de etanșare. Dotat cu cupe grafiar, echipamentul poate săpa șanțuri înguste pînă la adîncimi de 40 metri în vederea turnării pereților de etanșare. Pentru a putea face față oricărei categorii de sol, cupa de grafiar este realizată în trei variante cu capacități de 0,8 m³, 0,9 m³ și 1 m³ cu deschiderea de 2 200 mm. Forța maximă de închidere a acestor cupe este de 40 tf, iar forța maximă de săpare 11 tf... 13 tf. Viteza cu

care poate fi ridicată și coborîtă este de 0,5 m/sec.

Acționarea utilajului este asigurată de un motor hidraulic lent cu pistoane radiale R3A (invenție brevetată de întreprinderea „Progresul”), cu un volum absorbit specific de 4 litri/rotație și cu o presiune de lucru de 28 MPa. Frinarea este asigurată de 14 suprafețe de frinare. Schimbarea acestui echipament necesită numai opt ore și utilizarea unei macarale de 15 tf.

Prin asimilarea acestui echipament specializat care asigură încărcarea în timp scurt, întreprinderea „Progresul” își înscrie numele printre puținele unități industriale din lume care produc această instalație ca echipament de excavare, mărind, în acest fel, posibilitățile de diversificare a utilajului de bază.

Din experiența unei cooperative agricole de producție

ACTIVITĂȚILE INDUSTRIALE ȘI DE SERVICII — SURSĂ DE VENITURI SUPLIMENTARE

TEZELE CONSILIULUI NAȚIONAL AL AGRICULTURII PENTRU AL II-LEA CONGRES AL CONSILIILOR DE CONDUCERE ALE UNITĂȚILOR AGRICOLE SOCIALISTE, AL ÎNTREGII ȚĂRĂNIMI, publicate recent, pun un accent deosebit pe dezvoltarea industriei mici și a prestărilor de servicii, ca parte integrantă a Programului partidului de ridicare a nivelului de trai al poporului, ca mijloc important de sporire a veniturilor unităților și cooperatoarelor. Pornind de la obiectivele stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R., de la orientările și sarcinile trasate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu și concretizate în Legea cu privire la dezvoltarea industriei mici, tezele prevăd, printre altele:

- în localitățile rurale se vor lua măsuri hotărâte pentru dublarea, până în anul 1985, a volumului producției în industria mică și a valorii prestărilor de servicii, activități prin care unitățile agricole să utilizeze cu maximum de eficiență resursele materiale și forța de muncă existente;

- se va organiza și dezvolta producția de împletituri din răchită, paie ș.a., de obiecte de uz casnic și gospodăresc, articole de artizanat și artă populară etc., atât pentru consumul intern, cit și pentru export;

- cooperativele agricole de producție vor organiza și extinde activitățile de extragere și prelucrare a pietrei de carieră și de riu, a nisipurilor și a altor materiale de construcții, pentru nevoile proprii și pentru celelalte nevoi ale economiei;

- în dezvoltarea și diversificarea industriei mici și a prestărilor de servicii se va avea în vedere folosirea în tot cursul anului a forței de muncă disponibile.

În cele ce urmează argumentăm cu rezultate concrete importanța deosebită și implicațiile economice ale activității industriale și de prestări de servicii în cooperarea agricolă de producție, pe exemplul C.A.P. Suraia din județul Vrancea.

Un loc important în volumul producției

DRUMUL ASCENDENT parcurs de cooperativa agricolă de producție Suraia a fost marcat și de o diversificare eficientă a activității. Astfel, în condițiile creșterii, în cincinalul trecut, a producției vegetale anuale de aproape două ori și a celei animale cu circa o treime, creștere datorată modernizării acestui sector și folosirii mai judicioase a factorilor intensivi, volumul activităților cu caracter industrial a sporit de la 12,5 la 14,5 mil. lei/an (la aceasta adăugându-se circa 700 mii lei/an venituri din prestări de servicii la terți). Valoarea producției globale este alimentată în proporție de peste 40% din surse neagricole.

Pe ce bază s-a dezvoltat sectorul manufacturier al cooperativei?

Valorificarea resurselor și tradițiilor locale

PRIN PUNEREA în valoare a terenurilor improprii pentru agricultură (bălți, unele suprafețe din Lunca Siretului), au fost înființate și extinse plantații de răchită, care au ajuns la 45 de hectare. Pe această bază a fost creată, în 1968, o secție de împletituri — la început pentru confecționarea de coșuri (oboroace) și alte produse, iar din 1970 — și împletituri din răchită nobilă, pentru export. În scopul onorării contractelor încheiate cu beneficiarii externi, cooperativa prelucrează și mlașă achiziționată de la alte unități din zonă.

Înființarea și extinderea secției de împletituri din răchită reprezintă și revigorarea unui meșteșug cu o tradiție îndelungată în rîndul localnicilor.

De la exploatarea forestiere din județ se procură lemn inap pentru utilizări superioare, care este prelucrat într-o secție de confecționat lăzi de ambalaj, ce se livrează întreprinderii de legume și fructe. Din albia riului Siret, care-i mărginește terenurile, cooperativa extrage balast, valorificându-l către unitățile de construcții din județ.

În totalul producției globale din activități industriale, ponderile cele mai mari le ocupă împletiturile din răchită pentru export (peste 37%) și prelucrarea lemnului (care, în decursul cincinalului, a crescut de la 37% la 45%). Producția de împletituri destinată valorificării pe piața internă a înregistrat o scădere, ca și cea de balast, în mare parte datorită unor condiții de ordin obiectiv.

În cadrul veniturilor din prestările de servicii pentru terți, ponderea cea mai mare (50—60%) revine confecționării de mobilă țărănească, din materialul clientului (20—30%). Au crescut, de asemenea, ca pondere, deși reprezintă o valoare redusă, veniturile obținute de la brutărie.

Produse pentru export în valoare de milioane de lei anual

ÎMPLETITURILE din răchită nobilă sînt căutate și apreciate pe piața externă. Pe baza contractelor încheiate de ICECOOP și ILEXIM se exportă, pentru firme din R. F. Germania, Franța, Olanda, Italia, diverse modele

de coșuri din răchită bronzată, lăcuită și nelăcuită; termenele de livrare și condițiile de calitate sînt respectate întocmai, fapt atestat și de scrisori primite din partea beneficiarilor (de pildă, de la firma olandeză Veelo). Faptul că prin această producție, care nu necesită materii prime, echipamente și tehnologii cumpărate cu valută și pentru care investițiile sînt minime, cooperativa din Suraia participă cu peste 5 milioane de lei pe an la export atîtă capacitatea forței de muncă sătești de a contribui nu numai la satisfacerea nevoilor de consum ale populației, ci și la dezvoltarea schimburilor economice internaționale ale României.

Folosirea deplină a forței de muncă

DEZVOLTAREA industriei mici a dus la o folosire mai deplină și rațională a forței de muncă. Numărul cooperatoarelor ocupați permanent în activitățile industriale și de prestări de servicii a crescut de la 282 persoane în 1975, la 320 în 1979, reprezentînd aproape o cincime din totalul cooperatoarelor care au lucrat. În aceste sectoare au fost efectuate, în 1979, peste 45% din totalul normelor de muncă, consumate pe total C.A.P. În acest mod, numărul mediu de norme pe un cooperator apt de muncă a crescut cu circa 72, ceea ce echivalează cu prelungirea duratei medii a timpului de muncă folosit într-un an cu 2,8 luni.

Trebuie remarcat însă că productivitatea muncii este mai scăzută în activitățile industriale și prestările de servicii, decît în sectorul agricol. Astfel, în 1979, producția globală la o normă de muncă a fost în sectorul agricol de 179 lei, iar în activitățile industriale și prestările de servicii de 135 lei. Acest decalaj se explică îndeosebi prin faptul că majoritatea operațiilor în secția de împletituri, care deține ponderea cea mai mare în mica industrie a unității, se execută manual. Se impune sporirea productivității muncii în acest domeniu, prin folosirea mai intensivă a forței de muncă ocupate, de pildă prin specializarea pe operații, prin utilizarea de semifabricate, prin mecanizarea vopsirii și lăcuirii etc.

Integrarea tinerilor în activitatea cooperativei

EXTINDEREA activităților industriale, creînd noi locuri de muncă, retribuite stimulat, a contribuit la oprirea aproape totală a scăderii numărului de cooperatori apti de muncă, care lucrează în cooperativă. În 1979, față

de 1975, numărul cooperatorilor apti de muncă, care au lucrat, a scăzut cu numai 4%; din totalul acestora, grupa tinerilor între 16 și 30 de ani a înregistrat chiar o creștere importantă, de 63%, reprezentând în valoare absolută 111 persoane — și aceasta în condițiile în care comuna Suraia se află în apropierea municipiului Focșani, aflat în plin proces de dezvoltare a industriei și serviciilor urbane. Scăderea consumului de muncă vie în sectorul agricol, ca urmare a extinderii progresului tehnic, este aproape în totalitate acoperită de creșterea consumului de muncă vie prin extinderea industriei mici — ambele fenomene constituind o contribuție la sporirea venitului național.

Această evoluție echivalează, la Suraia, cu o stopare a îmbătrînirii și feminizării forței de muncă, având largi implicații pozitive pe plan economic și social.

Preocupări pentru o nouă calitate

INGRIJINDU-SE de dezvoltarea în continuare a activităților industriale și prestărilor de servicii, consiliul de conducere al cooperativei a situat în centrul atenției lupta pentru o nouă calitate. Astfel, în vederea creșterii productivității muncii s-au luat măsuri de extindere a mecanizării, prin achiziționarea unui circular cu bandă, a unei mașini universale (cu 5 operații) și a unei mașini de grosime, a căror introducere la prelucrarea lemnului va spori productivitatea muncii cu circa 30%.

Intensificând căutările pentru reducerea costurilor de producție, cooperatorii din secția de împletituri au reali-

zat o inovație prin care au înlocuit motorina, drept combustibil, cu deseuri de cauciuc, economisind pe această cale 208 000 lei pe an. Reducerea consumului de combustibil a fost obținută și prin perfecționarea cuptorului pentru fierberea mlajei, instalându-se două cazane la un singur foc, ceea ce permite folosirea mai bună a capacității de încălzire.

Creșterea productivității muncii, reducerea costurilor, îmbunătățirea calității produselor au dus la sporirea rentabilității. Astfel, în perioada analizată, rata beneficiului la împletiturile pentru export a fost de 15—16%, la producția din secția de prelucrare a lemnului de 11—13%, iar la balastieră de 15—17%.

Venituri bănești sporite, obținute ritmic

DIVERSIFICAREA activităților a determinat modificări importante în dinamica volumului și structurii veniturilor C.A.P. Suraia, sectorul industrial contribuind cu peste 42% la totalul veniturilor bănești ale cooperativei.

Structura veniturilor din vânzarea produselor rezultate din activitățile industriale a fost, în 1979: la prelucrarea lemnului — 42,3%, împletituri pentru export — 38,9%, împletituri pentru piața internă — 12,8%, balast pentru construcții — 6%.

De o importanță deosebită pentru economia cooperativei și pentru ridicarea bunăstării membrilor acesteia este ritmicitatea obținerii de venituri bănești din vânzarea produselor industriale mici în tot cursul anului (în comparație, de pildă, cu cele din vânzarea produselor agricole vegetale, care se ob-

țin, practic, în decurs de numai cinci luni și anume iulie—noiembrie):

Lunile anului	Venituri din vânzarea produselor (%)	
	industriale	agricole vegetale
(1979)		
ian.	5,3	—
feb.	7,8	—
mar.	7,9	—
apr.	8,4	—
mai	9,3	—
iun.	10,1	1,1
iul.	10,1	20,0
aug.	10,5	15,0
sept.	9,0	15,0
oct.	7,8	29,5
nov.	8,2	16,5
dec.	5,6	2,9
An	100,0	100,0

În ce privește veniturile cooperato- rilor, valoarea medie a unei norme de muncă și a venitului mediu anual pe cooperatori apt de muncă, care a lucrat, au sporit, în 1979 față de 1975, de circa 1,6 ori.

Menționăm, totodată, tendința pozitivă de echilibrare a grupelor de venituri ale cooperato- rilor.

Inițiative și acțiuni

INDICAȚIILE secretarului general al partidului, prevederile stimulive ale Legii industriei mici îi mobilizează pe cooperatorii din Suraia la o mai bună și diversificată punere în valoare a resurselor, astfel ca, în condițiile unei creșteri puternice a producției agricole vegetale și animale, activitățile industriale și de servicii să cunoască și ele un nou avânt.

Au fost identificate noi suprafețe, dintre cele improprii culturilor agricole, care să fie plantate cu răchită. Sortimentul de produse în secția de prelucrare a lemnului s-a lărgit prin confecționarea de paturi țărănești, taburete, mese, obiecte de uz gospodăresc, unele produse urmînd să fie oferite și la export. Se trece la valorificarea superioară a balastului extras, prin organizarea producerii, în cadrul unității, a unor prefabricate din beton — șpalieri, dale, stîlpi pentru garduri ș.a., iar în viitor chiar elemente pentru construcția de locuințe. Se creează, astfel, condiții ca, în afara persoanelor cu activitate permanentă în secțiile cu profil industrial, să fie atrași în aceste activități — în perioadele neocupate cu munci agricole — și alți cooperatori.

Experiența C.A.P. Suraia demonstrează cu putere că dezvoltarea industriei mici prin valorificarea resurselor naturale locale contribuie la întărirea economico-organizatorică a cooperativei, la creșterea producției globale și a veniturilor unității, la folosirea mai bună a forței de muncă și oprirea migrării acesteia, la sporirea veniturilor obținute de cooperatori, imprimînd economiei C.A.P. un tot mai pronunțat caracter agroindustrial.

Ioan D. MATEI

Institutul agronomic Iași
Ștefan ZAHARIA
contabil șef la C.A.P. Suraia

În dezbateri: creșterea eficienței economice

Aplicarea noului mecanism economico-financiar în agricultura socialistă a României, creșterea eficienței economice a activității unităților de stat și cooperatiste, valorificarea căilor de asigurare a rentabilității producțiilor vegetale și animale au constituit principalele teme ale sesiunii științifice „Coordonate ale perfecționării activității economico-organizatorice în agricultură”, organizată recent de către Facultatea de contabilitate și economie agrară din cadrul Academiei de studii economice.

Cadre didactice, cercetători, specialiști din agricultură au abordat teoretic și cu referiri la experiențe concrete aspecte legate de valorificarea superioară a resurselor financiare și a potențialului de producție din această ramură de bază a economiei naționale, insistînd asupra posibilităților de dezvoltare a diferitelor sectoare la nivelul țării și al fiecărui județ, în vederea aprovizionării ritmice a populației cu produse agroalimentare variate și de bună calitate. În acest sens au fost relevate direcții actuale și de perspectivă ale activității organizatorice a consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste. Numeroase lucrări s-au referit la reducerea cheltuielilor prin folosirea rațională a factorilor productivi și diminuarea consumurilor materiale și energetice, prin creșterea productivității muncii, prin întărirea autogestiunii. Aportul necesar al informaticii a fost considerat în raport cu perfecționarea conducerii, cu promovarea progresului tehnic, cu optimizarea dezvoltării economice.

Participanții la sesiunea științifică au fost unanimi în aprecierea că știința și tehnica agricolă, cercetarea de profil și economică au asigurate toate condițiile pentru îndeplinirea rolului încredințat de partid, de a contribui la înflorirea agriculturii românești pe coordonatele stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R.

Proiectarea organizării și conducerii noilor obiective

O VIZIUNE COMPLEXĂ
ASUPRA EFICIENȚEI INVESTIȚIILOR

INVESTIȚIILE, puternică pirghie de dezvoltare economică și socială, își pot îndeplini optim acest rol în condițiile în care resursele materiale și financiare alocate sînt folosite rațional, cu înaltă eficiență economică. Imperativul de a accelera trecerea la o nouă calitate, dominantă a cincinalului care am pășit, implică și o viziune nouă, complexă asupra acestei eficiențe, asupra surselor ce-i pot garanta un nivel ridicat. Tovarășul Nicolae Ceaușescu releva în acest sens, la Congresul al II-lea al consiliilor populare, din septembrie 1980: „Am ajuns acum să avem fonduri fixe de aproape 2 000 miliarde lei. Vom investi încă circa 1 300 miliarde în cincinalul următor. Trebuie să facem în așa fel încît fondurile fixe de care dispunem să lucreze la întreaga capacitate, să obținem maximum din fiecare leu investit.”

Creșterea responsabilității pentru eficiența rezultatelor finale, din partea tuturor celor ce participă la procesul investițional, constituie esența Legii investițiilor, recent intrată în vigoare și care presupune măsuri corespunzătoare cu privire nu numai la proiectarea soluțiilor tehnice-tehnologice și de construcții, dar și la proiectarea și aplicarea unor măsuri organizatorice și de conducere eficiente pentru noile obiective, atît în perioada realizării investițiilor, dar mai ales în perioada funcționării lor „de regim”, în etapa în care ele urmează să realizeze producție, să atingă performanțele stabile. Aceasta urmărește să asigure:

- îndeplinirea corespunzătoare a obiectivelor politicii de investiții;
- introducerea rapidă a perfecționărilor promovate prin legea investițiilor și care vizează practic întregul proces investițional, de la concepere și planificare și pînă la controlul realizării lucrărilor;
- aplicarea măsurilor, stabilite prin lege, care să garanteze eficiența preconizată atît pe ansamblul investiției, cît și pe participanți;
- promovarea unor metode și tehnici care să ducă la performanțe superioare în toate etapele procesului investițional.

CADRUL legislativ existent, precum și practica realizării investițiilor solicită ca, odată cu documentațiile tehnico-economice pentru noile obiective, să fie proiectată și partea de organizare și conducere a viitoarelor capacități. În acest fel, documentația noului obiectiv poate deveni o documentație tehnico-economico-organizatorică răspunzînd atît necesităților actuale, cît și celor de perspectivă.

Schimbarea concepției privind proiectarea unui nou obiectiv, în sensul ca în atenție să stea nu numai realizarea sistemului tehnic, constructiv și tehnologic, ci și a sistemului de organizare și conducere a activităților specifice, îl obligă pe proiectantul obiectivului la o organizare proprie corespunzătoare prin care să realizeze sistemul și să asigure asistența tehnică pentru implementarea măsurilor preconizate.

De asemenea, este necesar ca beneficiarul investiției să aibă un sistem propriu de organizare și conducere nu numai pentru funcționarea de regim a unității, ci și pentru perioada de realizare efectivă a investiției.

În ultimii ani s-a acordat o atenție sporită introducerii metodelor moderne de organizare și conducere a unităților economico-sociale, cu fundamentare analitică, încă în faza de concepere și proiectare a acestor obiective; cercetările întreprinse și mai ales rezultatele obținute¹⁾ au confirmat necesitatea definirii și aplicării unei metodologii specifice. În acest context, proiectantul investiției și proiectantul de specialitate vor și proiectanții sistemului de organizare și conducere pentru noile capacități de producție, oferind astfel cadrelor de conducere și de specialitate ale noilor întreprinderi condiții superioare de realizare eficientă a sarcinilor.

Proiectarea și realizarea noilor obiective în această viziune previne neajunsul, prezent încă, de a lăsa colectivului unei noi

¹⁾ S-au făcut cercetări importante și s-au elaborat proiecte de organizare și conducere a unor noi obiective din construcția de mașini, metalurgie, industria chimică, extractivă, ușoară, alimentară ș.a. În acest domeniu sînt de semnalat, de asemenea, idei și soluții valoroase din unele teze de doctorat și lucrări de absolvire în cadrul programelor de pregătire și perfecționare a cadrelor

întreprinderi, dotată cu tehnică modernă, posibilitatea să aplice metode și tehnici de organizare și conducere de rutină, care diminuează considerabil eficiența eforturilor de atingere a parametrilor proiectați și funcționarea noilor obiective la performanțele stabilite.

ATĂ citeva orientări principale care se impun și care se regăsesc, în principiu, în Legea investițiilor.

● **Proiectarea organizării și conducerii noilor obiective, simultan cu cea constructivă și tehnologică, în cadrul unei viziuni unitare a proiectantului general.** Menținerea separării celor două domenii ar crea în continuare mari diferențe de natură calitativă și cantitativă între soluțiile tehnologice și cele de organizare, precum și dificultăți în adoptarea unor structuri organizatorice corespunzătoare. Se cere, de aceea, realizarea unor proiecte complexe și a unei documentații tehnico-organizatorice complete.

● **Eliminarea decalajului între proiectarea tehnologică și cea a organizării și conducerii.** Există încă o ruptură între cele două domenii de activitate, problemele de organizare nu urmăresc pas cu pas etapele de proiectare — ceea ce impietează asupra obținerii unor efecte economice maxime.

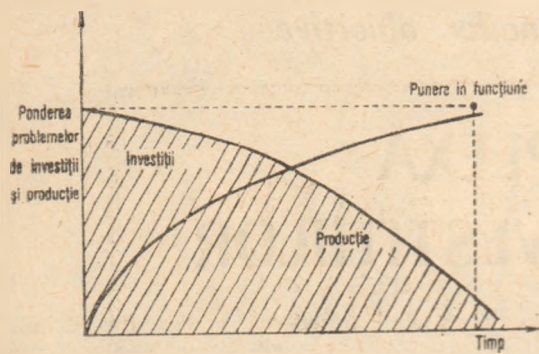
● **Coordonarea mai bună a partenerilor la investiție și conjugarea intereselor acestora.** Proiectantul, constructorul, beneficiarul, precum și ceilalți parteneri la investiții trebuie să facă „corp comun” în realizarea obiectivului potrivit concepției tehnico-economice și organizatorice a acestuia. În acest sens o importanță deosebită capătă formulările din lege privind sarcinile, competențele și responsabilitățile acestora, a căror concretizare eficientă se poate realiza numai într-un sistem de organizare și conducere adecvat.

● **Acordarea unei atenții corespunzătoare etapelor de punere în funcțiune și de atingere a parametrilor proiectați.** Performanțele în producție ale noilor capacități depind adesea de sistemul de organizare și conducere practicat. De fapt, problemele de organizare și conducere cu care se confruntă partenerii la conceperea și realizarea investițiilor se grupează net în două domenii: unul se orientează spre stăpînirea coordonată a procesului investițional, celălalt vizează pregătirea producției, a punerii în funcțiune și atingerea parametrilor proiectați, ca și funcționarea „de regim” a noii unități. Problematika celor două domenii variază așa cum se sugerează prin schema din fig. 1. La început, problemele în legătură cu investiția sînt maxime. Ele scad în timp pînă la punerea în funcțiune a noilor capacități de producție, cînd problemele de producție — și, implicit, cele de aplicare a proiectului de organizare — devin maxime.

Practica a dovedit că în această perioadă ar trebui ca beneficiarul să dispună de o structură de supraveghere a investiției, compusă din compartimente distincte prin care să se asigure: conducerea corespunzătoare a investiției (structura beneficiarului pe perioada realizării investiției); pregătirea producției (structura de producție a unității, echivalentă cu cea din cadrul, dată potrivit gradului acesteia). Prima structură ar avea un mare grad de specializare pe investiție, ea urmînd să treacă (parțial sau total) la alte obiective similare, după punerea în funcțiune a celui pentru care a fost creată (structură itinerantă). Cealaltă se va dezvolta corelat cu programul de punere în funcțiune, de atingere a parametrilor proiectați și cu funcționarea potrivit planurilor și programelor de producție stabilite.

● **Asigurarea forței de muncă pentru noul obiectiv, la nivelul cantitativ și de calitate necesare.** Structura și volumul forței de muncă se determină prin proiect, în concordanță cu necesitățile proceselor specifice, depinzînd de procedurile industriale și administrative preconizate în desfășurarea activităților proprii obiectivului creat.

● **Introducerea metodelor moderne de prelucrare a datelor, a celor de conducere și organizare.** Succesul în activitatea productivă este asigurat de rapiditatea în luarea unor decizii bine fundamentate și, deci, de viteza de obținere a informațiilor necesare, lucru ce apare posibil numai în condițiile proiectării unui sistem integrat la organizare și conducere, care să utilizeze o bază comună de date.

Evoluția în timp a activităților de investiții și producție

● **Perfecționarea pregătirii cadrelor din proiectare în probleme de organizare și conducere.** Abordarea în special tehnică și tehnologică a proiectelor obiectivelor noi creează tendințe spre rezolvarea integrală numai a unei laturi a cerințelor obiectivului proiectat, care, în funcționare, riscă să nu răspundă în totalitate comenzilor ce-i sunt formulate, neavând soluții de organizare și conducere. Organizarea trebuie să devină o preocupare și a proiectantului, care să conceapă produsul său „cu ochii utilizatorului”.

● **Tratarea diferențiată, dar unitară a organizării și conducerii beneficiarului, atât pentru perioada de producție, cât și pentru cea de investiție propriu-zisă.** Rațiunile acestei probleme sunt legate nu numai de specificul și complexitatea activităților respective, dar și de unele principii, metode și tehnici proprii — ca, de altfel, și de sursele de finanțare corespunzătoare celor două etape.

REFERINDU-NE, în cele ce urmează, la problematica beneficiarului investiției, am putea (și cercetările noastre au confirmat acest lucru) să izolăm aspectele specifice celor două etape — investiție și producție, desigur ambele corelate și integrate programului de investiții.

În etapa propriu-zisă de investiție se cer rezolvate, pentru beneficiar, cel puțin următoarele: precizarea fluxului de desfășurare a activităților specifice perioadei de realizare a lucrărilor de investiții, conform prevederilor legale; stabilirea cadrului de relații ale beneficiarului de investiție cu proiectantul, constructorul, furnizorii de utilaje, centrala coordonatoare, organe centrale și locale ale puterii și administrației de stat etc.; proiectarea structurii organizatorice a beneficiarului pe perioada realizării investiției și trecerea acesteia către structura corespunzătoare momentului punerii în funcțiune a primelor capacități de producție; stabilirea sistemului informațional al conducerii în perioada realizării lucrărilor de investiții.

Se poate ajunge astfel la un sistem de organizare și conducere specific, conceput secvențial, așa cum se sugerează — pe baza unor experiențe cu rezultate bune — în tabel.

Secvențe de proiectare a sistemului de organizare și conducere al beneficiarului pe perioada realizării investiției.

1. Definirea problemelor de organizare și conducere și stabilirea obiectivelor urmărite.
2. Elaborarea conceptei generale a sistemului de organizare și conducere al beneficiarului.
3. Descrierea activităților și stabilirea cadrului de relații pe domenii și pe ansamblu.
4. Definirea și delimitarea atribuțiilor, competențelor și responsabilităților pe niveluri, în plan departamental și teritorial.
5. Proiectarea procedurilor de lucru și estimarea necesarului de forță de muncă, echipamente și materiale.
6. Stabilirea structurii organizatorice; elaborarea organigramei și a regulamentului de organizare și funcționare.
7. Proiectarea sistemului informațional și informatic privind procesul investițional.
8. Elaborarea programului de implementare a instrucțiunilor de exploatare și înțreținere, a soluțiilor de organizare și conducere.

Correspondența cu etapele sistemului existent de proiectare tehnică, tehnologică și constructivă

- Se face simultan cu elaborarea notelor de comandă.
- Se face odată cu definirea procesului investițional și emiterea notelor de comandă.
- Se realizează simultan cu proiectele de execuție.
- Incepe în notele de comandă și se încheie prin proiectele de execuție.
- Se realizează în cadrul proiectelor de execuție, cu asistența unui subproiectant de specialitate.
- Este necesar un proiect separat, din care elemente parțiale pot să apară în fiecare proiect de execuție.
- Se tratează în mod similar cu punctul 6.
- Se face în cadrul proiectelor de execuție, cu supravegherea unui subproiectant de specialitate.

Pentru perioada de producție, beneficiarul urmează să-și asigure un sistem de organizare și conducere corespunzător, pe baza unor proiecte elaborate, în principal, potrivit elementelor valabile atât pentru noi obiective de investiții, cât și pentru dez-

voltări: elemente ce caracterizează unitatea (deduse din gramul ramurii); notă de comandă și proiect de execuție; definirea temelor de organizare și conducere (utilizând date studii comparative și, în cazul dezvoltărilor, din analiză diagnostică); formularea (completarea) obiectivelor sistemului pe baza cadrului normativ și a datelor științifice obținute din cercetare-documentare); definirea activităților; descrierea lucrărilor și operațiilor, a procedurilor de lucru, stabilirea sistemului de relații, a metodelor și tehnicilor de lucru; dimensionarea activităților, stabilirea principiilor și criteriilor de structură (ținând seama de standarde de performanță și restricții); structurarea compartimentelor (dimensionare, dotare, legături) și definirea activităților, potrivit normelor unitare de structură; stabilirea gradului unității (conform metodologiei de gândire), a centrelor de decizie și precizarea metodelor de conducere; redactarea regulamentului de organizare și funcționare.

ÎN ACEST FEL, se poate ajunge la soluții de organizare și conducere valabile, care reclamă în mod deosebit:

● avizarea și aprobarea, de către organe competente, numai a condițiilor de asigurare tehnico-materială a investiției și a soluțiilor de organizare și conducere;

● reconsiderarea configurației documentațiilor de realizare a investițiilor, în sensul completării lor cu partea de organizare și conducere a beneficiarului, în toate etapele avute în vedere.

Aceste soluții, concretizate în studii și proiecte, pot fi realizate fie apelându-se la **organismele specializate** existente, fie chiar în cadrul fiecărui institut de proiectare, care trebuie să formeze propriul grup de metodiști și specialiști în probleme de organizare și conducere.

Se înțelege că ponderea problemelor de organizare și conducere este în funcție de etapa de proiectare la care ne raportăm. Se începe cu elaborarea temei de proiectare simultan cu notele de comandă pentru întocmirea proiectelor de inginerie tehnologică și de construcții și instalații, urmînd ca în proiectul de execuție să se realizeze detaliile, pînă la regulamentul de organizare și funcționare și instrucțiunile de lucru. Pe tot parcursul proiectării trebuie menționat contactul cu beneficiarul, iar partenerii la realizarea investiției să colaboreze la stabilirea elementelor de conținut ale documentației, pentru ca în final aceasta să devină un instrument practic, util tuturor celor interesați și însușirea soluțiilor să fie foarte rapidă.

Din acest punct de vedere, se impune existența unei **note de comandă pentru proiectul de organizare și conducere**, elaborată de către titularul și/sau beneficiarul de investiție și care să urmărească, printre altele:

- optimizarea concepției și realizării produselor și a proceselor de fabricație, a prestărilor de servicii, a executării lucrărilor și acțiunilor la locurile de muncă;
- organizarea superioară a activităților de producție, a celor indirecte productive și administrative;
- dezvoltarea forței de muncă în corelare cu progresul științifico-tehnic contemporan;
- perfecționarea mecanismului de funcționare al sistemului noului obiectiv, atât în profil departamental, cât și teritorial — precum și alte elemente pe care le formulează noua Lege a investițiilor și care se constituie ca importante surse de eficiență.

REALIZAREA cu succes a acestor orientări presupune și aplicarea unor demersuri și metodologii de lucru deja verificate în practică și utilizate frecvent în proiectarea de organizare și conducere. Acțiunile și lucrările necesare urmează a fi realizate coordonat, pe baza unor grafice corespunzătoare, elaborate din timp. Un astfel de grafic se concepe pe principiul numerotării inverse, iar acțiunile considerate ca necesare (indiferent cine le va realiza) se programează în număr de luni. Acțiunile și termenele de realizare se stabilesc în funcție de specificul, etapa și condițiile în care se realizează noul obiectiv; graficul va fi cu atât mai util, cu cât va cuprinde în detaliu acțiunile ce trebuie organizate și conduse în cele patru etape principale ale investiției — concepția, realizarea, atingerea parametrilor și exploatarea de regim. El va genera noi acțiuni și grafice similare specifice la fiecare din partenerii la investiție — și în mod special la beneficiar, proiectant și constructor.

Acționîndu-se cu consecvență și acordîndu-se o permanentă atenție problemelor de organizare și conducere în domeniul investițiilor, adoptîndu-se atitudinea promovării unor soluții preventive (și mai puțin de corecție, așa cum adesea s-a întîmplat), procesul investițional se va desfășura pe baza unor reguli care să conducă la creșterea generală a eficienței, atât prin soluțiile tehnologice și constructive, cât și prin sistemul de organizare.

dr. Nicolae OPREA
Academia „Ștefan Gheorghiu”

REFLECȚII LA ÎNCEPUT ȘI SFÎRȘIT DE DECENIU*)

PRINTRE CARACTERISTICILE DECENIULUI economic încheiat se remarcă faptul că impactul factorului politic asupra economiei mondiale a devenit tot mai puternic și mai imprevizibil. Desigur, nu se poate contesta caracterul determinant al economicului asupra politicului, dar o seamă de factori politici imprevizibili, acționând în anumite zone ale globului, au provocat grave perturbări în amploarea, intensitatea și direcțiile fluxurilor economice, au bulversat prețurile unor importante produse și bursele de valori, au determinat schimbări în înseși structurile economiilor naționale.

Implicațiile economice ale unor factori politici imprevizibili

CA O REFLECTARE DIRECTĂ, în ultimul deceniu, băncile și societățile de asigurare au început să evalueze riscurile politice asupra unor operațiuni comerciale sau de investiții, stabilind un sistem de criterii de calcul al riscului politic în raport cu care se stabilește și nivelul dobinzii. Dar, dincolo de calculul riscului politic referitor la o anumită tranzacție s-ar părea că devine necesar să se studieze mai amplu și modul în care o seamă de evenimente politice au influențat activitatea economică din anumite state și prin aceasta au produs efecte perturbatoare asupra întregii vieți economice a lumii. Spre pildă, recentul conflict irano-irakian a blocat viața economică a țărilor beligerante, dar a oprit și aprovizionarea cu petrol a unei însemnate părți din piața mondială, a devenit o adevărată sursă de incertitudine pentru schimburile economice mondiale. În zilele noastre, datorită atât multiplelor și profundelor interdependențe dintre economiile naționale ale statelor, cât și datorită pericolului pentru însăși pacea și existența lumii, conflictele și tensiunile, oricât de „locale” ar fi, provoacă o multitudine de unde de șoc, pe piața mondială, lovind — în măsură mai intensă sau mai slabă — economia fiecărei țări.

De asemenea, se cuvine a remarca și faptul că tot o seamă de cauze economice, politice, sociale au condus la o deplasare a accentului dezvoltării economice de la o zonă a lumii la alta. Ultimul deceniu a relevat faptul că unele țări din America Latină (Brazilia, Mexicul, Argentina, Venezuela etc.) și din sud-estul asiatic (Japonia, China, Malaezia etc.) au polarizat importante fluxuri comerciale și financiare. Piața sud americană exercită o puternică forță de atracție pentru capitaluri ce se investesc în ample programe de dezvoltare a industriilor extractive și de prelucrare a resurselor lor energetice și de materii prime naturale. Asia de sud-est prin forța de muncă abundentă, calificată, ieftină și disciplinată a polarizat o mare parte din industriile electronice, de pre-

gizie, care concurează tot mai puternic industriile respective din Europa occidentală și S.U.A.

În condiții atât de fluctuante, apare evident că pentru formularea oricărei previziuni asupra dezvoltării economice a lumii nu mai sînt suficiente simple extrapolări de date, din ultimii ani, privind creșterea economică a statelor. Deceniul încheiat a schimbat atât de rapid, de profund, de multidimensional tabloul economic al lumii încît seriile de date statistice privind evoluția economică par să nu mai poată fi luate drept bază de calcul pentru previziuni — factorii aleatori care pot să întrerupă un anumit curs, o anumită tendință, devenind din ce în ce mai numeroși, iar germeii unor fenomene ce pot influența din ce în ce mai mult viața economică a lumii și a fiecărui stat în parte, devenind tot mai complecși, mai subtili și deci mai greu sesizabili. Mișcarea economică a lumii, schimbarea rolului diverselor state și zone, modificarea fluxurilor economice, continua modificare a pozițiilor în ierarhia producției și comerțului mondial fac tot mai necesară mobilitatea economică, sporirea capacității de adaptare la ritmul și sensurile schimbării.

Formularea unor ipoteze asupra orientărilor posibile ale structurilor economiilor naționale devine tot mai dificilă în condițiile în care datele problemelor din peisajul economiei mondiale se schimbă, adeseori, atât de rapid, de radical. Iată, în perspectiva creșterii continue a prețurilor produselor petroliere, se prefigurează o creștere substanțială a cheltuielilor de transport, ceea ce va atrage după sine o revizuire severă a nomenclatorului de produse transportate la distanțe mari pe mări și oceane, de aici o revizuire a priorităților în producția uneia sau altei țări etc. Dacă adăugăm la aceasta și faptul că tot mai multe țări ce dețin resurse de minereuri își dezvoltă nu numai industria extractivă, ci și pe cea prelucrătoare ne putem întreba dacă în deceniile viitoare mineurile — ca atare — vor mai face obiectul comerțului exterior, dacă se vor mai găsi state dispuse să le exporte și, mai ales, țări cărora să le convină să suporte cheltuielile de transport necesitate. Similar se va pune problema și în cazul petrolului care, din ce în ce mai mult, va fi rafinat și industrializat chiar de producători, ceea ce va face tot mai puțin rentabil importul petrolului și exportul produselor prelucrate.

Oglindirea proceselor demografice în structura pieței mondiale

ÎN SCENARIILE ce se contruiesc se cuvine a fi luate în considerație și influențele — tot mai puternice — pe care le vor exercita procesele demografice din lume și din sinul fiecărei țări. Statele cu puternică creștere demografică, mai ales în cazul celor cu resurse naturale mai bogate, vor constitui piețe cu importante potențiale de absorbție pentru bunuri

*) Prima parte a acestui articol a apărut în nr. 52/1980

alimentare și de consum, pentru dotarea infrastructurilor necesare. Ca urmare, în viitor, o serie de deplasări de fluxuri de produse și capitaluri se prefigurează și datorită acestor cauze. Vor trebui analizate și influențele pe care procesele demografice din sinul fiecărei țări le vor exercita asupra ansamblului vieții economico-sociale. Dacă ne referim la un singur aspect, ridicarea nivelului cultural-profesional al masei, acesta va influența cel puțin asupra: 1) dimensiunilor și caracteristicilor potențialului economic; 2) manierei de utilizare a forței de muncă; 3) tehnicilor care vor fi utilizate; 4) modalităților de organizare economică; 5) cerințelor, exigențelor, nevoilor multiple, care schimbă însăși natura cererii populației și care apar odată cu modificarea nivelului cultural-profesional al populației.

În acest context, considerând ipoteza optimistă și necesară, că în perspectivă ar putea să apară posibilitatea ca o parte din imensele fonduri cheltuite azi de omenire pentru înarmare să fie transferate industriei civile se cuvine să reflectăm și asupra modificărilor de fluxuri financiare și a restructurărilor ce vor fi implicate astfel. În mod inevitabil, reconvertirea fondurilor și a industriilor militare va provoca schimbări profunde în orientările structurilor economice ale statelor — atât ale celor cu alocării militare majore cât și ale tuturor statelor lumii. Un procent, oricât de modest, din imensele fonduri destinate azi mașinii de război ar putea contribui la declanșarea unor acțiuni apte să amplifice, în perspectivă, posibilitățile de rezolvare a unor probleme stringente ce preocupă omenirea: alimentația, utilizarea resurselor energetice regenerabile etc., etc.

Soluții de adaptare la restricțiile energetice

CEEa CE SE CONTUREAZĂ însă cu cea mai mare certitudine este, din păcate, perspectiva agravării și accentuării unor fenomene de criză declanșate în deceniul trecut: criza energetică, însoțită de continuă creștere a prețurilor la produsele petroliere, criza de materii prime, restricțiile ce decurg din dezordinea monetară internațională, accentuarea concurenței și a tendințelor protecționiste. Pe acest fundal se conturează în politica economică a statelor preocuparea centrală de reducere a dependenței față de petrolul și de materiile prime importate. Se caută soluții adecvate pentru ca tranziția să se opereze cu minimum de riscuri și sacrificii pentru economie și pentru nivelul de viață al popoarelor.

Printre cele mai avantajoase surse de energie se apreciază a fi conservarea acesteia, utilizarea ei cumaximum de randament și raționalitate. Același comandament se impune și în privința materiilor prime. Epoca energiei ieftine și a materiilor prime considerate ca inepuizabile a coincis cu epoca unei creșteri economice marcată de un consum material și energetic necontrolat. Marile restricții introduse în viața economică a lumii de criza energetică și de materii prime, de criza valutar-financiară, aduc la ordinea zilei preocupări noi, concretizate în politici de adaptare rapidă la noile exigențe și comandamente ale pieței mondiale.

Proiectarea și construcția mijloacelor tehnice și a tehnologiilor industriale de azi a avut loc într-o perioadă de energie ieftină. De aceea, nu a fost luată în considerare cerința — atât de imperioasă acum — de a economisi energia, de a o recupera. De asemenea, trebuie subliniat faptul că poluarea industrială este rezultatul aceluși tehnici de producție depășite, care nu fac apel nici la utilizarea completă a materiilor prime și energetice, nici la reciclarea deșeurilor. În perioada energiei ieftine și abundente erau mai rentabile pierderile de energie decât conceperea unor tehnologii care să conducă la economisirea ei. Astăzi, însă, devine tot mai evident

faptul că între cerințele și restricțiile nou ivite și forma existență și în bună parte chiar maniera de concepție a tehnicii apărut o contradicție obiectivă, inerentă dezvoltării tehnicii în săși, dar care trebuie folosită în scopul adaptării tehnicii la aceste exigențe. Orientările științei și tehnicii sînt determinate în ultimă instanță, de țelurile pentru atingerea cărora ele furnizează mijloacele necesare. Obiectivele cercetării științifice scopurile folosirii mijloacelor tehnice sînt în fapt rezultatul unor decizii politice. Și, cum nevoia este cel mai bun învățător, însăși penuria a impulsivat știința și tehnologia pentru găsirea unor soluții de economisire a energiei, de recuperare a ei, soluții de diversificare a surselor energetice. Statele care au fost cel mai mult dependente de importul de petrol au fost primele care au adoptat politici structurale drastice, renunțînd sau redimensionînd industriile mari consumatoare de energie și materii prime. Pe piața mondială se dă o luptă contra cronometru pentru promovarea industriilor noi — biotehnologiei, informaticii, a acelor domenii care înglobează cît mai multă creativitate, materie cenușie și cît mai puține materii prime, materiale și energie.

Marea mobilitate a vieții economice mondiale impune ca aparatul economic să devină cît mai suplu, cît mai apt să se replieze și adapteze la restricții și cerințe noi. Întrucît, atît cererea cît și oferta pe piața mondială se schimbă într-un ritm necunoscut în trecut, ritm ce se accelerează continuu, apare necesar ca încă din proiectare procesele industriale să fie concepute de așa manieră, încît să se poată adapta rapid și fără pierderi, la noi tehnologii sau la producții total diferite. Și dacă noile tehnologii, de reciclare și refolosire a materiilor, de utilizare a energiilor noi, regenerabile, tehnologiile ce economisesc energia și evită poluarea, microprocesoarele, microelectronica etc. pot să pară astăzi scumpe, este necesar să se țină seama de influența pe care o exercită două tendințe contrare: a) tendința de reducere a costurilor tehnologiilor respective și b) tendința de creștere continuă a prețului energiei. Confluența dintre cele două tendințe determină ca investițiile în noile tehnologii să devină nu numai eficiente, ci imperios necesare, pentru a se putea face față restricțiilor energetice tot mai drastice pe care le prefigurează viitorul.

În încercarea de a contribui la găsirea unor soluții de adaptare a proceselor industriale la restricțiile actuale am avansat ipoteza conceperii platformelor industriale sau a sistemelor industriale într-o manieră integratoare pe care am denumit-o proces circular activ.*)

Pentru rememorare menționăm că se pornește de la ideea că interacțiunea dintre Om—Mediu și Tehnică în cadrul platformelor industriale este necesar să fie concepută într-un mod cît mai cuprinzător; obiectivele, mijloacele și resursele urmînd a fi definite din perspectiva restricțiilor impuse de evoluția economică mondială.

Concepția de proces circular activ permite realizarea unei orientări economice raționale a proceselor tehnologice, organizarea unor fluxuri tehnologice multifuncționale care să asigure transformarea tuturor componentelor din materiile prime și materialele intrate în producție în produse și servicii. De asemenea, se asigură utilizarea completă a energiei, recuperarea energiei secundare și terțiare.

Comparînd o platformă industrială specializată cu una concepută pe baza procesului circular activ menționăm următoarele avantaje:

I. În P.C.A. fluxurile tehnologice sînt subordonate criteriilor: a) de economisire a materiilor prime, materialelor, energiei; b) realizării de economii la cheltuielile de transport; c) realizării de economii la cheltuielile de manevrare, depozitare, inactivare a reziduurilor; d) evitării oricăror pierderi de materii prime și energie; e) evitării poluării; f) evitării degradării și scoaterii din producția agricolă a terenurilor.

II. Realizînd fluxuri tehnologice logice și economicoase P.C.A. permite totodată: 1) valorificarea superioară a avantajelor și

*) În legătură cu aceasta au fost publicate articole și dezbateri în „Revista economică” din anii 1978—1979—1980

potențialităților zonei; 2) realizarea unei game diverse de produse și servicii; 3) utilizarea completă a forței de muncă din zonă; 4) diversificarea locurilor de muncă; 5) policatificarea.

III. Stimulează și orientează progresul tehnic și tehnologic în direcția: 1) concepții de tehnici și tehnologii de recuperare și reciclare a materiilor secundare și energiei; 2) realizării de instalații convertibile care să se poată utiliza în scopuri cât mai diverse.

Implantarea oricărui obiectiv conceput pe baza P.C.A. implică studii amănunțite și multidisciplinare asupra zonei luată în considerare pentru a se putea defini cu precizie toate potențialitățile economico-sociale, resursele naturale, avantajele geografice, apropierea de căi de comunicație avantajoase, accesul la piață, avantajele decurgând din apropierea de centrele universitare și de cercetare etc. Studiind atent mediul fizic și cultural în care urmează să se integreze platforma industrială se pot găsi soluții specifice multor probleme locale cu cheltuieli mult mai mici decât dacă se pornește de la anumite tehnici strict specializate existente și se încearcă să se modifice — adesea cu mari cheltuieli — mediul pentru a-l face apt să recepționeze tehnicile respective.

Ceea ce caracterizează P.C.A. este faptul că permite ridicarea productivității muncii sociale nu prin tehnologii sofisticate sau mari consumatoare de energie, ci prin aceea că asigură utilizarea totală a materiilor prime, subproduselor și deșeurilor. O ilustrare convingătoare în acest sens oferă diversificarea tehnologiilor de prelucrare a produselor agricole. În industria zahărului, bunăoară, s-ar putea realiza complexe industriale bazate pe P.C.A. în scopul utilizării tuturor materiilor secundare și reziduurilor. Astfel, se pot obține în afară de zahăr: drojâii furajere, alcool, îngrășăminte, iar reziduurile de carbonat de calciu care azi poluează apele și degradează terenurile din jurul fabricilor ar putea fi folosite la drumuri, în construcții. Din 1 tonă de melasă se pot obține 250 kg alcool etilic. Iar din 1 tonă de alcool etilic 550 kg etilenă.

Porumbul care este constituit din: amidon 70%, proteine sau gluten — 8—10%, ulei 4—5%, coji 6—8%, poate constitui punctul de plecare pentru o platformă industrială P.C.A. care ar realiza din amidon glucoză ce ar putea fi mai departe transformată în alcool etilic. Acesta se poate transforma, la rândul lui, în etilenă, butadienă, materiale plastice, cauciuc sintetic. Amidonul se poate transforma și în dextrină din care se obțin produse farmaceutice, lacuri, uleiuri. Uleiul de porumb poate da vitamina E și poate fi folosit și la fabricarea săpunurilor, a margarinei etc. Glutenul este un excelent aliment pentru vite.

Ceea ce este foarte important este faptul că transformarea amidonului în glucoză și a acesteia în alcool precum și a dextrinei în dextroză, sînt reacții care se fac sub acțiunea bacteriilor, deci fără consumuri de energie sau cu consumuri foarte reduse, ceea ce asigură niveluri de rentabilitate ridicate.

Anticiparea pericolelor viitorului

REVENIND ASUPRA ROLULUI pe care îl îndeplinesc știința și tehnologia pe de o parte, în sensul contribuției lor la accelerarea schimbărilor în viața economico-socială a lumii și, pe de altă parte, în procesul de adaptare a aparatului economic la restricțiile prezentului și mai ales ale viitorului, este semnificativ de reținut efortul științei contemporane de a elabora studii interdisciplinare asupra unor probleme globale care preocupă omenirea.

Prin studiile de prognoză elaborate la nivel mondial — cu toate limitele pe care le-au prezentat mai multe din aceste lucrări — știința contemporană a contribuit la sensibilizarea opiniei publice mondiale asupra unor pericole cu care poate fi confruntată în viitor. Relevarea caracterului limitat al resurselor energetice neregenerabile și a unor resurse de materii prime naturale, menționarea corelației necesare dintre creșterea demografică și cea a producției agroalimentare, sublinierea

interesului tuturor statelor și popoarelor pentru rezolvarea unor probleme ca cele ale poluării, ale exploatării resurselor oceanului planetar și ale spațiului cosmic etc., etc. au constituit importante contribuții la ceea ce un savant considera că se petrece pentru prima dată în cursul Istoriei și anume, la faptul că oamenii încep să învețe să anticipateze pericolele viitorului.

Pentru a se face față restricțiilor energetice s-a declanșat o amplă ofensivă științifico-tehnologică și economico-socială. Comitent cu eforturile științei de a furniza tehnici de utilizare a energiilor neclasice — solară, eoliană, geotermică, mareomotrică, a bioenergiei — se desfășoară ample acțiuni de reconsiderare, regindire și reproiectare a tehnologiilor energofage precum și ample și intense programe de educare și mobilizare a maselor pentru realizarea de economii de energie și de materii prime.

În bătălia pentru dobîndirea unui loc favorabil în diviziunea internațională a muncii, pentru pătrunderea pe piața mondială cu produse competitive, cuceririle tehnico-științifice, creativitatea tehnico-științifică au devenit armele cele mai eficiente. Se poate afirma fără teama de a greși că astăzi nu există domeniu al vieții economico-sociale asupra căruia știința să nu exercite influențe dintre cele mai radicale și profunde. Amintit de agricultură — termen de altfel devenit impropriu în condițiile de azi în care producerea resurselor alimentare și de materii prime naturale a devenit o știință, o industrie și o artă în același timp. Alimentele au devenit una dintre armele strategice din cele mai însemnate pe piața mondială, iar producerea lor la prețuri scăzute și în cantități sporite începe să devină un adevărat monopol al biotehnologiei, al ingineriei genetice. Dacă adăugăm la aceasta tendința tot mai evidentă în lume de a utiliza vegetalele — pe care de mii și mii de ani omenirea le folosește pentru a se hrăni, îmbrăca, adăposti, încălzi — și la producerea de energie ne dăm și mai bine seama de importanța pe care o dobîndește în perspectivă acest domeniu. Utilizarea biomasei vegetale ca sursă energetică constituie o preocupare prioritară în Suedia, S.U.A., Franța și în numeroase state din Asia și America Latină. Progresele științelor biologice și accelerarea introducerii acestora în producția industrială a lumii, pe care este pe cale să o revoluționeze, sînt determinate de faptul că ele răspund unei nevoi sociale imperioase. Cele două elemente care domină conjunctura economică actuală: restrîngerea resurselor energetice neregenerabile și intensificarea creșterii demografice a lumii — în cîrînd va fi necesar să se asigure hrana pentru peste 7 miliarde de oameni — fac tot mai necesară accelerarea progreselor biologiei și a introducerii rezultatelor ei în producție, pentru ameliorarea speciilor vegetale și animale, pentru producerea de energie din biomasa vegetală, pentru realizarea de tehnologii bazate pe utilizarea microorganismelor în industria alimentară, a medicamentelor, în industria extractivă etc., etc. Cu deplin temei se aprecia în revista „Science et vie” că biotehnologiile au devenit un adevărat electroșoc pentru industria franceză. Conștienți de importanța pietelor — aprecia revista — industriașii francezi nu așteaptă să reediteze erorile comise în perioada de naștere a informaticii și se lansează puternic în noile domenii. În general, acele industrii care înglobează mai multă creativitate și cît mai puțină materie primă și energie au devenit marile puncte de atracție atît pentru statele industriale ce își reconvertesc structurile cît și pentru țările care acum demarează pe calea industrializării.

Factorul timp devine din ce în ce mai presant. Orice întîrziere în angajarea pe calea economisirii resurselor energetice și de materii prime, orice pierdere de timp în adaptarea la restricții se concretizează în multiplicarea îngrijorătoare a facturii petroliere și de materii prime, care grevează asupra eficienței întregii activități economice. Un motiv de optimism, pe fundalul conjuncturii economice atît de contradictorii, îl constituie atît progresele științifice și tehnice cît și capacitatea dovedită de-a lungul întregii sale istorii de omenire de a se adapta la nevoi, de a răspunde restricțiilor printr-un amplu efort de creativitate.

Maria D. POPESCU

Probleme ale viitorului și dezvoltării
in viziunea specialiștilor

INFORMAȚIA – O „MATERIE PRIMĂ” ÎN SPRIJINUL DEZVOLTĂRII

Alături de energie, informația a devenit poate cuvântul cel mai frecvent utilizat astăzi. Și nu întâmplător, având în vedere amploarea extraordinară a fenomenului informațional în societatea contemporană, consecințele pe care le are asupra celor mai diferite domenii de activitate. Informația se relevă pe zi ce trece a fi una dintre cele mai prețioase resurse de care dispunem, de a cărei cantitate și, mai ales calitate, depinde în mod hotărâtor dinamica tuturor celorlalți factori ai dezvoltării.

Asimilarea și generarea de informație, alocarea și prelucrarea stocului de cunoștințe aflat la dispoziție reprezintă procese ce definesc tot mai mult ritmul progresului. Informația (cunoașterea) substanțializează puterea individului, a colectivității, a ansamblului societal. În acest sens se poate afirma că schimbul de informație exprimă interacțiunea, solidaritatea între oameni, grupuri (națiuni), reflectă mișcarea zonelor de concentrare a resurselor, a avantajelor/dezavantajelor, dinamica forțelor ce reglementează raporturi obișnuite sau privilegiate. Apare astfel pe deplin actual și justificat interesul pe care îl suscită examinarea fenomenului informațional, în toată complexitatea sa.

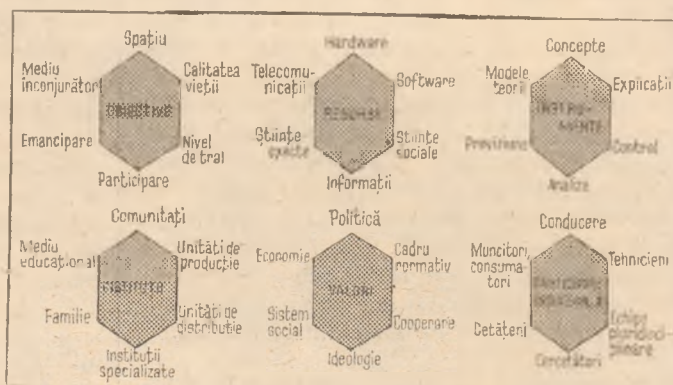
Informația – resursă regenerabilă

STUDIUL „De la societatea industrială, la societatea informației⁽¹⁾” al lui Karl Deutsch, se impune prin concluziile privind necesitatea observării atente a fenomenului informațional modern. Declarându-se a nu fi de acord cu noțiunea de societate postindustrială — dar trebuie să avem în vedere că în acest dezacord nu intervine și luarea în considerare a deosebirilor fundamentale de sistem social, ceea ce în continuare ar putea să falsifice unele din concluziile sale — cunoscutul sociolog vest-german consideră că, în prezent, asistăm la o nouă revoluție și anume: revoluția informațională. Ce ar fi această revoluție — care intervine la un anumit nivel de dezvoltare economică și tehnologică a societății — și care ar fi indicatorii dezvoltării

¹⁾ Karl Deutsch, Von Der Industriegesellschaft Zur Informationsgesellschaft, Internationales Institut für Vergleichende Gesellschaftsforschung, Berlin, mărț. 1980

ei? Este vorba de creșterea colosală a cantității de informație în toate domeniile activității umane, iar indicatorii care o caracterizează sînt reprezentați de creșterea fluxurilor de informații, a tehnologiilor de automatizare și de control, a numărului lucrătorilor din domeniile de prelucrare a informației, de ridicarea nivelului educațional și a perioadei de instruire, de creșterea importanței instituțiilor academice, de cercetare etc. Pentru măsurarea și evaluarea acestui proces revoluționar K. Deutsch sugerează utilizarea metodelor propuse de Claude Shannon (1949) și Norbert Wiener (1948, 1962), subliniind un dat fundamental al științei moderne, anume că informația nu este o realitate mai puțin obiectivă decît materia și energia. Dar acestea din urmă se combină cu informația în proporții diferite, ajungîndu-se astfel la noțiunea de indice informațional (Informationsrate). K. Deutsch distinge indicii care măsoară cantitatea de informație pe unitatea de

citată prognoza economistului F. Machlup după ale cărui estimări, în S.U.A., la finele secolului, peste 50 la sută din populația activă va lucra în domeniul prelucrării informației. Modificările de ordin cantitativ dau naștere unor transformări calitative în toate componentele societății. Consecințele, modificările fundamentale implicate — vizibile și mai puțin vizibile — nu pot fi întotdeauna înțelese și asimilate — inclusiv conceptual — în mod rapid de diversele științe sociale. Sînt necesare eforturi deosebite (Denkanstrengungen) pentru restructurarea, schimbarea unor scheme de gîndire depășite. De pildă, ar trebui studiat modul în care informația poate induce o extindere a conținutului de capital, prin stocul de informații. Explozia industriilor bazate nemijlocit pe știință (electronică, calculatoare, antibiotice etc.) a redus tot mai mult partea materială în structura capitalului. În timp ce a crescut compoziția organică a capitalului, s-a mărit, într-un ritm

Spectrul general al informației ca resursă a dezvoltării
(după John McHale, "The Changing Information Environment")

masă, de energie, de timp. Un al patrulea privește ponderea deținută de cheltuielile pentru informație în bugetul total, iar ultimul se referă la numărul celor ocupați în domeniul prelucrării informației.

Urmărirea desfășurării sociale, economice, politice și culturale prin prisma grilei pe care o formează acești indicatori ar permite următoarele concluzii: amplificarea substanței informaționale are loc în toate țările care ating un anumit punct de dezvoltare tehnologică, indiferent de natura ordinii sociale; concomitent se produce o scădere proporțională a celor ocupați în agricultură și în sectoarele muncii manuale din industrie, față de creșterea numărului persoanelor angajate în domeniul prelucrării informației. Este

chiar mai rapid, intensitatea informațională a capitalului. Pe de altă parte răspîndirea informației nu implică pierderea acesteia de către emitenți. Din contră, s-ar putea spune că diseminarea informației conduce de fapt la amplificarea capacităților de a genera informație. Sociologul german consideră că, din acest punct de vedere, știința economică mai are multe de făcut. Argumente suplimentare sînt aduse și referitor la conceptul de muncă. Pentru că „creșterii conținutului informațional al capitalului îi corespunde mărirea conținutului informațional al muncii”. Dar, se precizează, creșterea generală a nivelului educațional generează noi contradicții în sistemul raporturilor sociale (în statele occidentale n.n.). În acest sens, K. Deutsch arată

că o atenție particulară trebuie acordată modului în care mass media răspund exploziei informaționale, după calculele sale rezultând că dublarea cunoștințelor științifice are loc, în ritmul actual, la fiecare 15 ani.

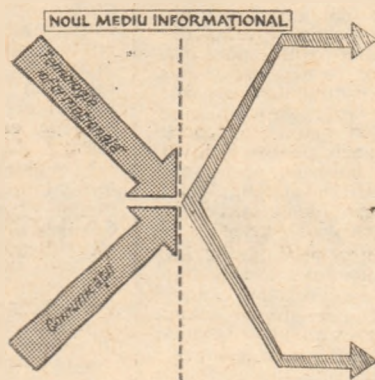
Capacitatea mijloacelor de comunicație poate fi adecvată, sau nu. În plus, se ridică problema „incompatibilității (Unvereinbarkeit) informaționale”, care ar duce la serioase „disonanțe cognitive”, fapt pentru care autorul apreciază că sarcini ale teoriei cu serioase implicații practice sînt cele care privesc democratizarea fluxurilor informaționale, accesul deplin al tuturor membrilor societății la rezultatele puse la dispoziție de sistemele informaționale, devenite o adevărată forță productivă creatoare.

Dintr-un alt unghi de vedere, dar în aceeași arie de preocupări se înscrie și lucrarea „Mediul informațional în schimbare”²⁾ aparținind lui John McHale, fost director al Centrului pentru Studiul Integrative al Școlii de Tehnologie Avansată de la Universitatea de Stat din New York. McHale subliniază că abordarea sa este echidistantă, tentativa fiind de a sesiza impactul informație-resursă asupra societății, ca forță de mărire a coeziunii structurilor sau de slăbire a unor conexiuni tradiționale. Făcîndu-se și de această dată abstracție de natura orînduirii sociale, dar nu asupra acestui lucru dorim să insistăm acum, autorul reia clasificarea făcută de sociologul Daniel Bell privind stadiile industriale ale societății. Se consideră că societatea preindustrială are la bază utilizarea materiilor prime, fiind un „joc contra naturii”; societatea industrială se organizează în jurul energiei și a utilizării acesteia în vederea producerii de bunuri, iar cea postindustrială se organizează în jurul și are la bază utilizarea informației. McHale arată că resursa „informație” nu poate fi apreciată similar cu celelalte resurse. „Conceptele noastre de bază privind bogăția și puterea — subliniază McHale — sînt încă mult tributare sistemelor de valori specifice perioadei preindustriale, în care succesul era identificat cu a deține mai mult din punct de vedere material”. În consecință, întregul joc al succesului nu mai poate fi conceput din perspectiva paradigmei cîștigător-invins, noua resursă fundamentală (informația) avînd însușirea de a nu-și pierde din calitate sau cantitate în urma unui proces de distribuție care realmente trebuie să devină echitabilă.

Impactul informației asupra participării

LĂRGIREA „capacității perceptive” a individului este un proces care generează participarea sa crescută la nivel comunitar și societal. Totodată, personalizarea informației reflectă densitatea și diversitatea fluxurilor ce au loc între indivizi. McHale avertizează însă că bogăția de informație s-ar putea pierde în măsura în care „mijloacele de comunicație ar fi controlate în diverse scopuri de către grupări de interese”. Nu se omite faptul că informația poate supradimensiona pu-

Reproducerea, prelucrarea și transmiterea electronică a informației Caracteristici

Caracteristici ale noii tehnologii informaționale (după John McHale, „The Changing Information Environment”)

- Creșterea exponențială în volumul fluxului informațional
- Timpul și distanța nu mai sînt restricții pentru comunicații
- Reducerea intervalului între modificările socio-tehnice, impact și consecință
- Creșterea dependenței de informații și comunicații
- Creșterea interdependenței dintre instituțiile anterior autonome și servicii, în funcție de informațiile comune
- Schimbări conceptuale radicale induse de dezvoltarea informațiilor și comunicațiilor

tere și influența celor avuți. Astfel, deși dezvoltarea tehnologiilor informației ar fi suportată — ca efort — de întreaga societate, utilizarea lor ar fi evident mai la îndemîna „celor care și-o pot permite din punct de vedere financiar, sau datorită nivelului educațional, poziției profesionale și în ierarhia socială”. Chiar fără a se face relația cu contextul social economic, autorul sesizează că, deși, în mod normal, tendința ar fi către o societate mai „omogenă”, nu trebuie exclusă eventualitatea „polarizării interne” sociale între posesorii de informație.

Privind aspectele legate de educație, McHale accentuează ideea că „nivelul și calitatea instrucției determină prosperitatea națiunii și, în ultimă instanță, chiar supraviețuirea speciei umane”. Prin urmare, „lipsa educației reprezintă o formă de inechitate..., neagă individului în cauză posibilitatea participării la viața socială”. Remarcîndu-se cadrul formal și cel neformal ale procesului de educație, sînt puse în evidență cîteva schimbări generate de tehnologiile informației: lărgirea spectrului de vîrstă al celor cuprinși în „instruirea formală”; „difuzia” procesului educațional printr-un contact mai strîns cu realitățile sociale; creșterea importanței structurilor de educație neformală; trecerea de la tradiționala învățare, la „a învăța cum să înveți” (a învăța mijloacele de a obține ceea ce ai nevoie).

Autorul face o paralelă între „explozia” informațională și integrarea sistemelor conceptuale și teoretice care devin tot mai cuprinzătoare. Se arată, de asemenea, că „rămîneri serioase în urmă se înregistrează în domeniul conținutului procesului educațional... în-deosebi cel academic”. O deficiență majoră ar fi limitarea orizontului tînrului la probleme strict educaționale, teoretice, în intervalul cuprins între 5 și 20 ani, cînd mai indicat ar fi „pătrunderea unei mai mari părți a activității în societate”. În fapt, se argumentează în favoarea a ceea ce s-ar putea denumi „societatea care învață în permanență” (learning society). McHale apreciază că „pe măsură ce tehnologiile concentrează mijloacele de control al ambientului, potențialul de participare creatoare a individului trebuie judecat în funcție de acces la cunoștin-

țe, de capacitatea de a se bucura plener de viață.

Abordîndu-se implicațiile în domeniul activității economice, se subliniază că „multe dintre elemente... se datorează transformărilor radicale din ultimii cincizeci de ani”, cînd omenirea a intrat în ceea ce Peter Drucker a denumit „era discontinuității”, caracterizată în primul rînd prin „organizarea invenției, inovației și chiar a schimbării”.

După McHale, rămînerile în urmă pe plan conceptual derivă dintr-o percepere inadecvată a modificărilor survenite în baza economică și industrială a societății. Astfel, spune autorul, deși se vorbește de societăți industriale, „ele se află în fapt în diverse faze ale tranziției de la epoca preindustrială la cea industrială”. „Profilul unei societăți postindustriale — arată McHale — devine conturat atunci cînd productivitatea în industria prelucrătoare poate fi menținută sau chiar ridicată cu inputuri din ce în ce mai mici de forță de muncă”.

După McHale, dialogul principal în procesul politic este legat de „alocarea puterii în societate”, putere identificată tot mai mult cu informația și cunoștințele în condițiile în care sistemele informaționale și comunicaționale de opinie (politice) devin mai largi și complexe, are loc o fragmentare a grupurilor tradiționale de opinie, ceea ce poate determina apariția de noi structuri și organizări. McHale aduce argumente legate de „lipsa funcției de îndrumare corespunzătoare”, sistemul capitalist nemaifiind în măsură să anticipeze, ci numai să reacționeze. El susține, de asemenea, că „este nevoie de un sistem mai bun de indicatori sociali” care să ajute la îmbunătățirea calitativă, pe termen lung, a mediului informațional.

Atît studiul lui Karl Deutsch cît și lucrarea lui John McHale constituie, de fapt, argumente stimulatoare pentru analizarea mai aprofundată și desigur diferențiată, în raport cu caracterul orînduirilor sociale a fenomenului informațional contemporan, de o amploare fără precedent și cu profunde implicații în toate sferile activității umane.

Daniel DAIANU

²⁾ McHale John. The Changing Information Environment, London

Chimia — prezent și perspectivă

— Care este contextul în care au prins contur ideile prezentate în volum?

— Lucrarea grupează o serie de studii elaborate pe parcursul anilor '70 în efervescența celor mai ridicate ritmuri de dezvoltare industrială, de cercetare științifică și tehnologică, de construcție a unor mari unități industriale în țară și străinătate. Din lucrare reiese pregnant că în deceniul al 8-lea s-a realizat cea mai puternică creștere a industriei, în general, și a industriei chimice, în special.

În perioada 1950—1980 industria chimică a înregistrat o creștere de 5 ori mai mare decât pe ansamblul industriei. Creșterea deosebit de puternică se reflectă și în faptul că în cincinalul recent încheiat s-a realizat o producție mai mare decât în toate cele cinci cincinale luate la un loc. Această dezvoltare s-a datorat impulsului dat prin programele partidului, indicațiilor sistematice și permanente ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aprecierii rolului industriei chimice în economia modernă ca sursă de materii prime și progres tehnic.

Numărându-se printre cei mai favorizați beneficiari ai cuceririlor tehnico-științifice, de pe urma cărora cunoaște un ritm extrem de alert al înnoirii și inovării, chimia românească devine, la rindul său, un ferment al acestei revoluții în celelalte ramuri ale economiei, având un rol de cea mai mare însemnătate pentru progresul economico-social al țării. Aptă să valorifice la un nivel tot mai ridicat resursele materiale și umane existente, chimia va contribui în tot mai mare măsură la afirmarea calității în întreaga activitate. În centrul complexului proces de creație, de asimilare a noului, de inovare tehnică se situează bogata activitate de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică. Această desfășurare de forțe încorporează într-o măsură hotărâtoare contribuția remarcabilă a eminentului cercetător și om de știință, tovarășa acad. dr. ing. Elena Ceaușescu.

— În ce direcții se va dezvoltă industria chimică având în vedere criza energetică și de materii prime?

— O atenție deosebită am acordat în cadrul volumului problemelor legate de dezvoltarea petrochimiei în viitor. Cu unele corecțiuni, care nu schimbă însă fondul dezvoltării petrochimiei

în limitele cantităților de țiței se vor fi îndreptate cu prioritate spre această ramură, orientările promovate până în prezent rămân valabile și în viitor. Chimia organică, care constituie baza dezvoltării industriei chimice de materiale sintetice, s-a dezvoltat mai întâi pe baza carbochimiei, a cunoscut apoi, din anii '50 dinamica cea mai puternică prin petrochimie și își pregătește acum, în condițiile accentuării penuriei de hidrocarburi naturale, prin cercetarea științifică și tehnologică, viitoarea bază de resurse din biomasa agricolă și silvică.

Sint arătate, totodată, pe larg tendințele privind folosirea unor materii prime destinate industriei chimice, precum și schimbările în structura utilizării unor resurse naturale care revin tot mai mult în actualitate: folosirea cărbunelui pentru obținerea unor produse organice de bază prin gazeificare, lichefiere și hidrogenare; folosirea biomasei pentru obținerea mai întâi a carburanților ușori, respectiv utilizarea alcoolilor, metanolul și etanolul, ca atare sau în amestec cu benzine; utilizarea metanolului pentru obținerea prin procedee catalitice specifice a olefinelor și aromazelor care se obțineau în trecut în special din gazele și produsele petroliere. Sint amintite dezvoltările din ultimii ani a noilor ramuri ale chimiei cu foarte mari perspective; este vorba de biologie și microbiologie, de biotehnologie și bioinginerie.

— Ce alți factori vor influența evoluția acestei importante ramuri a economiei?

— Am căutat să prezint în paginile cărții și influențele revoluției științifice și tehnice asupra chimiei, ramură fundamentală a naturii, cu mari posibilități de aplicabilitate. Descoperirile realizate în domeniul fizicii, chimiei, biologiei, în matematică și cibernetică, în științele economice, au determinat schimbări radicale în concepția proceselor tehnologice în industria chimică, în eficiența economică a acestora. În multe din paginile cărții sint tratate problemele influenței reciproce între științele naturii și cele tehnice în procesul revoluției științifico-tehnice.

(Mihail Florescu, „Strategia dezvoltării în chimie”, Editura Politică).

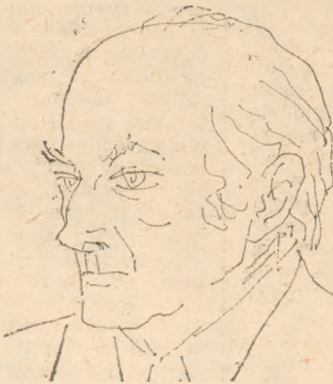
Sistemul monetar internațional

— Sint cunoscute problemele deosebit de complexe cu care este confruntat sistemul monetar internațional. Din ce optice sint abordate aceste probleme în lucrare?

— Studiul cuprinde o analiză detaliată a documentelor oficiale, începând cu cele elaborate în vederea Conferinței de la Bretton Woods și conținând cu toate documentele emise în timpul funcționării sistemului monetar internațional, precum și cu cele apărute după dezintegrarea acestuia, a celor emise în vederea reconstituirii sale. Așa

de exemplu, analiza principiului convertibilității monetare, principiu conceput în Acordul de la Bretton Woods, este completată cu o incursiune istorică asupra convertibilității — de la apariția ei ca mecanism bancar.

În spiritul concepției Partidului Comunist Român, a orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu privind căutările de identificare a acelor elemente ce pot contribui la instaurarea unor noi relații valutare-financiare internaționale în cadrul noii ordini economice, într-un capitol aparte sint expuse o serie de considerații privind posibilitatea construirii unui sistem monetar internațional. Am avut în vedere premisele unui sistem nou, apt să valorifice totodată și acumulările de experiență și gândire economică din acest domeniu realizate în perioada de după cel de-al doilea război mondial. Conceput ca expresie a cooperării tuturor statelor indepen-

dente și suverane și ca parte integrantă a unei noi ordini economice, sistemul monetar internațional, după părerea noastră, trebuie să servească și la menținerea stabilității economice și monetare și să contribuie la susținerea acțiunilor urmînd eradicarea subdezvoltării, la lichidarea treptată a marilor decalaje ce există între bogați și săraci. Am inclus în paginile lucrării o serie de comentarii ce privesc funcționalitatea unor mecanisme ce au apărut mai recent în sistemul relațiilor monetare internaționale, cum sint etalonul „multimarfa” și cel de administrare a principiului lichidității prin emisiuni de monedă (unitate de cont) denumită de noi „Prosper”.

— Care este categoria de cititori căreia îi este adresat, în principal, volumul?

— La un prim contact ar putea să pară o carte de specialitate care se adresează lucrătorilor din domeniul relațiilor internaționale și îndeosebi al relațiilor economice sau chiar valutare financiare internaționale. În fapt, referindu-se la situațiile elemente și fenomene de mare actualitate, lucrarea răspunde interesului unui cerc larg de cititori, oameni dornici să cunoască aceste probleme.

(Dorel Oprescu, „Sistemul monetar internațional”, Editura Academiei)

ȘANTIER

Dezvoltarea metodelor moderne de calcul

— Am dori să ne precizați ce loc ocupă cartea dv. în contextul preocupărilor pentru automatizarea proceselor informaționale și decizionale din unitățile economice.

— Lucrarea îmbină, într-un tot unitar, tehnicile moderne de inginerie a programării menite să ducă la o creștere considerabilă a productivității muncii în elaborarea produselor program în condiții de mentenabilitate și fiabilitate ridicată, cu prezentarea limbajului COBOL, care, după cum se știe, are cea mai largă aplicabilitate în programarea lucrărilor din domeniul economic.

Preocuparea autorilor de a da rezolvare unor probleme esențiale cum ar fi formalizarea descrierii datelor, formalizarea descrierii algoritmilor, standardizarea produselor program; auto-documentarea programelor, stabilirea unor reguli de stil în programare, organizarea activității de programare în funcție de specificitatea acestora (îmbinarea muncii de proiectare cu cea de producție propriu-zisă), verificarea corectitudinii produselor program etc. — au ca principal obiectiv crearea premiselor în vederea trecerii într-o etapă nouă în programare. Etapă în care gândirea programatorului este îndreptată mai mult către evidențierea unor soluții în concordanță cu cerințele funcționale ale problemelor supuse studiului în vederea automatizării.

Folosirea limbajului de tip pseudocod pentru descrierea pe nivele ierarhice, până cînd se ajunge la nivelul operațiilor elementare, deschide largi perspective automatizării muncii de programare și prin urmare verificării proiectului produsului-program în structura obținută în fiecare etapă de rafinare conceptuală. Prezentarea construcțiilor COBOL în conceptul tehnicilor de inginerie a programării asigură standardizarea și unitatea în programare și, în același timp, ordonează întreaga activitate de concepere și realizare a programelor. Desigur că nu se pierde din vedere nici rolul creativității în programare, faptul că proiectarea produselor program este în același timp „o artă” în care intuiția și experiența joacă un rol destul de important. Pe acest considerent în lucrare se prezintă proiecte de produse-program și de asemenea variante de proiecte de produse-program.

— Ați avut în vedere și prezentarea unor aplicații practice sau numai probleme de ordin teoretic?

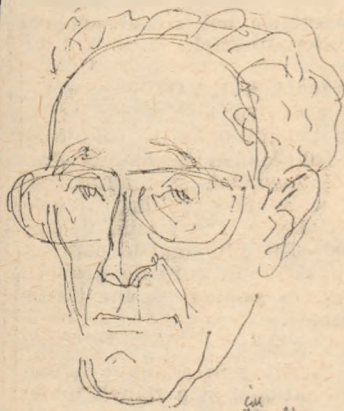
— Caracterul aplicativ al lucrării este dat de faptul că produsele-program au fost testate și verificate pe calculator. Abordarea teoretică și metologică a problematicii concepției și realizării programelor COBOL este

EDITORIAL 1981

soțită de exemple aplicative în domeniul sistemului informațional economic. Extinderea caracterului aplicativ a permis numai verificarea în practică a problemelor teoretice, dar în același timp formularea unor opinii cu privire la rolul care revine limbajelor naturale în verificarea concordanței care trebuie să existe între, specificațiile de definire funcțională a problemei și a produsului-program sociat acesteia, pe nivele ierarhice ale concepției și realizării sale. Un loc important revine în lucrare prezentării soluțiilor și variantelor de realizare a problemelor economice complexe în care sunt implicate programe COBOL și programe utilitare.

(Mile Văduva Mihai Jitariu, Vasile Florescu, „Conceperea și realizarea programelor COBOL”. Editura Științifică și Enciclopedică)

Moneda, problemele ei

— Care considerații că este raportul dintre teorie și practică în domeniul monetar ?

— În economia politică moneda reprezintă unul din capitoarele în care s-au realizat importante contribuții teoretice și tehnice, logice și realiste. Dar, vicisitudinile economice și politice, competițiile între state, exacerbarea luptei grupurilor puternice de interese materiale particulare, instabilitatea politică, suprasolicitățile de fonduri ale administrațiilor publice de tot felul au transformat, adeseori, moneda într-un balon aruncat încoace și încolo, pe un teren în care se nesocotesc continuu regulile jocului. Dezordinea monetară reprezintă, cred eu, una din imaginile cele mai sumbre și mai neliniștitoare ale economiei mondiale.

— O expresie caracteristică dezordinii monetare, de care aminteați, este inflația. Cum diagnosticați această maladie monetară și care îi sunt remediile ?

— În esența și efectele ei, inflația nu este un fenomen exclusiv monetar; aria sa de manifestare este foarte întinsă și variată. Nu totdeauna creșterea prețurilor înseamnă inflație monetară. Inflația nu rezultă numai din distanțări între volumul

total al bunurilor și serviciilor și strins legată de schimbările structurale ale cererii și ofertei, de manipularea fondurilor publice, de politica investițiilor etc. Inflația monetară se poate dezvolta în economia capitalistă generând neajunsuri cu care se confruntă întreaga economie mondială, în toate orinduirile economico-politice și sociale.

— În gândirea și în sistemul economic occidental se consideră uneori fără teme că inflația monetară ar putea fi un mijloc esențial de rentabilizare a capitalului. Se susține, de unii economiști, că, în actuala situație a economiei occidentale, confrunțată cu scăderea rentabilității, inflația ar fi structural necesară pentru menținerea profitului, inflația permițând să se compenseze scăderea menționată prin creșterea prețurilor. Dar, prețurile fiind unul din vadurile prin care își face curs inflația, este evident că ne aflăm în prezența uneia din ereziile teoriei economice. Inflația incipientă poate înlesni și menține citva timp, un profil precar, dar fără reducerea substanțială și durabilă a ratei inflației nu se va reuși niciodată să se combată cu succes racia periculoasă a somajului.

— Ce rol apreciați că revine monedei în acțiunea de redresare economică generală ?

— În fața dificultăților monetare politica guvernelor țărilor capitaliste acționează mai mult asupra efectelor inflației decât asupra cauzelor ei profunde; de asemenea se acționează deseori prin deplasarea problemelor, iar nu prin rezolvarea lor. Și în doctrina monetară socialistă care se află în curs de fundamentare este necesar ca unele incertitudini și contradicții să fie analizate mai profund pentru a se elucidă fenomenul contemporan monetar. Se pare că se impun tot mai mult studiate elemente de influență dintre activitatea planificată și cele ale pieței.

— Conurența, prin mijlocirea mecanismului prețurilor, funcționează greu în marile economii occidentale; prețurile se tratează și, uneori, se impun. Când prețurile sunt afectate prin inflație, nici moneda, nici prețurile nu mai pot servi ca etalon sigur, nici în planificare, nici în schimburile internaționale. Criza monetară se înscrie ca o componentă a crizei economice. Sistemele monetare sunt, în general, fragile, lichiditățile depind de deficitele balanțelor de plăți ale diferitelor țări. Dar pulerea banului e încă evidentă, creditul continuând să acționeze ca motor al economiei mondiale. Tocmai de aceea problemele monetare se cer studiate și înțelese în toate dimensiunile și implicațiile lor.

(Victor Jinga, „Moneda și problemele ei contemporane”, Editura Dacia)

Coordonate ale analizei valorii

Creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și energiei implică însemnate re-

structurări în industrie, promovarea consecventă a progresului tehnic și, nu în ultimul rând, o schimbare de optică la nivelul cadrelor de conducere și de concepție din întreprinderi. Realizarea unei producții de calitate superioară în condițiile reducerii substanțiale și continue a consumurilor materiale nu are la bază însă numai un act volitiv. Ea trebuie să se întemeieze pe însușirea și aplicarea unor metode și tehnici moderne de investigație și analiză între care, cu performanțe deosebite, se înscrie și analiza valorii. Și cu aceasta am precizat și domeniul în care este circumscrisă lucrarea pe care am propus-o spre publicare Editurii Academiei.

— Cărei categorii de specialiști se adresează cartea ?

— Obiectivul lucrării îl constituie schimbarea concepției, a unei mentalități, chiar în proiectarea și reproiectarea produselor, regândirea conceptului de optimizare prin înlocuirea unor materiale restrictive cu altele existente, cu eficiență maximă în reducerea costurilor de producție. Am urmărit să oferim cititorilor — cadre tehnice și economice, proiectanți, tehnologi, cadre din instituțiile de învățământ superior, cercetare, organizare — o abordare unitară atât a problemelor teoretice cât și a celor izvorite din activitatea practică, complexă a întreprinderii. Tocmai de aceea în carte pot fi întâlnite numeroase aplicații ale metodologiei generale a „analizei valorii” la o serie de produse și tehnologii concrete, ceea ce reprezintă sperăm, și partea de contribuție a autorilor.

— V-am ruga să detaliați câteva dintre problemele mai importante abordate în volum ?

— Îmbinând aspectul intuitiv-creativ cu cel rațional — deductiv, în lucrare își găsesc o reprezentare proporțională partea de invenție și instrumental operațional modern al modelelor și exprimărilor matematice. Am căutat să lărgim aplicarea analizei valorii în toate domeniile proiectării, inclusiv al studiilor de organizare. De asemenea, propunem un mod de lucru și un model de evidență care poate fi tipizat pe întreaga economie. Am urmărit să formulăm și o serie de soluții privind oportunitatea utilizării în practică a unor materiale înlocuitoare mai ieftine și mai economice și care să asigure totodată o creștere a calității producției. Astfel, pentru fiecare caz analizat au fost elaborate mai multe variante (cel puțin 3) pe ordonarea funcțiilor produsului și ciclul de viață al acestuia.

(Paul Petrescu, Teodor Gheorasim „Elemente de analiză a valorii”, Editura Academiei).

Mutații calitative în consumul populației

— Creșterea susținută a nivelului de trai al popoului se află sub incidența unui număr mare

de factori economici și sociali. Cum se reflectă în lucrare această perspectivă ?

— Lucrarea noastră își propune drept țel principal ca, pe baza evoluției elementelor consumului din România anilor construcției socialiste, a evoluției principalilor factori ce influențează nivelul acestuia (veniturile populației, oferta de bunuri și servicii etc.) și reflectând totodată mutațiile profunde intervenite în structura consumului populației, desfășurate pe fondul creșterii susținute a bunăstării, să prefigureze nivelele și îmbunătățirile calitative ce vor fi atinse în sfera consumului. Este prezentă, de asemenea, preocuparea pentru determinarea unor parametri de structură rațională, a consumului, a unor criterii de raționalitate economică și socială corespunzătoare condițiilor concrete de muncă și definitorii pentru nivelul de viață al omului societății socialiste multilaterale dezvoltate. Datele de prognoză pe care le prezentăm în lucrare urmăresc o corelare mai judicioasă a modelului de consum specific popoului nostru cu evoluția factorilor materiali ai consumului. Sînt analizate în acest context normele medii de consum și de înzestrare, estimate pe baza recomandărilor și aprecierilor specialiștilor în nutriție, vestimentație, habitat, din domeniul producției bunurilor de consum și prestărilor de servicii etc. Ca termeni de referință s-au avut, de asemenea, în vedere niveleurile, structura și tendințele consumului înregistrate în țările dezvoltate din punct de vedere economic — țări în care populația are o serie de obiceiuri de consum asemănătoare cu cele ale populației din țara noastră —, o serie de date de prognoză și norme de consum elaborate în alte țări, nivelul de saturație înregistrat pe plan mondial etc.

Aș menționa că, pentru realizarea obiectivului lucrării colectivi de autori a procedat la clarificarea unor probleme teoretice și metodologice legate de determinarea consumului rațional al populației. În acest context, în volum sînt prezentate conceptul de consum rațional, precum și unele considerații privind sistemul nevoilor populației.

— Cărei categorii de cititori se adresează lucrarea ?

— În măsură egală teoreticienilor și practicienilor care au preocupări în ce privește problemele creșterii bunăstării populației, cadrelor din învățământul superior economic ca și unei mase mai largi de cititori care dorește să aprofundeze legăturile dintre îmbunătățirea consumului și dezvoltarea economică.

(Colectiv de autori — M. Poenaru, V. Iordache, M. Molnar, R. Emanoil, E. Badea, Gh. Moșanu, Gh. Răducanu — sub coordonarea lui Grigore Vilceanu „Consumul populației — evoluție, caracteristici, tendințe” Editura Academiei).

Interviuri realizate de Cristian POPESCU
Desene de Cîk DAMADIAN

Calendarul evenimentelor internaționale [III]

ROMÂNIA SOCIALISTĂ — MILITANTĂ CONSECVENTĂ
ÎN SLUJBA PĂCII ȘI COLABORĂRII

14—31 iulie. Conferința mondială a Deceniului O.N.U. pentru dreptul femeii, desfășurată la Copenhaga cu participarea reprezentanților a 136 de state și a numeroase organizații internaționale, adoptă Programul mondial de acțiune pentru cea de a doua jumătate a Deceniului femeii (1980—1985), sub deviza „Egalitate, dezvoltare, pace”. Documentul vizează accelerarea deplinei integrări a femeii în procesul dezvoltării economico-sociale, îmbunătățirea condițiilor ei de muncă, sănătate și educație. Într-una din comisii este adoptată prin consens rezoluția „Întărirea rolului Comisiei O.N.U. pentru condiția femeii”, inițiată de România, la care s-au alăturat în calitate de coautoare 23 de state. De asemenea, țara noastră se numără printre coautorii rezoluției „Egalitatea femeii în domeniul educației și formării profesionale”.

30 iulie. Un nou stat independent pe harta lumii: Republica Vanuatu (arhipelagul Noile Hebride din Oceanul Pacific).

4—8 august. Capitala Mexicului găzduiește cel de-al VI-lea Congres mondial al economiștilor, reunind peste 1000 de oameni de știință din 60 de țări pentru a dezbate o temă prin excelență multidisciplinară: „Resursele umane, utilizarea forței de muncă și dezvoltarea”. Comunicările și intervențiile economiștilor români la Congres au prezentat experiența complexă a României ca țară socialistă în curs de dezvoltare pe linia creșterii economice rapide, pregătirii și utilizării raționale a resurselor de muncă și ridicării bunăstării populației.

10—17 august. Sub înalțul patronaj al președintelui Nicolae Ceaușescu, la București își desfășoară lucrările cel de-al XV-lea Congres internațional de științe istorice. Mesajul adresat de președintele României celor peste 2700 de participanți la Congres, veniți din 66 de țări de pe toate continentele, subliniază nobila misiune și răspundere a istoricilor de a desprinde din uriașa comoară de experiență acumulată de-a lungul mileniilor învățăminte și concluzii pentru mersul înainte al popoarelor pe calea civilizației, pentru pace și progresul întregii umanități.

25 august—14 septembrie. Sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată noii ordini economice internaționale reunește peste 5000 de delegați din 152 de state. Consensusul realizat asupra textului Strategiei internaționale pentru cel de-al treilea deceniu al O.N.U. pentru dezvoltare (care avea să fie adoptat ulterior, în cadrul celei de a 35-a sesiuni ordinare anuale a Adunării Generale) nu are decât valoarea unui document de bune intenții cîtă vreme nu vor fi negociate — într-o manieră integrată și cu participarea și în interesul tuturor statelor — mijloacele capabile să permită atingerea obiectivelor acestei strategii. Or, propunerea țărilor în curs de dezvoltare membre ale „Grupului celor 77” privind lansarea de negocieri globale în cadrul O.N.U. asupra problemelor materiilor prime, energiei, combustibilului, finanțelor și dezvoltării au rămas fără ecoul necesar în rîndul statelor dezvoltate, care — așa cum aveau să dovedească și ulterior, în timpul sesiunii ordinare a Adunării Generale a O.N.U. — au manifestat rezerve și rețineri în a se angaja într-un proces de restructurare fundamentală a raporturilor economice internaționale, în vederea așezării lor pe baze juste și echitabile.

România, pe baza concepției originale, profund realiste a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a participat la sesiunea specială a Adunării Generale animată de dorința de a acționa în spirit constructiv în direcția stabilirii de comun acord a unor măsuri concrete și angajante pe linia rezolvării de fond a problemelor economice majore

care confruntă lumea contemporană. Poziția României a fost primită cu viu interes și apreciere, ca expresie a largii recunoașteri pe plan internațional a contribuției țării noastre, a președintelui Nicolae Ceaușescu, la eforturile pentru edificarea noii ordini economice internaționale.

8—12 septembrie. La München cea de-a XI-a Conferință mondială a energiei, desfășurată sub genericul „Energie pentru lumea noastră — o lume în plină evoluție, în care energia a devenit o problemă vitală”, ajunge la importante concluzii privind posibilitățile de diversificare a surselor energetice și de reducere treptată a dependenței de petrol, ca și de reducere a consumurilor. În același timp s-a relevat caracterul pronunțat politic pe care l-au căpătat problemele energetice. Comunicările delegației române au reflectat preocuparea pentru dezvoltarea cât mai rațională a energiei, în sprijinul progresului viguros al economiei, precum și convingerea că actualele probleme energetice pot fi soluționate numai printr-o largă cooperare internațională.

20 septembrie. Reuniunea de urgență a F.A.O. consacrată situației alimentare deosebit de grave din 26 de țări din Africa subsahariană, cu o populație de 150 milioane de locuitori, evidențiază încă odată prioritatea soluționării problemei deficitului alimentar, ținînd seama că foametea și malnutriția nu sînt numai urmarea secetei, ci și a subdezvoltării și dependenței de țările puternic industrializate. După cum declara directorul general al F.A.O., „400—500 milioane de oameni suferă de foamete și malnutriție în țările în curs de dezvoltare, în timp ce o parte importantă a populației din țările industrializate este bolnavă de obezitate”.

30 septembrie—3 octombrie. La Washington sesiunea anuală comună a Fondului Monetar Internațional și a Băncii mondiale — organisme specializate ale O.N.U. care grupează 141 de state (între care și țara noastră, iar începînd cu anul 1980 și R. P. Chineză) și concentrează fonduri de peste 100 miliarde dolari — prilejuiește reprezentanților țărilor în curs de dezvoltare exprimarea din nou a preocupării în legătură cu adîncirea decalajelor din economia mondială și a necesității sporirii asistenței internaționale, inclusiv prin intermediul F.M.I. și B.I.R.D. Principala realizare a sesiunii o constituie acordul privind crearea unei noi instituții afiliate Băncii mondiale, destinată ajutorării țărilor în curs de dezvoltare în prospectarea și exploatarea propriilor resurse minerale și surse de energie.

România și-a reafirmat punctul de vedere că numai o restructurare de fond, revoluționară, a economiei mondiale va putea rezolva multiplele și gravele probleme care s-au acumulat sub imperiul actualei ordini economico-financiare internaționale.

1 octombrie. Miniștrii afacerilor externe ai țărilor membre ale „Grupului celor 77”, între care se numără și România, s-au pronunțat la reuniunea lor anuală de la New York pentru organizarea, în 1981, a unei conferințe la nivel înalt a țărilor în curs de dezvoltare destinată „intensificării înfăptuirii diverselor programe privind cooperarea economică între țările în curs de dezvoltare și asigurării aplicării acestora într-un mod concret și coerent”.

27 septembrie—10 octombrie. În capitala Filipinelor, Manila, Conferința mondială a turismului, reunind reprezentanți a 150 de țări ale lumii, inclusiv România, dezbate problematica actuală și direcțiile de dezvoltare în perspectivă ale activității turistice internaționale. Antrenînd anual peste 270 milioane de oameni și asigurînd țărilor vizitate încasări de cir-

75 miliarde dolari, echivalentul a 5% din exportul mondial, turismul reprezintă un factor important al dezvoltării economice și apropierii între popoare.

4 octombrie. Comunicatul reuniunii extraordinare de la New York a ministrilor de externe și șefilor delegațiilor țărilor nealiniate la cea de-a 35-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. relevă îngrijorarea participanților în legătură cu apariția de noi focare de tensiune în lume și, în speță, cu intervențiile militare și amestecul în treburile interne ale altor state, subliniind în context imposibilitatea de a se asigura pacea și securitatea fără respectarea strictă de către toate statele a principiului inadmisibilității folosirii forței, a intervenției și amestecului sub orice preț. Este stabilit totodată proiectul ordinii de zi a conferinței ministrilor de externe ai țărilor nealiniate (Delhi, 12 februarie 1981), care va examina situația politică internațională și rolul mișcării de nealiniere în acest context.

România participă cu statut de invitat la activitățile mișcării de nealiniere.

19—20 octombrie. La Varșovia are loc ședința Comitetului ministrilor afacerilor externe ai statelor participante la Tratatul de la Varșovia. Participanții au examinat probleme legate de pregătirea reuniunii de la Madrid a reprezentanților statelor participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa și de convocarea unei conferințe pentru dezangajare militară și dezarmare în Europa.

23 octombrie. Participanții la masa rotundă de la Zagreb a reprezentanților a 28 de țări în curs de dezvoltare din Europa (între care România), Africa, Asia, America Latină și a 9 organizații internaționale, între care O.P.E.C., subliniază necesitatea utilizării întregului potențial energetic al fiecărei țări în curs de dezvoltare și a valorificării noilor resurse de energie. Totodată, s-a evidențiat importanța întăririi cooperării în domeniul energiei între țările în curs de dezvoltare. În acest cadru, s-a cerut țărilor exportatoare de petrol să acorde prioritate țărilor slab dezvoltate în aprovizionarea cu energie, pe baza prețurilor oficiale.

23—25 octombrie. Cea de a 97-a ședință a Comitetului Executiv al Consiliului de Ajutor Economic Reciproc examinează probleme ale dezvoltării cooperării și specializării internaționale în producție în domeniile prioritare.

11 noiembrie. Realizarea în cele din urmă a unui consens între reprezentanții celor 35 de țări participante cu privire la ordinea de zi și modul de desfășurare a reuniunii general-europene de la Madrid permite deschiderea acesteia în termenul prevăzut.

Delegația României, conform mandatului încredințat de președintele Nicolae Ceaușescu și animată de idealurile de pace, înțelegere și cooperare ale poporului român, a acționat cu perscverență pentru convenirea unei ordini de zi și a unui program de lucru al reuniunii unanim acceptabile, care să permită acesteia, să se desfășoare în bune condiții și să se încheie cu rezultate cât mai substanțiale, pentru a răspunde astfel intereselor vitale ale popoarelor din Europa și din întreaga lume.

În concepția țării noastre, actuala reuniune trebuie să reafirme puternic și clar angajamentul tuturor statelor semnatare ale Actului final de a respecta neabătut, atît în relațiile lor reciproce, cît și în raporturile cu alte state — fără nici o deosebire de sistem social, de mărime, nivel de dezvoltare, apartenență sau neapartenență la alianțe militare — toate principiile consacrate în Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

În ceea ce o privește, fidelă politicii sale bazată tocmăi pe aceste principii, România:

- a semnat, după 1975, la cel mai înalt nivel, un mare număr de tratate, declarații solemne și documente comune încorporînd principiile Actului final. După reuniunea de la Belgrad, președintele Nicolae Ceaușescu a avut 35 de întâlniri și convorbiri cu șefi de stat și de guvern din majoritatea țărilor participante la C.S.C.E. În toate aceste întâlniri, o pondere însemnată au avut-o problemele securității și cooperării în Europa;

- a acționat constant în favoarea dezvoltării relațiilor sale economice cu toate statele semnatare ale Actului final, intensificînd și diversificînd schimburile comerciale, acțiunile de cooperare în domeniile industriei, științei și tehnicii, mediului înconjurător. Astfel, în ultimii cinci ani schimburile comerciale ale României cu celelalte țări participante la reuniune au cunoscut un ritm anual de creștere de 11—11,5%; au fost perfectate cu firme și organiza-

ții economice din aceste state aproape 100 de acțiuni de cooperare, îndeosebi în ramurile de vîrf ale industriei; totodată s-a extins aria colaborării tehnico-științifice, care în prezent se desfășoară pe baza a peste 50 de acorduri, programe și protocoale de cooperare, încheiate cu 22 de state participante la reuniune. În scopul facilitării contactelor de afaceri și a cooperării, României a convenit cu alte state participante deschiderea la București a unor birouri și agenții care reprezintă firme și organizații economice străine al căror număr depășește 140.

- întreținea la începutul anului 1980 schimburi culturale pe bază de acorduri, programe și înțelegeri semnate cu 25 dintre țările participante la reuniunea de la Madrid. Țara noastră primește în fiecare an sute de persoane care efectuează stagii de studii, de documentare sau schimburi de experiență, iar un număr și mai mare de români se deplasează în țările europene, în S.U.A. și Canada în aceleași scopuri. În afară de aceasta, au fost încheiate un mare număr de înțelegeri de colaborare directă între ministerele culturii, universități, academii, asociații, uniuni de creație, organe de presă, radio și televiziune.

- a participat, prin organizațiile sale de tineret, de la semnarea Actului final, la peste 400 de vizite și schimburi de experiență, seminarii, mese rotunde, congrese, întâlniri bi și multilaterale cu reprezentanții tineretului din 28 de țări participante la C.S.C.E.

14 decembrie. 25 de ani de la admiterea României în O.N.U. În spiritul înaltei răspunderi față de destinele păcii și securității internaționale, România a înscris necesitatea sporirii rolului O.N.U., în viața internațională, în abordarea și soluționarea problemelor fundamentale care confruntă omenirea ca una din preocupările centrale ale politicii sale externe.

Din 1957, cînd Adunarea Generală a adoptat prima rezoluție inițiată de țara noastră, și pînă în prezent și-au găsit consacrarea în cadrul unor documente adoptate sau însușite de Adunarea Generală și celelalte organe principale ale O.N.U. peste 100 de inițiative, propuneri și idei politice avansate de România, țara noastră numărîndu-se astfel printre cei mai activi membri ai organizației.

16 decembrie. Conferința ministerială a O.P.E.C., majorează cu circa 10%, prețul oficial de bază pentru petrolul brut de tipul arab ușor, stabilindu-l la 32 de dolari barilul și hotărînd totodată că fiecare țară membră va decide propriul său preț. Pe piața liberă prețul barilului de petrol brut depășește 40 dolari. Țara noastră și-a propus pentru 1981 importul a numai 12,5 milioane tone de petrol, față de 15 milioane în 1930.

18 decembrie. Cea de a 35-a sesiune anuală a Adunării Generale a O.N.U., inaugurată la 16 septembrie, își întrerupe lucrările, acestea urmînd a fi reluate în cursul lunii ianuarie 1981 pentru a continua examinarea unora din problemele de pe ordinea de zi care n-a putut fi epuizată în cele trei luni alocate de regulă sesiunilor ordinare. Între acestea locul principal îl ocupă consensul necesar lansării negocierilor globale.

19 decembrie. Iau sfîrșit lucrările primei etape a reuniunii general-europene de la Madrid. Reprezentanții celor 35 de state participante se vor reîntîlni la 27 ianuarie 1981, cînd va începe a doua și cea mai importantă etapă a reuniunii.

Dezbaterile de pînă acum, desfășurate, în general, într-o atmosferă constructivă, au pus în evidență existența unor aspecte pozitive în special în ce privește colaborarea economică și tehnico-științifică intereuropeană. S-a desprins însă și concluzia că după semnarea Actului final s-a făcut extrem de puțin, practic nimic esențial, pentru oprirea evoluției primejdioase a cursului vieții politice pe continentul nostru.

Așa cum declara recent președintele Nicolae Ceaușescu, „reuniunea de la Madrid ar trebui să dea un nou impuls înfăptuirii documentelor semnate la Helsinki, dezvoltării colaborării și cooperării egale între toate țările continentului, în toate domeniile. În mod deosebit noi considerăm că ar trebui să se hotărască organizarea unei conferințe pentru dezangajare militară, pentru întărirea încrederii și pentru dezarmare în Europa. În același timp, ar trebui să se stabilească continuarea conferinței, care constituie o necesitate pentru înfăptuirea în viață a unei reale securități și cooperări în Europa”.

Grupaj realizat de
Dinu DRAGOMIRESCU

Extinderea stagnării economice

DUPĂ OPINIA majorității specialiștilor occidentali în prognoză economică, perspectiva anului 1981 se anunță a fi destul de sumbră pentru lumea capitalistă. O asemenea previziune, publicată nu de mult de Asociația institutelor europene de conjunctură economică, estimea-

Dinamica P.N.B. (în % față de nivelul anului precedent)

Țara	1979	1980	1981
Anglia	1.6	-1.8	0.6
Austria	5.1	3.5	1.0
Belgia	3.1	1.7	0.5
Danemarca	3.2	-1.2	1.1
Elveția	1.1	2.4	-0.2
Finlanda	7.0	6.0	2.0
Franța	3.2	2.0	2.9
R.F.G.	1.5	2.0	0.0
Grecia	3.2	1.0	...
Italia	5.0	4.0	0.0
Norvegia	3.2	3.9	2.7
Olanda	3.0	1.5	0.5
Suedia	4.5	2.0	0.0
Canada	2.8	1.3	0.0
Japonia	6.0	4.5	4.0
S.U.A.	2.3	-1.1	0.0
Total ponderat	3.4	1.0	0.9

Sursa : A.I.E.C.E., Bruxelles, octombrie 1980.

ză că ritmul creșterii produsului național brut se va încetini în marea majoritate a țărilor capitaliste dezvoltate, după ce în cursul anului 1980 a marcat deja

o pierdere sensibilă de viteză în raport cu evoluția din 1979 (vezi datele din tabel).

Singurele țări — dintre cele 16 incluse în tabel — pentru care se prevede o anumită îmbunătățire a situației în 1981 sînt Anglia, Danemarca și S.U.A., adică tocmai acelea care au cunoscut în 1980 o creștere negativă. Se manifestă totodată o tendință de tasare a ritmurilor de dezvoltare economică în jurul creșterii „zero”, respectiv de stagnare a economiei într-un număr crescînd de țări.

LINA : o marfă controversată?

ÎN ULTIMUL DECENIU piața internațională a lînii s-a caracterizat printr-o relativă tendință de stagnare a producției și consumului mondial. Între anii 1970 și 1979 producția mondială de lînă a cunoscut un ritm lent de creștere, de numai 0,3% pe an. Ca și alte fire naturale, lîna suferă puternica concurență a fibrelor sintetice care au înlocuit-o cu succes într-un număr însemnat de domenii de utilizare.

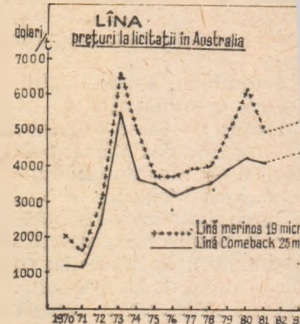
Factorul principal care a facilitat penetrarea treptată, dar constantă a fibrelor sintetice în domeniul de utilizare tradiționale ale lînii a fost prețul, cunoscîndu-se faptul că lîna va continua să rămînă o materie primă scumpă, reprezentînd totuși imaginea unui produs de calitate cu

audiență largă la anumite segmente de consumatori.

În perioada 1970—1979 producția mondială de lînă a înregistrat unele oscilații, ca în 1979 să totalizeze 1639 mii tone (bază spălată), cu 2,6% peste nivelul din 1970. Din punct de vedere al structurii producției mondiale de lînă, în perioada 1970—1979 au avut loc ușoare mutații calitative. Astfel, dacă în 1970 sorturile de lînă merinos (fină) dețineau 40%, în ultimii ani participarea acestora a tîns să se restrîngă la circa 38%. Consumul mondial de lînă s-a înscris într-o lentă tendință descendentă care s-a concretizat în diminuarea ponderii lînii în consumul mondial de fibre textile de la 7% în 1970 la 5% în 1979.

În afara raportului general cerere-ofertă care a acționat asupra evoluției prețurilor lînii, în perioada 1970—1979 și-au mai exercitat influența și o serie de alți factori nu mai puțin importanți ca : politica organismelor oficiale în domeniul stocurilor și al comercializării lînii, concurența fibrelor sintetice, caracterul ciclic al evoluției economice capitaliste etc. (vezi grafic).

În perspectiva anilor 1981—1985, piața internațională a lînii va evolua în linii generale, sub influența aceluiași factori care

au dominat această piață și perioada precedentă. Organii de specialitate estimează pe perioada 1981—1990 o relație de stagnare a producției mondiale de lînă, ritmul de creștere proiectat fiind de maximum 0% pe an. Ritmul de dezvoltare ridicat decît în perioada precedentă are la bază tendința de stimulare a creșterii ovine care este determinată în primul rând de majorarea importului ovine în special în țările Orientul Apropiat și Mijlociu.

Lîna își va pierde în continuare poziția în raport cu fibrele sintetice, ponderea acesteia anticipîndu-se să ajungă anul 1985 la 4,2%, iar pentru anul 1990 — la 3,6%.

Anamaria DIM

Perspectivile prețului și producției de aur

AVÎND în vedere creșterea spectaculoasă a prețului aurului de la 304 dolari pe uncie la sfîrșitul anului 1979, la 615 dolari pe uncie în decembrie 1980 (cu niveluri-record de peste 800 dolari în ianuarie 1980), experții de la bursa metalului galben urmăresc cu îngrijorare direcția evoluției evenimentelor politice internaționale, socotîndu-le ca unul din factorii de influență asupra prețului aurului în anul 1981.

Astfel, în anul 1980 speculațiile masive de la bursa aurului au fost în bună parte amplificate de tensiunile politice din diverse părți ale globului, fiind apoi contrabalansate de majorarea ratei dobînzii preferențiale în S.U.A. la un nivel record (20 la sută), care a stimulat investițiile în hîrtii de valoare purtătoare de dobîndă.

Din iulie 1980 pînă în prezent, sub influențele multiple menționate, prețul aurului s-a stabilizat în jurul valorii de 600 dolari pe uncie.

În ce privește perspectiva evoluției prețurilor prezentele diferă sensibil. Unii experți apreciază că în ciuda menținerii riguroase a prețului aurului în jurul nivelului de 600 dolari pe uncie în tot semestrul II 1980, acesta nu este încă bine fundamentat economic, apreciînd drept marjă mai probabilă intervalul de 550—600 dolari pe uncie.

Agencia de operatori de bursă Merrill Lynch din S.U.A. estimează că, cu toate angajamentele noii administrații americane de a promova o politică antiinflaționistă, stabilirea controlului asupra inflației va cere timp și eforturi, ceea ce va influența în direcția creșterii prețului aurului în 1981 la o medie de 700 dolari pe uncie. Alte surse consideră că, în contextul continuării cursei înarmărilor, cererea de aur în Europa s-ar putea mări în anul 1981, determinînd creșterea prețului aurului la 850 dolari pe uncie. Pe de altă parte nu trebuie neglijat faptul că între prețul țigăului

și prețul aurului există o legătură directă, majorarea primului susținînd creșterea celui de-al doilea.

Un alt raport direct există între prețul aurului și nivelul ofertei. Avînd în vedere creșterea semnificativă a

cum ar fi cuprul. Acest fenomen permite să se înțeleagă de ce indicele prețurilor continuă să se majoreze, în timp ce creșterea producției industriale rămîne lentă.

O altă consecință a creșterii prețului aurului

Producția de aur a țărilor nesocialiste

Țara (zona)	1979	1980	1981	1982
Republica Africa de Sud (R.A.S.)	703	677	675	675
Africa (exclusiv R.A.S.)	27	27	28	30
Brazilia	27	40	50	60
America de Sud	65	82	94	106
Canada	49	49	53	61
S.U.A.	27	27	29	32
Asia australă (inclusiv Papua Noua Guinee)	43	39	42	47
Asia de Est	32	36	37	37
Europa occidentală	10	10	11	12

Sursa : aprecieri LME
*) Estimări **) Previțiuni

prețului aurului în anul 1980, producția de aur a țărilor nesocialiste se așteaptă să crească la peste 1000 tone în 1982.

„Febra” aurului se întinde și asupra altor piețe de mărfuri. Astfel, creșterea prețului aurului a alimentat speculațiile provocînd creșterea prețurilor altor metale prețioase sau ale altor materii prime

lui este aceea a majorării fără precedent a valorii rezervelor oficiale ale țărilor deținătoare de aur monetar. La prețul prezent al pieței, valoarea rezervelor de aur deținute de țările industrializate depășește cu mult rezervele lor de devize. Astfel, țări ca S.U.A., R. F. Germania, Franța și-au triplat într-un

singur an valoarea rezervelor lor oficiale de aur, ceea ce ar putea le dea posibilitatea finanțeze o parte din factura petrolieră și deficitul în creștere al balanțelor de plăți curente. Tentația este mai mare pentru guvernele acestor țări care transformă această nouă sursă — creșterea valorii rezervelor de aur — într-un mijloc facil de rezolvare a problemelor economice imediate.

În viitor, se pare că se va apela într-o măsură tot mai mare la aur ca o garanție pentru efectuarea împrumuturilor de pe piața internațională a capitalurilor, în vederea acoperirii deficitelor rezultate din creșterea facturii petroliere. Această perspectivă riscă să accelereze inflația și să majoreze nivelul dobînzilor. Creșterea valorii rezervelor oficiale de aur poate astfel incita țările să împrumute pentru a finanța deficitelor lor petroliere și astfel să renunțe la aplicarea unor politici bugetare și monetare restrictive.

Carmen DAMȘA

PARTICULARITĂȚI ALE EVOLUȚIEI ECONOMIEI CAPITALISTE.

EXAMINAREA ATENTĂ a evoluției din ultimul deceniu a economiei țărilor capitaliste dezvoltate ridică numeroase semne de întrebare pentru teoria economică, determinând în mod acut necesitatea unor reconsiderări pe baza unor analize lipsite de schematicism și de aplicarea mecanică a unor concluzii valabile ciclurilor capitaliste din alte etape istorice. O astfel de analiză lucidă a realităților se impune însă din motive practice, dat fiind că în condițiile actualei interdependențe din economia mondială elaborarea politicii economice externe a tuturor statelor, inclusiv a celor socialiste, cere o cunoaștere deplină a fenomenelor ce se petrec în țările capitaliste dezvoltate.

O primă problemă care se pune este aceea dacă nu cumva evoluția economiilor țărilor capitaliste dezvoltate a încetat să mai fie ciclică, în sensul că în locul unei succesiuni de faze relativ regulate și periodice — criză, depresiune, învioreare și avânt, urmat apoi din nou de criză — economia acestor state cunoaște, în prezent, o criză cronică, cu o tendință de permanentizare în anumite limite. O astfel de imagine despre „criza permanentă” ar părea îndreptățită la o examinare globală și nediferențiată. Capitalismul, într-o astfel de concepție, ar cunoaște în momentul de față o perioadă de colaps, de prăbușire sub loviturile dificultăților prin care trece economia țărilor occidentale avansate.

Realitățile sînt însă, după cum arată faptele, mult mai complexe. În contextul unor mari dificultăți economice și sociale (un nivel record al șomajului, paralel cu o inflație puternică) țările capitaliste dezvoltate înregistrează, în continuare, un proces de creștere economică, de restructurare a economiilor naționale pe baza unor noi opțiuni, de introducere în procesul de producție a unor cuceriri noi ale științei și tehnicii. Pe plan extern dezvoltarea economiilor naționale ale țărilor capitaliste are loc, în continuare, foarte inegal, iar pe plan intern prețul dificultăților de „reajustare” este plătit în mod inegal de diferitele pătri și grupuri sociale defavorizate de capitalism. În plus, ultimul deceniu a cunoscut multiple tipuri de crize economice și sociale, ca și o modificare substanțială a formelor de manifestare ale ciclului „clasic” al economiei capitaliste. Alături de crizele tipice evoluției conjuncturale a economiei țărilor capitaliste dezvoltate — care luau înfățișarea de crize periodice, ciclice — în prezent se manifestă crize neciclice atât la nivel național cât și internațional. Astfel, sînt criza sistemului monetar și procesul inflaționist, criza energetică și a materiilor prime, criza ecologică, criza relațiilor de inegalitate și inechitate, generate de

decalajele economice internaționale și cronicizarea subdezvoltării, de tendințele de accelerare a cursei înarmărilor și efectele lor de durată asupra creșterii și dezvoltării economice.

Diferitele tipuri de crize s-au desfășurat concomitent, s-au suprapus și s-au influențat reciproc. Aceasta a agravat și a prelungit unele crize, dar în alte cazuri, în mod aparent paradoxal, acțiunea paralelă a unor crize diferite a atenuat gravitatea unora dintre ele, tocmai datorită caracterului contradictoriu și opus al efectelor lor.

Un ciclu economic neobișnuit

EVOLUȚIA ciclică a economiilor țărilor capitaliste dezvoltate se remarcă

are loc o prelungire a perioadelor de depresiune. Pe de o parte se înregistrează deci, o scurtare a ciclului, iar pe de altă parte, o mare putere de inerție a fenomenelor și proceselor de stagnare sau de încetinire a creșterii economice.

Dacă evoluția economiilor naționale ale țărilor capitaliste avansate ar fi avut loc exclusiv sub semnul dezvoltării ciclice, fenomenele menționate ar deveni de neînțeles. Și aceasta mai ales dacă ne-am mărgini numai la urmărirea dinamicii producției industriale prelucrătoare. Dar o analiză a unor realități atât de complexe cum sînt cele contemporane nu se poate limita la examinarea unui singur indicator al economiei naționale.

Caracterul contradictoriu al ciclului actual, imprimat de procesul crizei

Dinamica producției industriei prelucrătoare, 1970—1979
(1969 = 100)

Anii	Canada	Italia	R.F.G.	Franța	Belgia	Japonia	Marea Britanie	S.U.A.
1970	99,9	113,6	104,2	107,5	106,4	106,4	100,5	95,2
1971	104,9	117,0	107,3	112,9	108,5	106,4	109,0	97,1
1972	111,9	125,0	114,6	121,5	111,7	110,6	102,9	106,7
1973	121,8	145,4	122,9	130,1	119,1	121,3	111,3	116,2
1974	125,7	140,9	128,1	133,3	117,0	126,6	109,6	116,1
1975	119,3	125,0	115,6	122,5	109,6	114,9	102,0	103,8
1976	126,7	138,7	126,0	135,4	119,1	128,7	103,0	116,1
1977	130,6	145,0	124,9	136,0	122,7	131,0	105,1	123,5
1978	140,2	153,7	128,3	138,5	123,8	133,3	106,1	130,7
1979	144,9	166,2	136,4	143,3	130,4	152,8	106,1	137,0

Sursa tabelului: Calculat pe baza datelor din Monthly Bulletin of Statistics, New York. O.N.U., colecția 1970—august 1980. Au fost subliniați în mod special anii cu dificultăți conjuncturale.

în sinuozitatea volumului producției industriale a acestor state. Examinînd mai în detaliu situația a opt țări capitaliste avansate reies o serie de concluzii cu privire la oscilațiile producției industriei prelucrătoare (vezi tabelul).

În patru dintre cele opt țări menționate în tabel, anul 1970 și, în unele, și 1971, cunosc crize. În toate cele opt țări, 1975 este an de criză profundă, aceasta fiind precedată de scăderi încă din 1974 ale producției industriale sau urmată de prelungite perioade de depresiune ce se întind, pentru jumătate dintre ele, pînă în 1978. Este de observat că o trăsătură generală a perioadei de după 1975 este încetinirea ritmurilor de creștere a producției. Procese asemănătoare se pot observa și în alte țări cum sînt Suedia, Elveția, Olanda, Danemarca, Australia etc.

Se remarcă deci, în primul rînd, repetarea la un interval de 4 pînă la 5 ani a crizei, ceea ce nu se înscrie, în mod evident, în ciclul decenal de tip clasic. Totodată, după anii 1974—1975

structurale, se explică prin tendințele divergente pe care le manifestă diferitele ramuri și subramuri ale economiilor naționale ale țărilor capitaliste dezvoltate. Unele ramuri și subramuri trec tot mai evident la o reproducție simplă sau chiar îngustată. Tipică este, în acest sens, industria textilă din țările capitaliste dezvoltate, care evoluează sub semnul unor mari incertitudini atât ca urmare a scumpirii bumbacului pe piața mondială și a înlocuitorilor sintetici și artificiali din producție proprie, ca și a scumpirii forței de muncă, cît și a faptului că au apărut noi industrii concurente, ce își au sediul în țări în curs de dezvoltare. De la o producție medie anuală de 15—15,8 mii tone de țesături de bumbac în perioada 1969—1974, R.F.G. a cunoscut scăderi de pînă la 13,3 mii tone. Japonia, de la 232 mil. mp în 1969 nu mai depășește cifra de 186—193 mil. mp în 1976—1978, după ce în timpul crizei producția scăzuse pînă la 177

mil. mp. Marea Britanie, de la 55,1 mil. mp în 1969 nu mai atinge mai mult de 30—31,6 mil. mp în 1976—1978. Scăderea este brutală în Statele Unite: de la 531 mil. mp. în 1969, în anul 1978 nu se mai ajunge decât la 303 mil. mp, producția de țesături de bumbac fiind într-o continuă scădere, în ciuda creșterii cererii pe piață pentru asemenea țesături pe seama scăderii cererii de țesături din fire și fibre sintetice și artificiale. Alte industrii, cum este cea a cimentului, foarte poluantă și mare consumatoare de energie, au tendința să se transfere din țările capitaliste dezvoltate în țări în curs de dezvoltare, diminuând producția statelor dezvoltate la acest capitol. Producția de ciment reușește cu mare greutate să atingă nivelul din 1969, dar nu și pe cel dinaintea crizei, respectiv din 1972 sau 1973, în toate țările menționate mai înainte, cu excepția Japoniei. Aceeași situație se observă și la fontă și oțel, unde atât costurile energiei cât și ale materiilor prime joacă un rol decisiv. Trebuie remarcată totodată evoluția descendentă a industriei extractive pe o lungă perioadă de timp. Cu excepția unui număr foarte mic de țări capitaliste dezvoltate, făcând abstracție de extracția de gaze naturale și țitei, producția industriei miniere s-a desfășurat începând din anii 1953—1954 și pînă de curînd sub semnul unei persistente și profunde crize care a dus la închiderea multor mine, în special de cărbune, datorită prețurilor scăzute de pe piața mondială la alți combustibili și, în primul rînd, la petrol. Sectorul cel mai afectat din cadrul economiilor naționale ale țărilor capitaliste dezvoltate s-a dovedit a fi în deceniul opt cel al construcțiilor.

În schimb, chiar în perioadele de criză și depresiune, unele ramuri ale industriei prelucrătoare, îndeosebi cele legate de automatizare, cibernetică, prelucrarea datelor, calculatoare de proces etc., ca și industria energetică cunosc creșteri continue sau, cel mult, o ușoară încetinire a ritmurilor de creștere. În plus, în aceste ramuri cu tehnologii foarte avansate și complicate are loc o puternică monopolizare a producției în țările capitaliste dezvoltate. Aceasta devine baza unui nou gen de neocolonialism economic, care se întărește chiar și în condițiile transferului de tehnologie și ale industrializării unor țări în curs de dezvoltare neosocialiste.

Desigur, ritmurile inegale și tendințele opuse pe care le manifestă diferitele ramuri ale economiilor naționale ale țărilor capitaliste dezvoltate influențează cu atât mai puternic ciclul și desfășurarea sa cu cât ponderea ramurilor afectate negativ sau pozitiv este mai mare în economiile naționale respective și cu cât legăturile lor cu celelalte ramuri sînt mai strînse și determină efecte succesive mai semnificative.

Nesimultanitatea crizei în toate ramurile ca și ponderea inegală a ramurilor afectate de criză au făcut ca efectul cumulat în indicatorul produs intern brut să fie resimțit sub forma unor scăderi apreciabile mai mici ale acestui indicator comparativ cu cel al producției industriale. Explicația acestui fenomen se găsește în special în faptul că criza ciclică s-a desfășurat pe fundalul unei crize structurale a eco-

nomiilor naționale ale țărilor capitaliste dezvoltate, de natură să ducă la mari transformări atât în diviziunea națională a muncii în interiorul acestor state cât și în diviziunea mondială a muncii.

Amprenta crizei structurale

ECONOMIA țărilor capitaliste dezvoltate a cunoscut în perioada postbelică o profundă criză structurală pe fundalul unor importante modificări în structurile economiilor naționale ale acestor state. Desigur, modificări în structurile economiilor naționale au avut loc în toate țările ce au cunoscut un proces de dezvoltare în perioada postbelică. Nu orice modificare petrecută în structura economiei duce însă la o criză structurală, ci numai acelea care creează dezechilibre profunde între ramurile economiei, ceea ce duce la stări de tensiune între clasele și grupurile sociale. Ceea ce caracterizează evoluția structurilor economice ale țărilor capitaliste dezvoltate este faptul că ea a avut loc într-un proces de profundă interdependență cu fenomenele petrecute pe piața mondială și în special în legătură cu dinamica divergentă a prețurilor la produsele primare și la cele industriale.

Agricultura și-a redus în ritmuri rapide ponderea atât în totalul populației active cât și în venitul național, respectiv în produsul intern brut. De la procente de 25 și chiar 35% în produsul intern brut, într-o serie de țări ca Franța, Italia, Olanda etc. agricultura a ajuns la 9—15% din P.I.B., iar în S.U.A. și Marea Britanie și-a stabilizat aportul la 3—4% din P.I.B. Ceea ce este important însă de subliniat este faptul că scăderea ponderii agriculturii în P.I.B. a fost însoțită pretutindeni de o creștere importantă a volumului absolut al producției agricole. În ce privește Statele Unite, acestea au ocupat mai departe un loc însemnat în exportul mondial agricol, deși menținerea respectivelor poziții s-a făcut pe baza nu a unor prețuri competitive, ci pe seama unor mari subvenții la export. Produsele agricole au fost transformate într-un instrument de politică economică externă ca și de politică externă în genere. Declanșarea crizei energetice și a materiilor prime la sfîrșitul anului 1973 s-a manifestat, între altele, și printr-o creștere masivă a prețurilor la unele produse agroalimentare pe piața mondială. În fața acestei evoluții, cele mai multe dintre țările capitaliste dezvoltate au elaborat politici de reducere a importurilor lor agricole. Unele țări, care altădată erau net importatoare, ca R.F.G., de pildă, au devenit exportatoare de produse agroalimentare, iar altele, ca Franța, au luat măsuri de sporire a exporturilor lor de acest gen de mărfuri. Așadar, în anii de după 1973 se poate remarca o intensificare a eforturilor celor mai dezvoltate țări capitaliste de a ridica gradul de autoaprovizionare și de sporire a exporturilor de produse agroalimentare.

O astfel de modificare a rolului atribuit agriculturii în cadrul economiilor naționale ale țărilor capitaliste dezvoltate nu este lipsită de urmări economice, sociale și politice. Înlăturarea din agricultură a sute de mii de persoane

active, lichidarea calității lor de mici producători, de țărani individuali, s-a intensificat paralel cu creșterea producției agricole. Productivitatea crescută a muncii agricole a fost chemată nu numai să suplinească brațele de muncă înlăturate din agricultură, dar și să asigure profituri cât mai apropiate cu cele realizate în celelalte ramuri ale economiilor naționale. Totodată, efectele creșterii rolului agriculturii în țările capitaliste dezvoltate s-au resimțit puternic și în diminuarea relativă — iar uneori chiar absolută — a exporturilor agroalimentare ale unor țări în curs de dezvoltare, prevestind noi translații în diviziunea mondială a muncii.

În ce privește industria, tendința dominantă în țările capitaliste dezvoltate a fost ca după o creștere a ponderii acesteia în P.I.B. să urmeze o plafonare la circa 32—35% apoi chiar o ușoară scădere, în jurul a 30% din P.I.B. O tendință similară a cunoscut și ponderea populației active cuprinsă în industrie, cu precizarea că ponderea populației industriale active a scăzut mai repede decât cea a producției industriale în P.I.B. Trebuie remarcat că aceste scăderi au fost doar relative, întrucît din punct de vedere absolut au avut loc sporiri importante ale producției industriale.

Evoluția industriei pe o asemenea traiectorie a determinat, în principal, apariția unui fenomen necunoscut mai înainte, și care merită o analiză separată, și anume stabilizarea șomajului la un nivel înalt chiar în perioadele de boom ale ciclului capitalist. Totodată, trebuie observat faptul că în ciuda plafonării ponderii producției industriale în produsul intern brut al țărilor capitaliste dezvoltate, partea acestor țări în producția industrială mondială s-a menținut predominantă, permițându-le să exercite rolul unui adevărat monopol industrial în raport cu țările în curs de dezvoltare.

Supapa de siguranță în evoluția de pînă acum a economiilor naționale ale țărilor capitaliste dezvoltate a reprezentat-o creșterea ponderii sectorului serviciilor atât în P.I.B. cât și în totalul populației active. Particularitățile acestui sector, producător de servicii și nu de bunuri materiale, capabil deci să se dezvolte fără să genereze, în anumite limite, supraproducție, a permis o creștere economică mai puternică decât ar fi făcut-o posibilă dinamica producției agricole și industriale. Plafonarea relativă a ponderii acestui sector în ultimul deceniu arată că nu este posibilă însă dezvoltarea sa „la infinit” ci numai între anumite limite care încă nu se cunosc cu exactitate.

Așadar, criza structurilor și, implicit, procesul de restructurare a economiilor naționale ale țărilor capitaliste dezvoltate va continua, după toate probabilitățile, chiar și în condițiile în care ciclul ar reintra în fazele sale clasice. Problema care se pune este dacă, în contextul modificărilor din cadrul diviziunii mondiale a muncii, continuarea crizei structurale nu va avea un rol determinant în menținerea pe mai departe a anomaliilor în desfășurarea ciclului, ca și pînă acum, generînd însă noi și puternice contradicții din cauza cronicizării fenomenelor de criză.

N. S. STĂNESCU

Prognoza O.C.D.E. pentru 1981

MENTINEREA RECESIUNII ECONOMICE
ÎN ȚĂRILE CAPITALISTE DEZVOLTATE

MAI ALES atunci când începe un nou an specialiștii în prognoze și cifre statistice sînt chemați să dea o tentă pe cit posibil optimistă perspectivelor în țările cu economie așa-zis liberă. În ultimii ani, încercările lor apăreau cit de cit liniștitoare: se anunțau creșteri la principalii indicatori, se conta pe capacitatea de inițiativă a întreprinderilor particulare și pe sprijinul statului în manevrarea pirghiilor menite să impulsioneze creșterea economică. Nicăieri, sau cel puțin nu în acele statistici destinate mării mase a populației nu se recunoșteau pînă acum semnele, mai mult sau mai puțin grave, ale crizei, fenomenele de această natură fiind considerate drept evoluții temporare, cu o durată și amploare limitată, în orice caz departe de a fi subiect de preocupare majoră.

Îată însă, că în ultimul an și jumătate — aceasta fiind și perioada acoperită de cea mai recentă prognoză realizată în cadrul O.C.D.E. — elementele degradării sub multiple aspecte a evoluției economice din țările occidentale dezvoltate au devenit mult prea evidente, pentru a mai putea fi voalate de cifrele și estimările optimiste obișnuite. Treptat s-a ajuns la recunoașterea deschisă a incapacității sistemului de a mai soluționa rapid și deplin dificultățile din ce în ce mai acute, mai ample și complexe care erodează economia occidentală și în primul rînd calitatea vieții a milioane de oameni ai muncii — primii care trebuie să suporte aceste efecte ale unor evoluții fără perspective incurajatoare.

„O.C.D.E. se află în fază de recesiune economică“ se recunoaște în raportul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică: în cele mai multe dintre țările membre produsul național brut s-a redus simțitor în cel de al doilea semestru al anului 1980, și are puține perspective de revenire în 1981, rata inflației se va menține în continuare la nivelul anilor 1978—1980, balanțele de plăți, în special pentru țările mai puțin dezvoltate și cele neproducătoare de petrol vor cunoaște deficite și mai accentuate, iar unele dintre ele vor avea serioase probleme privind finanțarea creșterii economice dat fiind majorarea poverii datoriei externe.

În aceste condiții apare de înțeles preocuparea prioritară a tuturor țărilor din zonă, pentru stăvilirea fenomenelor inflaționiste, accentuate de creșterea accelerată a salariilor nominale (deși în termeni reali tendința a fost inversă ca urmare a creșterii prețurilor) în ultimele 18 luni, inclusiv ca urmare a creșterilor continue ale prețurilor la petrol pe piața mondială. Se așteaptă astfel — pentru a cita numai cîteva exemple — că în Statele Unite și Canada inflația să se mențină pînă în 1982 la nivelul de 9—10 la sută, la 10 la sută în Anglia, la 3 la sută și 5 la sută în R.F.G. și Japonia.

În schimb, în ceea ce privește productivitatea muncii se constată o încetinire a ritmului, iar perspectiva unei ameliorări este considerată ca fiind funcție de redresarea așteptată în domeniul producției. Prognozele pentru acest sector nu oferă însă, decît imaginea unor creșteri chiar mai lente decît în anii trecuți.

Nici în ce privește șomajul anul 1981 nu se pare că va aduce modificările așteptate; acest flagel a afectat în 1980 circa 6,5 la sută din populația activă, iar pentru următoarele 18 luni se anticipează o creștere cu 2,5 milioane — la 25,5 milioane pe ansamblul

O.C.D.E. — a numărului celor aflați în căutarea unui loc de muncă. O caracteristică, sub acest aspect, a ultimilor ani și care devine o prezență constantă și pentru viitor o constituie creșterea duratei medii a perioadei de șomaj pentru un muncitor precum și creșterea șomajului în rîndurile tineretului.

Rata șomajului în unele țări membre ale OCDE
(în % din populația activă totală, fără influențe sezoniere)

	1978	1979	1980		
			I	II	III
S.U.A.	5,9	5,7	6,0	7,3	7,5
Japonia	2,2	2,1	1,8	2,0	2,1
R.F.G.	3,5	3,2	2,9	3,1	3,4
Franța	5,1	5,9	6,0	6,3	6,4
Anglia	6,1	5,8	6,2	6,8	7,6
Italia	7,1	7,5	7,7	7,4	7,4
Canada	8,3	7,4	7,4	7,7	7,5

Sursa: Perspectives de l'OCDE nr. 28, déc. 1980

Se încearcă, și aceasta pe tot parcursul analizei, explicarea dificultăților din economiile occidentale cu precădere prin acțiunea unor factori „importați“, în special creșterea prețului petrolului. Fără îndoială că o majorare cu 150 la sută în perioada 1978—1980, coroborată cu majorări și la prețurile materiilor prime de bază nu poate rămîne fără urmări pentru nici o țară. Dar aceasta pare să îi facă pe autorii studiului să negligeze alte cauze care nu sînt mai puțin reale: imposibilitatea controlului asupra ofertei, risipa imensă de materii prime și de energie, imposibilitatea corelării intereselor în vederea realizării unei dezvoltări echilibrate etc.

Dacă ne referim la raportul cerere/ofertă, studiul O.C.D.E. citat analizează și recomandă căile posibile de stimulare a cererii, atît zonal, cit și în exteriorul organizației, mai ales către țările exportatoare de petrol. Or, referindu-ne la acest din urmă aspect, în lupta pentru noi piețe vor cîștiga țările puternic industrializate, capabile să ofere tehnologie de vîrf și produse de calitate ridicată la prețuri de cost avantajoase — în detrimentul țărilor mai mici, care își vor vedea odată mai mult diminuate posibilitățile de desfacere sau de aprovizionare cu materii prime la prețuri echitabile. Rezultatul previzibil — și deja demonstrat de experiența ultimilor ani — va fi accentuarea decalajelor economice și tehnologice, sporirea deficitelor și datoriiilor țărilor mai puțin dezvoltate chiar din cadrul O.C.D.E. De altfel, chiar raportul Organizației menționează faptul că vom asista la creșterea deficitelor bugetare în multe din țările membre și la menținerea unei situații încordate pe piețele valutare.

În ce privește strategiile economice la care ne referim rămîne de văzut dacă măsurile de „orientare uniform restrictivă a politicilor monetare și bugetare“ menite să oprească majorarea în continuare a deficitelor vor deveni într-adevăr funcționale pentru toate țările.

Printre direcțiile de acțiune propuse, cea mai rezonabilă pare să fie — în condițiile actualei crize energetice — trecerea la economii considerabile și la reducerea dependenței de importul de hidrocarburi. În ultimii doi ani această politică s-a concretizat în reducerea cu 4 la sută a consumului de energie pe o unitate PNB, concomitent cu creșterea cu 4 la sută a producției interne de energie, ceea ce a dus la diminuarea cu circa 10 la sută a importurilor nete de petrol ale regiunii. Aceste rezultate sînt însă departe de a rezolva problemele dat fiind creșterile previzibile în continuare ale prețurilor și menținerea unor consumuri fără justificare strictă sub raport economic.

La polul opus se află propunerile privind stabilirea unor corelări mai juste între prețuri și salarii, sub acest aspect raportul făcînd apel la „înțelegerea“ pe care oamenii muncii ar trebui să o dovedească față de „dificultățile cu care sînt confruntate guvernele țărilor lor“, în sensul de a-și limita cererile pentru majorarea salariilor. O nouă dovadă a încercărilor de a se arunca pe umerii clasei muncitoare efectele constringerilor impuse de criza economică, care așa cum menționează raportul O.C.D.E., sînt greu de depășit pe termen scurt, mai ales că ea se grecează pe fondul crizei de ansamblu a sistemului capitalist contemporan.

Em. STANCU

Economisirea — sarcină națională

PÎNĂ la izbucnirea „crizei” petrolului în Japonia, ca și în cazul altor țări industrializate, dezvoltarea economiei era însoțită de creșterea susținută a consumului de energie. Creșterea prețurilor la petrol a impus gospodărirea mai rațională a resurselor energetice, ceea ce a determinat o anumită reducere a consumului specific de energie pe unitatea de produs în toate ramurile industriei japoneze (de exemplu, consumul de petrol pe o tonă de oțel turnată s-a micșorat cu 30%), devenind astfel posibil să se asigure într-o anumită măsură creșterea producției fără sporirea corespunzătoare a consumului de energie.

Dar, scrie revista japoneză **Petrotech**, deși consumul specific de petrol pe o unitate de P.N.B. a înregistrat o scădere în raport cu nivelul maxim din 1973, totuși până la obiectivul stabilit în acest sens de guvern mai este de străbătut o cale lungă, ba chiar în ultimii ani se manifestă unele tendințe de sporire a consumului de energie. Această evoluție se datorește faptului că măsurile de economisire elaborate de guvern vizează înainte de toate domeniul producției, ceea ce se dovedește a fi cu totul insuficient. Tălmășit trebuie să conste — opinează revista — în realizarea unor economii de energie nu de 2—3%, ci de 10—20% și în termene cât mai scurte. Pentru aceasta este necesar ca — alături de măsurile de economisire prevăzute deja — să se creeze o atmosferă de intoleranță față de irosirea energiei, să se renunțe la modul de viață caracterizat prin risipă (respectiv să se introducă limite în folosirea hîrtiei, îmbrăcăminții, produselor alimentare ș.a.), deoarece de acest lucru depinde însuși viitorul Japoniei.

Bulgaria — rolul crescînd al electronicii

UNA DIN PRINCIPALELE sarcini ale industriei constructoare de mașini din R.P. Bulgaria în cincinalul 1981—1985 este să asigure 50% din utilajele și instalațiile necesare dotării obiectivelor industriale care se vor pune în funcțiune în această perioadă, orientarea respectivă urmînd a se accentua pînă în anul 1990. Construcțiile de mașini dezvoltă cu precădere producția de sisteme de mașini și echipament, de roboți industriali, de linii tehnologice, de instalații livrate „la cheie” etc., cu parametri de exploatare și fiabilitate superioare.

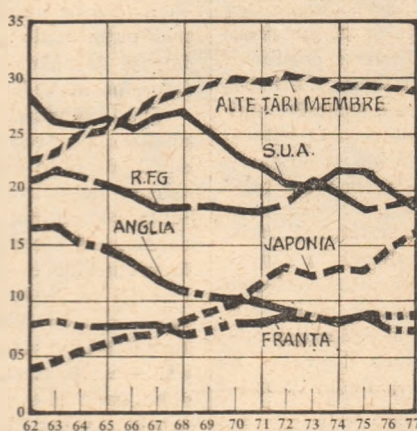
În acest cadru un rol important revine electronicii și electrotehnicii, subramură care furnizează peste 12% din valoarea întregii producții industriale și 16,5% din totalul exportului țării. Înnoind an de an circa 20% din producția sa, industria electronică își exportă astăzi produsele în peste 60 de țări. O realizare de seamă a constituit-o, de pildă, crearea unui sistem de minicalculatoare, dotat cu procesoare multiple,

care — folosit în activitatea de concepție și proiectare — permite scurtarea la un sfert a timpului necesar elaborării proiectelor și reducerea considerabilă a cheltuielilor aferente în domenii cum sînt construcțiile de mașini, arhitectura, sectorul construcțiilor ș.a.

Creativitatea științifică și competitivitatea

UN INDICATOR al competitivității industriei diferitelor țări îl reprezintă evoluția comerțului lor exterior (îndeosebi a exportului) cu produse care înmagazinează multă creativitate științifică (aparatură de telecomunicații, mașini de calculat, mijloace de transport aerian etc.), cu atît mai mult cu cît ponderea exportului în producția totală a ramurilor care fabrică asemenea produse manifestă o tendință de creștere continuă. Un studiu publicat pe această

Evoluția participării țărilor membre ale O.C.D.E. la exportul de produse complexe

temă în S.U.A. arată, între altele, că în perioada examinată (1962—1977) dintre țările membre ale O.C.D.E. Japonia, R.F.G. și Franța au realizat un ritm de creștere a exportului la produsele menționate peste media pe organizație, în timp ce în cazul S.U.A. și al Angliei ritmul respectiv s-a situat sub medie.

Ca urmare, după cum se vede din graficul alăturat, s-au produs mutații pe piața mondială capitalistă a produselor complexe, care înmagazinează multă creativitate, S.U.A. fiind depășite de R.F.G. și urmate îndeaproape de Japonia, iar Anglia fiind devansată de Franța.

R.P. Chineză: innoiri în industria construcțiilor de mașini

CONSTRUCȚIILE de mașini din R.P. Chineză, considerate ca o verigă-cheie a modernizării întregii economii naționale în perspectiva anului 2000, constituie o ramură industrială relativ tînără. La instaurarea puterii populare o sub-

ramură pivot, cum este producția de mașini-unelte, era practic inexistentă, în 1950 fiind produse în total 1 600 de mașini-unelte; în prezent, în țară se numără 42 de fabrici de mari dimensiuni care produc mașini-unelte.

Pe ansamblul ramurii, la începutul anului 1980 existau peste 400 de uzine constructoare de mașini, cu un personal total de o jumătate de milion de oameni, care fabricau peste 1 600 de tipuri diferite de utilaje, ca strunguri, lami-noare, freze și mașini de alezat, utilaje pentru foraj, utilaje de prelucrare a lemnului ș.a. În ultimii ani nomenclatorul producției construcțiilor de mașini s-a lărgit cu utilaje destinate industriei grele, cu mașini-unelte de înaltă precizie și de mare eficiență (automate, cu comandă numerică etc.), cu mașini și instalații pentru industria minieră ș.a., apreciindu-se că industria chineză este capabilă să satisfacă în prezent 99% din necesarul sortimental de mașini și utilaje al economiei naționale.

În următorii ani industria constructoare de mașini din R.P. Chineză își propune ca — alături de sporirea varietății produselor sale (numai în anul 1981 este prevăzută introducerea în fabricație a circa 270 noi tipuri de mașini și utilaje) — să îmbunătățească permanent calitatea lor, ceea ce va asigura creșterea participării ramurii în cadrul exportului chinez în diferite țări ale lumii, inclusiv cu linii tehnologice complete.

Anglia: acoperirea necesarului crescînd de energie electrică

INDUSTRIA energiei electrice este confruntată în prezent cu un nivel de cheltuieli crescut, sub influența majorării prețurilor la combustibili și energie pe piața mondială. Potrivit datelor publicate de Comisia pentru Energia Electrică din Marea Britanie (C.E.G.B.), combustibilul deține o pondere de 61% în prețul de cost al energiei electrice obținute în termocentrale, avînd prin urmare o influență determinantă asupra nivelului acestuia. Cele mai afectate de creșterea prețurilor energiei electrice sînt ramurile industriale energo-intensive, cum ar fi siderurgia și industria chimică.

Potrivit unei prognoze pe termen lung, recent elaborate de C.E.G.B., cererea de energie electrică a Marii Britanii se va situa în anul 2000 la un nivel de 269—437 TWh, față de 226 TWh în 1980. Totodată, se estimează că pînă în anul 1990 vor ieși din funcțiune capacități de producție învechite, însumînd 30 000 — 40 000 MW. În vederea acoperirii cerințelor crescînde de energie electrică în următorii ani este prevăzută construirea a 6 noi centrale electrice, cu o putere instalată totală de 9 000 MW; a fost de asemenea lansat un program de construire de noi centrale nucleare-electrice, din 1983—1984 urmînd să se construiască cîte o asemenea centrală pe an, pînă în 1990.

GLOSAR

Datorie publică [1]

Prin această denumire se înțelege datoria contractată de un stat (guvern central sau administrație locală, instituție monetară centrală, instituție publică cu caracter financiar etc.), fie pe piața internă (datorie publică internă), fie în străinătate (datorie publică externă).

În general, datoria publică este contractată prin emisiuni de **titluri de imprumut** (obligațiuni, rente), exprimate în monedă națională sau în valută străină, după locul de contractare și condițiile imprumutului. Aceste condiții sînt cuprinse în **Prospectul imprumutului**, publicat cu ocazia lansării pe piață a acestei operații financiare. După emisiune, titlurile sînt încredințate unui **sindicat bancar**, adică unei grupări de bănci anume înființate pentru plasarea unei părți sau a întregii emisiuni de titluri.

Titlurile de imprumut se plasează pe piață (se vînd) la un anumit curs (preț) stabilit de imprumutat, denumit **preț de ofertă**. De exemplu, cumpărătorul unei obligațiuni cu o valoare nominală (înscrisă pe titlu) de 100 dolari S.U.A. va plăti pentru acest titlu suma de 95 dolari, în cazul în care prețul de ofertă a fost stabilit la 95%.

Regula generală este **negociabilitatea titlurilor**. Așadar, titlurile emise și vîndute de sindicatul bancar pot fi negociate la bursa de valori de către deținătorii lor. Negocierea se efectuează la cursul zilei, care poate fi superior sau inferior prețului de ofertă, după cum titlurile sînt mai mult sau mai puțin solicitate. Prin vînzare se poate deci realiza un câștig sau o pierdere.

Titlul de imprumut se compune dintr-un **talon**, reprezentînd dreptul deținătorului la suma subscrisă care figurează pe titlu, precum și dintr-o serie de **cupoane numerotate** și datate, reprezentînd fiecare dreptul deținătorului la dobîndă, în general semestrială. „Plata cuponului” înseamnă deci achitarea dobînzii scadente la datoria contractată.

Rambursarea datoriei se face prin **amortizarea imprumutului** într-o perioadă determinată (imprumuturile pe obligațiuni se contractează pe termen lung). Această operație se efectuează pe baza unui **tabel de amortizare**. Există două căi de amortizare: fie prin tragere la sorți periodică a unui număr de titluri, fie prin rîscumpărare, în sensul că statul cumpără direct de pe piață și implicit retrage din circulație titluri de o anumită valoare. În cazul așa numitei **rente perpetue**, care nu este prevăzută să se amortizeze într-o perioadă determinată, imprumutatul plătește periodic numai o anumită sumă, mai mică decît în cazul amortizării. Rata anuală de amortizare, împreună cu suma reprezentînd dobînda pe un an se numește **anuitatea imprumutului**, iar procedura plății de către imprumutat a anuității se numește **serviciul datoriei publice**.

În cazul în care, pentru anumite motive, serviciul datoriei publice nu este efectuat la termen, datoria aferentă devine **arietat**. Dacă intreruperea plăților durează un timp mai îndelungat, datoria se retragează între debitor și creditor, stabilindu-se noi condiții de reluare a serviciului datoriei sau de rambursare a întregii datorii arierate.

În anumite împrejurări excepționale, statul debitor se poate afla în situația de a nu-și onora nici un angajament față de creditorii săi. În aceste împrejurări, debitorul anunță suspendarea plăților, denumită **moratoriu**.

C. K.

Piața liberă a petrolului

Florea Mitrică, Tirgoviște — Pe așa-numita piață liberă a petrolului se tranzacționează petrol cu livrare imediată, care nu face obiect al vînzărilor în cadrul unor contracte pe termen lung. În prezent prețul petrolului

pe piața liberă a ajuns la aproximativ 40 dolari per baril (1 baril = circa 159 litri). Deși reprezintă un nivel record, acest preț atestă o creștere inferioară previziunilor făcute după declanșarea la 22 septembrie a.c. a războiului dintre Irak și Iran, țări care exportau pînă atunci circa 3,5 milioane de barili de petrol pe zi. Prețul pe piața liberă ar putea totuși să crească în urma majorării la 32 dolari a prețului oficial de

bază al petrolului arab usor, hotărîtă la reuniunea anuală a țărilor OPEC din insula Bali.

Explicațiile moderăției de pînă acum a creșterii prețurilor pe piața liberă sînt mai complexe. Una dintre ele este volumul actualmente relativ redus al tranzacțiilor de pe această piață, de numai circa 1 milion de barili pe zi, respectiv 2% din producția zilnică de petrol a lumii nesocialiste, față de 10% la începutul anului trecut, cînd se înregistrase o reducere drastică a exporturilor de petrol iraniene. Acest volum mai redus se explică la rîndul său prin faptul că marile companii petroliere occidentale — pentru a diminua presiunea în direcția creșterii prețurilor ca urmare a reducerii ofertei — și-au limitat achizițiile de petrol, făcînd apel la stocuri (al căror volum era estimat în octombrie la 5,5 miliarde de barili) în proporție de 5 pînă la 7 milioane de barili pe zi. Un alt factor îl reprezintă fără îndoială recesiunea persistentă din țările capitaliste dezvoltate, responsabilă pentru reducerea cu 6% a cererilor de petrol față de media anului trecut.

Neproliferarea armelor nucleare

Elvira Tibulea, Slănic, jud. Prahova — 1) Tratatul de neproliferare a armelor nucleare a fost deschis pentru a fi semnat în anul 1968 și a intrat în vigoare în 1970, într-o vreme cînd numai cinci țări (S.U.A., U.R.S.S., Anglia, Franta și R.P. China) procedaseră deja la explozii nucleare. Citiva ani mai tîrziu, în mai 1974, India a informat Conferința Comitetului pentru dezarmare că a procedat la o „explozie nucleară experimentală în scopuri pașnice” și că nu avea „intenția de a fabrica arme nucleare”. Estimății recente date publicității de Institutul internațional de cercetări asupra păcii din Stockholm (SIPRI) relevă că un număr de încă 30—40 de state ale lumii vor fi în măsură să fabrice arme nucleare înainte de anul 2000.

Această perspectivă este de natură să sublinieze și mai mult caracterul urgent al adoptării unor măsuri efective de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, sub un control internațional strict și eficient.

2) Articolul IV al Tratatului amintit se referă la necesitatea asigurării unor schimburi internaționale cit mai largi de ma-

teriale, echipament și tehnologie în vederea dezvoltării utilizării energiei nucleare în scopuri pașnice, ca și a unei asistențe speciale în acest domeniu acordate țărilor în curs de dezvoltare nedotate cu arma nucleară.

Surse necomerciale de energie

Doru Billan, Iași — Termenul de „surse necomerciale de energie”, utilizat în articolul „O prețioasă resursă energetică — ecotomisirea”, apărut în nr. 47 din 21 noiembrie 1980, este într-adevăr impropriu, dat fiind că atît lemnul de foc cit și cărbunele de lemn, iar uneori chiar și reziduurile de origine vegetală și animală fac într-o anumită măsură obiectul vînzării-cumpărării. Totuși, pe plan internațional s-a încetăținit acest termen, atît pentru a sublinia proveniența frecventă a acestor surse reînnoibile de energie din economia proprie, cit și pentru a scoate mai bine în evidență deosebirea față de sursele provenite din circuitele comerciale, cum sînt petrolul lampant, cărbunele, gazele lichefiate.

Sursele necomerciale de energie acoperă aproape în întregime necesarul de consum al populației din numeroase zone rurale ale țărilor în curs de dezvoltare, fiind larg utilizate și de către populația săracă de la orașe. Studii efectuate sub egida Băncii mondiale relevă că circa 2 miliarde de locuitori ai planetei noastre, respectiv circa 75% din populația țărilor în curs de dezvoltare, utilizează acești combustibili tradiționali pentru gătit, proporția fiind mai ridicată în Africa și mai redusă în Asia și mai ales în America Latină.

Odată cu scăderea disponibilității de lemn de foc se constată recurgerea crescîndă la deseuri animale și vegetale, în detrimentul folosirii lor ca îngrășăminte organice. Cu cantitatea de îngrășăminte animale arșă anual se estimează că s-ar putea produce suplimentar circa 20 milioane de tone de cereale.

Utilizări alternative

Ioan Alexandru, Ploiești — 1) În ultimul deceniu deși s-a înregistrat o tendință netă de sporire a utilizării unor surse de energie ca materii prime (de pildă în industria petrochimică) și nu drept combustibil, ponderea lor în consumul total al respectivelor surse a rămas extrem de redusă. Astfel,

la petrol ea este de circa 5%. Potrivit unei prognoze a CEE/ONU ponderea materiilor prime în consumul mondial total de energie ar urma să nu depășească 10% în 1990, datorită majorărilor considerabile de prețuri din ultimii ani, care nu puteau să nu afecteze și industria prelucrătoare.

2) Pentru orice reclamații legate de neprimirea suplimentului nostru săptămînal odată cu revista vă rugăm să vă adresați oficiului poștal în raza căruia domiciliați. Prețul abonamentului la revista noastră, ca de altfel și cel al exemplarelor vîndute la chioșcurile de difuzarea presei, include și suplimentul.

Istoria științei

Dorin Burbea, Sinaia — Cel de al XV-lea Congres internațional de istoria științei ce va avea loc la București între 26 august și 3 septembrie 1981, se va desfășura sub auspiciile Uniunii internaționale de istoria și filozofia științei și ale Academiei Republicii Socialiste România. Congresul, cu tema generală „Știința și tehnologia, umanism și progres” își propune dezbateră stadiului actual al cercetărilor în domeniul istoriei științei și tehnicii și al progresului științific și tehnologic. În programul congresului sînt prevăzute mai multe simpozioane, printre care cele avînd ca temă: știința, tehnologia și problemele dezvoltării sociale — comparații și perspective istorice; creativitatea științifică și problemele progresului; revoluția în biologie din secolul XX etc., precum și o serie de sesiuni tematice, între care cele privind: problemele interacțiunii științelor naturii, tehnice și sociale; rolul întîmplării și necesității în descoperirea științifică ș.a.

În perioada congresului va avea loc, de asemenea, o masă rotundă pe tema „Tendențele viitoare din știință și tehnologie vînzînd dezvoltarea umană”, organizată de Academia de științe sociale și politice în țara noastră, Federația mondială pentru studierea viitorului și Comisia națională română pentru UNESCO. Cu prilejul congresului sînt prevăzute, de asemenea, patru comemorări: 100 de ani de la nașterea lui Ibn Sina (Avicenna), bicentenarul nașterii lui Denis Poisson, centenarul nașterii lui George (Gogu) Constantinescu și bicentenarul nașterii lui George Stephenson.

Emblema congresului este reprezentată de o celebră sculptură neolitică descoperită pe teritoriul țării noastre: Gînditorul de la Hamangia.

Revista ECONOMICA

Edițată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 1 din 2 ianuarie 1981

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Mobilizarea eforturilor pentru realizarea obiectivelor primului an al noului cincinal (Toma Melinte) 1
- Metalurgia românească în fața unor exigențe calitative sporite (Neculai Agachi) 3
- Criterii științifice la baza determinării și asigurării unui consum rațional (Maria Poenaru) 5
- Acțiuni hotărâte pentru transpunerea în viață a programului de aprovizionare a populației (Gh. Teodorașcu) 7
- Perfecționarea legislației economice. Cadru eficient pentru realizarea la termen a noilor obiective de investiții (Gh. Ruscanu) 9
- Reducerea cheltuielilor materiale, element esențial al creșterii eficienței economice (Gh. Șică) 11
- Din experiența unei cooperative agricole de producție. Activitățile industriale și de servicii — sursă de venituri suplimentare (Ioan D. Matei, Ștefan Zaharia) 13

CONDUCERE • ORGANIZARE

- O viziune complexă asupra eficienței investițiilor (dr. Nicolae Oprea) 15

TEORII • IDEI

- Reflecții la sfârșit și început de deceniu (Maria D. Popescu) 17
- Informația — o „materie primă” în sprijinul dezvoltării (Daniel Dăianu) 20
- Șantier editorial 1981 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Calendarul evenimentelor internaționale (II). România socialistă — militantă consecventă în slujba păcii și colaborării 24
- Tendințe-conjuncturi 26
- Particularități ale evoluției economiei capitaliste (N.S. Stănescu) 27
- Prognoza O.C.D.E. pentru 1981. Menținerea recesiunii economice în țările capitaliste dezvoltate (Em. Stancu) 29
- Mondorama 30
- Curier 31

ÎN SUPPLEMENTUL NUMĂRULUI: Cuprinsul „Revistei economice” pe anul 1980

IN THIS ISSUE

- The Romanian metallurgy faces higher quality requirements (Neculai Agachi) 3
- The improvement of the economic legislation — efficient framework for the scheduled investments (Gh. Ruscanu) 9
- Cutting down the material costs, an essential element of the economic efficiency growth (Gh. Șică) 11
- Reflection for the end and for the beginning of a decade (Maria D. Popescu) 17
- Information — a raw material for development (Daniel Dăianu) 20
- Characteristics of the evolution of the capitalist economy (N.S. Stănescu) 27

DANS LE NUMERO

- La métallurgie roumaine devant des exigences qualitatives accrues (Neculai Agachi) 3
- Le perfectionnement de la législation économique. Cadre efficient pour réaliser à temps les nouveaux investissements (Gh. Ruscanu) 9
- La diminution des dépenses matérielles — un élément essentiel de l'accroissement de l'efficacité économique (Gh. Șică) 11
- Reflections à la fin et au commencement d'une décennie. (Maria D. Popescu) 17
- L'information — une matière première pour la développement (Daniel Dăianu) 20
- Particularités de l'évolution de l'économie capitaliste (N.S. Stănescu) 27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Румынская металлургия перед повышенными качественными требованиями (Некулай Агачи) 3
- Совершенствование экономического законодательства, действительная предпосылка для реализации в срок новых объектов капиталовложения (Г. Рускану) 9
- Сокращение материальных затрат, существенный элемент роста экономической эффективности (Г. Шика) 11
- Размышления на рубеже двух десятилетий. (Мария Д. Попеску) 17
- Информация — настоящее сырье для развития (Даниел Дăяну) 20
- Особенности эволюции капиталистической экономики (Н.С. Стăнеску) 27

ÎN ATENȚIA CITITORILOR

Continuă campania de încheiere a abonamentelor pe anul 1981 la „Revista economică”.

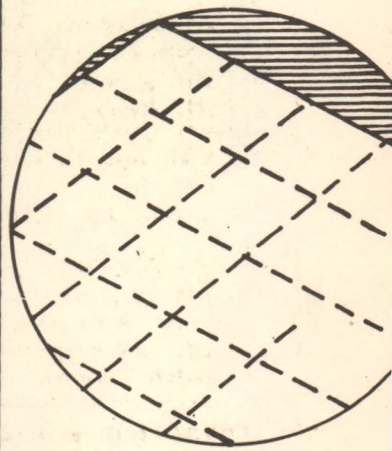
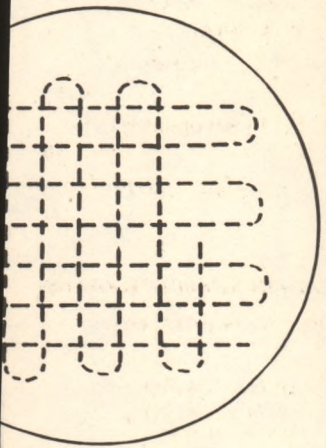
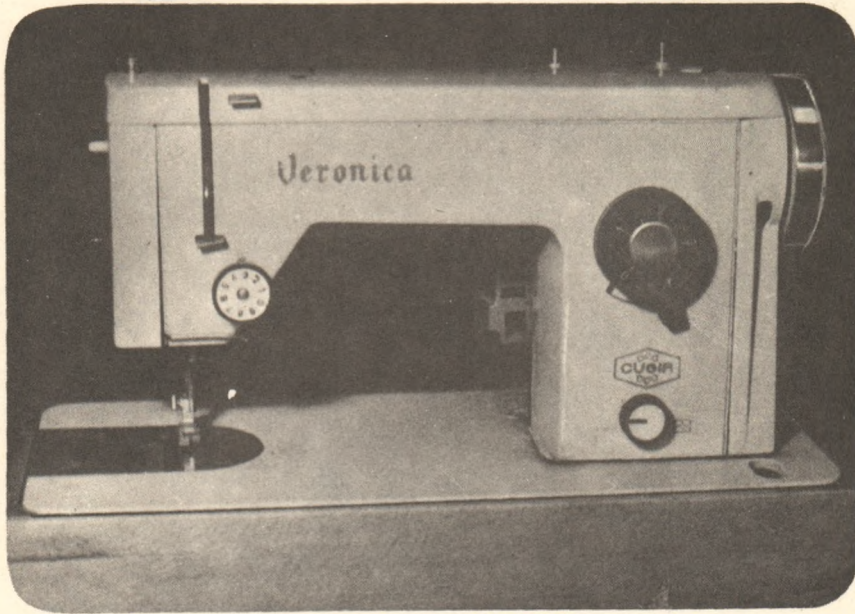
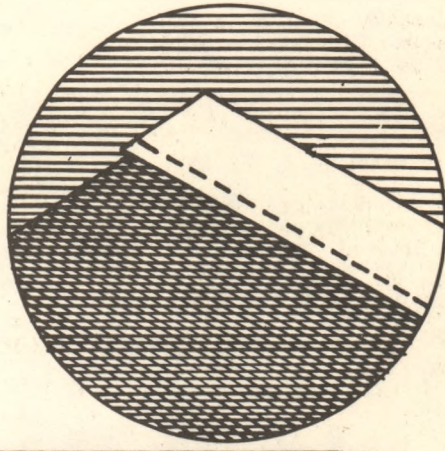
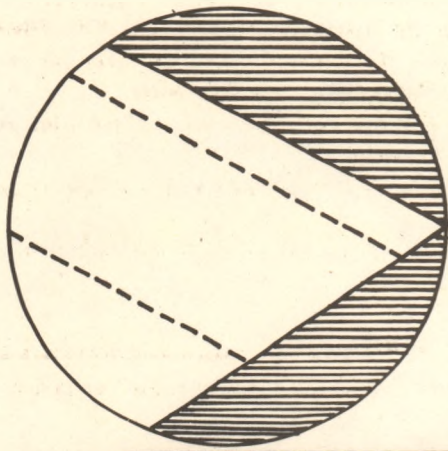
Prețul abonamentului: 260 lei anual. Pentru studenți, elevi, ca și pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, prețul abonamentului individual este de: 130 lei anual, 65 lei semestrial, 32,50 lei trimestrial.

Comenzile pentru abonamente se primesc de către oficiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

Înceind din timp abonamentul, vă asigurați primirea neîntreruptă a revistei și a suplimentelor sale specializate: „Curier economic-legislativ”, „Relații financiar-valutare și comerciale internaționale”, „Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice”.

Redacția și administrația: 70159, București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

O SUGESTIE PENTRU UN CADOU

MAȘINA ELECTRICĂ DE CUSUT VERONICA

execută cele mai uzuale operațiuni :

- coasere dreaptă, tivire, rabatare (innădirea materialelor), stopare, vătuire, brodare, increțire ;
- tivirea și rabatarea sint efectuate fără a necesita însăilarea ;
- are un preț accesibil — 2 155 lei ;
- se vinde și cu plata in 18 rate lunare, avansul fiind de numai 431 lei (20 la sută din preț) ;
- fiind tip valiză, mașina electrică de cusut VERONICA nu ocupă spațiu mult și nu strică estetica încăperilor ;
- are o formă frumoasă, modernă.

Cooperația de consum, prin unitățile sale, oferă o variată gamă de servicii în profilele de : comandă și reparații de îmbrăcăminte, încălțăminte, mobilă, reparații radio-TV și alte bunuri de folosință îndelungată, frizerie-coafură și altele.

Adresați-vă cu încredere unităților de prestări servicii ale cooperației de consum, care vă asigură servicii prompte și de bună calitate.

